

Împiedicat de vânt

Despre viața lui Iov și a altora ca el

Rafael Năstase

Brașov 2018

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

NĂSTASE, RAFAEL

Împiedicat de vânt : despre viața lui Iov și a altora ca el /

Rafael Năstase - Brașov, 2018

ISBN 978-973-0-28034-0

Coordonator spiritual: Ieremia Rusu

Corectura: Cristina Petrescu

Editarea, tehnoredactarea și coperta: Raluca Cardoș

Copyright © 2014 pentru ediția I: Fundația O.M. România

Copyright © 2018 pentru ediția a II-a: Fundația O.M. România

Distribuită de: Fundația O.M. România, Str. Morii 109, Ghimbav, Brașov

Pentru comenzi: info.ro@om.org sau +40 787 531 207.

Toate drepturile rezervate. Nici o parte din această carte nu poate fi reprodusă sau difuzată în orice formă sau prin orice mijloace, exceptând cazul unor scurte citate sau recenzii, fără permisiunea prealabilă din partea autorului.

CUPRINS

Cuvânt înainte	9
Prefață	11
Prefață la a doua ediție	13
Iov, ficțiune sau realitate istorică?	15
Statutul lui Iov	17
De ce suferim?	21
De ce a suferit Iov?	29
Cum răspundem celor care suferă	37
Greutatea lui DE CE?	49
Depresia - mit sau adevăr?	59
NU unei atitudini pasive	67
Este Dumnezeu bun?	73
Cum răspunde Dumnezeu celor care suferă	83
Suferința lui Hristos	91
Suveranitatea lui Dumnezeu	99
Suferința – Surprinzătoarea cale a lui Dumnezeu spre bucurie	107
File de jurnal	115
Bibliografie	125

*Prietenilor mei
Eugen,
Francisco și Martha,
care au știut
să-și înfrunte durerea
cu un curaj cavaleresc.*

*Soției mele, Alice,
care m-a învățat că
doar tăcând
îi pot ajuta mai mult
pe cei care trec prin suferință.*

Cuvânt înainte

Cartea *Împiedicat de vânt* abordează o temă extrem de importantă pentru ființa umană și anume suferința. Autorul, Rafael Năstase, are curajul să privească în față marile întrebări pe care le ridică suferința în inima celui care trece prin încercare, dar și a celor apropiați celui care suferă.

Cartea este interesantă nu numai din punct de vedere teologic și filosofic, ci este și practică, deoarece autorul oferă răspunsuri pertinente la marea temă a suferinței, izvorâte din experiența personală și cea a oamenilor apropiați lui.

Rafael reușește să atragă pe cititor prin cartea sa, *Împiedicat de vânt*, deoarece suferința este o temă actuală și individuală: mai devreme sau mai târziu, orice om va trece prin suferință. Astfel, cartea nu este numai interesantă, dar și folositoare, atrăgând și prin faptul că tema suferinței este abordată succint, dar suficient de profund.

Autorul se concentrează pe studiul experienței lui Iov, relatată în Biblie. Analizând învățătura biblică, Rafael reușește să ofere soluții practice atât celor care trec prin suferință, cât și prietenilor apropiați ai acestora, chiar dacă nu răspunde direct la întrebarea „De ce suferă oamenii neprihăniți?”. Cartea Iov din Sfânta Scriptură deoalează unele evenimente din cer, care apoi au consecințe în viața terestră.

Astfel, trecerea de la planul ceresc la cel pământesc clarifică unele aspecte ale misterului suferinței și oferă înțelepciune celor care trec prin suferință.

Plecând de la experiența lui Iov, dar și de la evenimentele tragice personale, autorul se concentrează în finalul cărții sale asupra suferințelor Domnului Isus Cristos, care a asigurat mântuirea prin faptul că a fost crucificat pentru păcatele omenirii. Concentrarea pe harul lui Dumnezeu aduce lumină asupra rolului suferinței în viața oamenilor credincioși.

Stilul elegant și alert al cărții îl ține pe cititor conectat cu gândirea autorului, până la sfârșitul lucrării.

În final, autorul prezintă file din jurnalul Danei, bolnavă de leucemie în fază terminală, și ale soțului ei, Eugen. Citind aceste pagini de jurnal, lacrimile sunt răspunsul natural al cititorului care intră în universul interior al unei familii tinere greu încercate de boală și de moarte.

Cartea *Împiedicat de vânt* este o contribuție valoroasă la literatura creștină românească.

Ieremia Rusu, *Lector Univ. Dr. Institutul Teologic Creștin după Evanghelie Timotheus – București.*

Mai 2014

Prefață

Era în Ianuarie 2009 când, alături de colegii mei, am decis ca în anul acela să citim toată Biblia, urmărind un nou plan de citire cronologic. După ce am parcurs *Geneza*, am început să citim *Iov* ¹.

Aceasta fusese prima carte citită înainte de a mă converti și de atunci, din nou și din nou, am tot citit-o cu aceeași plăcere dulce-amăruie. De această dată aveam să descopăr noi aspecte pe care nu le observasem până atunci. Nimic nu mai semăna cu ceea ce știam. Era ca și cum ochii îmi fuseseră deschiși asupra unor noi orizonturi.

Așa am început să scriu. Nu am știut unde să încep și nici încotro mă îndrept. Nici nu știam dacă voi termina, nu aveam un sistem sau o structură care să mă îndrepte spre un scop anume.

Apoi, gândindu-mă că suferința lui Iov este un aspect care mă depășește, m-am oprit. Am simțit că nu am suferit destul ca să pot vorbi din experiență despre acest domeniu. Era un amestec straniu de vinovăție și inferioritate că nu suferisem îndeajuns ca să pot vorbi despre un lucru care de fapt îmi era străin.

În vara anului 2010, mama soției mele a suferit un atac cerebral. Șase luni mai târziu, lucrarea în care eram implicați ca misionari a trecut prin provocări fără precedent. În mijlocul acestor turbulențe familiale, starea de sănătate a soției mele s-a deteriorat. Pentru mai bine de patru ani nu am știut de ce suferă, am mers de la doctor la doctor fără să primim vreun răspuns clar sau un remediu corespunzător. În aceeași perioadă de timp, mama a trecut printr-o stare depresivă greu de imaginat. Iar în aprilie 2011, colega și

---

¹ Iov este a 18-a carte din Biblie. Cronologic este considerată una dintre cele mai vechi cărți ale Vechiului Testament

prietena noastră, Dana (misionară în Republica Moldova), la nici un an și jumătate de la căsătorie, a fost diagnosticată cu leucemie.

Evident, starea sănătății soției mele s-a deteriorat. Au fost doi ani de medicație, iar remediul a fost încet, dar progresiv. În cele din urmă, Dana avea să înceteze din viață în Martie 2012, lăsând în urmă un soț zdrobit de durere, părinți și frați îndurerați, prieteni confuzi, întrebări fără răspuns și un mare DE CE?

În acest interval de timp, îmi aduc aminte de nopțile în care soția mea, Alice, extenuată de insomnii, durere, deznădejde și teamă, cădea istovită și fără vlagă. Nu de puține ori am crezut că o pierd. Într-o seară mi-a șoptit: *“Ai grijă de băieți, Rafael!”* Tot orizontul mi s-a prăbușit, și eu odată cu el. Am vrut să mă rog și, deodată, am realizat că nu știu ce să spun. Toate figurile de stil, rugăciunile practice sau inspirate nu se mai regăseau, toate gândurile și luciditatea mă părăsiseră deodată. Nu știu cât timp am stat îngenunchat. Când mi-am ridicat ochii, Alice dormea ca un copil. Au fost nopți când stăteam zeci de minute lângă ea rugându-mă, vorbind, argumentând, certându-mă, implorând, întrebând... toate în fața lui Dumnezeu. La cele mai multe întrebări nu am primit răspuns nici azi.

Acum nu mă mai simt vinovat, dar inferior tot mă simt față de prietenul meu Eugen, care și-a pierdut soția din cauza leucemiei la nici douăzeci și opt de ani, sau față de vecinii mei Francisco² și Martha, care și-au pierdut fiica într-un accident de mașină la douăzeci și doi de ani, sau a Mihaelei, care a rămas singură să-și crească copilul, după pierderea neașteptată a soțului. În fața acestora, și a multor alora ca ei, care înțeleg ce înseamnă să pierzi pe cineva drag în ciuda rugăciunilor ridicate spre Cer, nu pot decât să tac.

---

² Pastor din Salvador, misionar pentru aproape cincisprezece ani în România. În 2007 Francisco și Martha și-au pierdut fiica într-un accident de mașină în Statele Unite.

Prefață la a doua ediție

În timpul lansărilor primei ediții a acestei cărți, am întâlnit oameni zdrobiți de suferință, plini de întrebări, dar credincioși. Privindu-i și ascultându-le jalea, am înțeles că unii oameni au toleranță mare la suferință.

Călătoresc mult și oriunde merg, ce mă impresionează cel mai tare e suferința umană.

Anul trecut am întâlnit o femeie a cărei viață m-a lăsat mut de uimire: crescută fără tată, călcată pe picior de un camion, fratele mort într-un accident feroviar, snopită în bătaie de soț. Mama ei o gonise de-acasă pentru că intentase divorț și trebuia să meargă la spital pentru încă o operație. Nu a vrut nimic de la mine, decât să își lase șuvoiul tumultuos al existenței ei să curgă și să plângă... mult.

M-am gândit: cât de mare e toleranța la suferință a acestei femei! Numai una din experiențele ei m-ar fi schimbat iremediabil.

Søren Kierkegaard spunea că „*cel ce suferă are un secret în comun cu Dumnezeu*”. De aceea cei care suferă rămân de multe ori neînțeleși, iar „*suferința oamenilor este megafonul lui Dumnezeu către o lume surdă*”. (C.S. Lewis). Este esențial să luăm seama, oprindu-ne din goana cotidiană, la cei ce strigă după cateva secunde de atenție, și să învățăm de la ei.

Prima ediție „*Împiedicat de vânt*” s-a epuizat. M-am bucurat să aud că a fost o mângâiere (și poate un pas mai aproape spre Dumnezeu) unora care s-au luptat cu cancerul, cu suferința pierderii unei persoane dragi, sau depresia.

Așa stând lucrurile, sper ca „*Împiedicat de vânt*” (o nouă formă, altă copertă, același conținut) să aibă același efect sau cel puțin să ne ajute să răspundem întrebării: *poate exista profunzime în cunoașterea lui Dumnezeu în absența suferinței?*

Autorul

Capitolul 1

Iov - ficțiune sau realitate istorică?

După o primă lectură a cărții *Iov*, am rămas uimit de frumusețea ei, de suferința personajului principal, dar nedumerit poate de atitudinea lui Dumnezeu față de cei pe care spune că îi iubește și cu care se mândrește în lumea îngerilor.

Citind-o a doua oară (dar cunoscând-i deja sfârșitul), am descoperit alte aspecte privind prietenii lui Iov și Dumnezeu, pe care nu aveam cum să le observ la prima vedere.

Lecturând *Iov* – de mai multe ori – am descoperit lucruri pe care nu le știam înainte de a fi recitat cartea: despre mine însumi, despre Dumnezeu, despre lumea în care trăim.

Realitatea, sensul și misterul suferinței oamenilor lui Dumnezeu și a oamenilor în general, reprezintă tema cărții. Cartea abundă (ca de altfel întreaga Biblie) de bogăția descrierilor din ambele sfere: uman și divin, sacru și profan. Profunzimea și actualitatea subiectelor tratate transcend timpul, putând fi identificate și azi.

Numele lui Iov poate proveni ca derivat din evreiește, unde înseamnă *persecuție*, deci: *cel persecutat*. Sau s-ar putea să provină din cuvântul arab *a se pocăi*, însemnând atunci *pocăitul*.

Ca și în cazul altor cărți Biblice, *Iov* a fost suspectată că nu ar avea un personaj real, dând naștere la foarte multe discuții, speculații și criticism. Unii cred că este o carte strict istorică, alții spun că este o ficțiune religioasă.

Cărțile Sfintei Scripturi (Ezechiel 14:14, 20 și Iacov 5:11) fac referiri asupra personajului, acesta fiind considerat un personaj proeminent al Vechiului Testament.

Scriitori precum Victor Hugo sau Emil Cioran fac și ei comentarii asupra acestei cărți, considerând-o operă de excepție. Martin Luther spunea: „*Mă uit la cartea Iov ca fiind o întâmplare adevărată, nu cred că toate lucrurile au avut loc exact așa cum scrie, dar un om pios, ingenios și educat a adus-o în forma actuală...*”

Oricum, Iov rămâne nu doar una din cărțile poetice ale Bibliei și ale culturii evreiești, ci și una dintre cele mai frumoase lucrări ale literaturii universale.

Autorul cărții pare să fi fost unul din prietenii lui Iov (Elihu), ca apoi să fi fost versificată de Moise, circa 500 de ani mai târziu.

Unii comentatori sunt de părere că Iov însuși ar fi dat însemnările de familie lui Moise, când acesta era în Madian. Mențiunea unui personaj cu același nume în Geneza 46:13 și 1Cronici 7:1 transpune însă personajul mult mai devreme, în timpul lui Noe (mutând în acest fel personajul cu cinci sute de ani mai devreme). Vârsta, numărul total al anilor trăiți de Iov după incidentul prezentat: o sută patruzeci de ani, mă face să cred că a trăit în perioada postdeluviană, înainte de Avraam.

Mențiunea unei monede în circulație – *chesita*, despre care se mai vorbește doar în perioada patriarhilor (Geneza 33:19) – ar plasa personajul în capitolele 11-12 ale primei cărți Biblice.

Țara, cetatea Uț, unde a locuit Iov, a fost fondată de unul din nepoții lui Noe (Geneza 22:20-21), această locație fiind identificată undeva în spațiul dintre Palestina și Arabia.

Nu este nici locul și nici nu am intenția de a dovedi că Iov nu este o simplă alegorie sau că personajele și locurile sunt reale, ci vom privi mai mult asupra principiilor spirituale. Astfel, fără a avea pretenția că-i vom descifra vreodată toate misterele și bogățiile ascunse, haideți să observăm nuanțele spirituale ale cărții Iov!

Capitolul 2

Statutul lui Iov

“Era în țara Uț un om care se numea Iov. Și omul acesta era fără prihană și curat la suflet. El se temea de Dumnezeu și se abătea de la rău.”

Iov 1:1

Iov ar putea fi considerat un om înstărit chiar și în zilele noastre. Avuția lui se ridica la șapte mii de oi, trei mii de cămile, o mie de vaci, cinci sute de măgari și un mare număr de slujitori. Era căsătorit și avea zece copii.

În plus, Iov se bucura de o apreciere și o influență extraordinară: era renumit pentru integritatea, pioșenia și bunăvoința lui. Bărbații adunați, conform obiceiului, la poarta cetății, îl tratau cu reverență: tinerii îi făceau loc să treacă, iar bătrânii se sculau când apărea el. Mai marii orașului (căpetenii sau judecători) se opreau din cuvântări când se apropia Iov. Oamenii îl laudau pentru mila și calitățile sale sufletești: avea grijă de văduve, orfani, handicapați și de străini. Făcuse un legământ cu sine, ca ochii lui „să nu se oprească asupra unei fecioare.” Evident că în aceste condiții, Dumnezeu și-a găsit toată plăcerea în Iov: îl păzea, îl călăuzea, „veghea asupra cortului ca un prieten...” Cu o asemenea bogăție materială, spirituală și apreciere socială, Iov devenise probabil o căpetenie patriarhală.

Având acest bagaj social, economic și spiritual, iată care erau speranțele pentru viitor ale lui Iov: „În cuibul meu voi muri, zilele mele vor fi multe ca nisipul... slava mea va înverzi neîncetat...”

Faptele bune - năzuința umană de îmbunare a lui Dumnezeu

Este inevitabil ca atunci când facem fapte bune, să nu avem cel puțin speranța, dacă nu convingerea lui Iov că Dumnezeu ne va ajuta și că problemele și nenorocirile nu vor fi experiențele existenței noastre. Faptele bune au fost dintotdeauna năzuința umană

**Faptele
bune au fost
dintotdeauna
năzuința umană
de îmbunare a
lui Dumnezeu.**

de îmbunare a lui Dumnezeu. Observăm că Iov credea, ca de altfel mulți oameni din vechime, că prin jertfele animale va căpăta iertarea păcatelor. Iov era, așa cum am văzut, un om cinstit, moral, integru și se închina lui Dumnezeu, căruia îi aducea jertfe pentru păcatele sale și ale copiilor săi. Nimeni nu putea să-i impute ceva lui Iov. Când Dumnezeu se mândrește cu Iov, are toate motivele momentului să o facă.

Ceea ce spune Iov în apărarea sa (în capitolul 29, în special) referitor la statutul său moral, este adevărat. Toate acuzațiile aduse de cei trei prieteni ai lui Iov sunt nefondate. Chiar dacă Iov ar fi păcătuț, el cunoștea cumva metoda ancestrală de a aduce jertfe animale. Nu știm cum aflase Iov ce să facă pentru iertarea păcatelor³, dar prin mijlocirea sa, aducând jertfe lui Dumnezeu pentru păcatele fiilor săi, el se dovedește a împlini slujba unui Mare Preot. Așa cum Marele Preot, în Legea lui Moise, trebuia să aducă jertfe pentru păcatele poporului său, mijlocind astfel înaintea lui Dumnezeu, tot așa Iov juca rolul de mediator spiritual între ei și Dumnezeu.

Faptele lui nu erau un gest exterior, de impresionare a celor din jur sau a lui Dumnezeu, ci veneau, într-adevăr, dintr-o inimă curată și neprefăcută.

Considerându-ne, conform Noului Legământ, mântuiți prin har, nu prin fapte, înțelegem discrepanța dintre mântuirea pe care

---

³ Este posibil, dacă acceptăm faptul că Iov a fost strănepotul lui Noe, ca el să fi știut de la acesta despre ritualul jertfelor.

Iov credea că putea să o obțină, altfel decât o facem noi azi. Dar, așa cum observă și Iov, atunci nu exista un mijlocitor. „*Căci El nu este un om ca mine, ca să-i pot răspunde, și să mergem împreună la judecată. Nici nu este vreun mijlocitor între noi, care să-și pună mâna peste noi amândoi.*” Atunci, ceea ce făcea patriarhul era exact ceea ce era nevoie pentru o viață de neprihănire, dar și așteptările din partea lui de la Dumnezeu erau îndreptățite. Binecuvântările erau meritate, izvorând dintr-o viață cumpătată.

Diavolul, știind aceste lucruri, este convins că ceea ce are Iov este rezultatul neprihănirii lui și în cazul unei devieri de la principiu, el se va lepăda de Dumnezeu. Cu alte cuvinte, dacă Dumnezeu va acționa diferit, oferind altă recompensă pentru o viață neprihănită decât binecuvântări, Iov își va schimba subiectul închinării. Diavolul considera că tot ceea ce face Iov este un act mercantil, venit din interesul său pur material și nu din iubire pentru Dumnezeu.

Observăm pe parcursul întregii cărți o nemulțumire a lui Iov, care nu înțelege cu ce a greșit încât Dumnezeu a permis o asemenea nedreptate. Personajul nu-și vrea bogățiile, prietenii sau familia înapoi, nici chiar viața, ci vrea să stea în fața Lui pentru a-și apăra pricina.

Cei patru prieteni ai lui Iov aduc acestuia tot felul de acuzații: viață imorală, lăcomie, nepăsare față de cei în nevoi și chiar necredință. Toate acestea se dovedesc a fi nefondate, provocând mânia lui Dumnezeu, ai cărui avocați se credeau cei patru. Iov era cel care avea dreptate: conform standardelor spirituale ale vremii, el nu păcătuse cu nimic. Și dacă o făcuse, avusese grijă să aducă o jertfă (animală), care ar fi acoperit păcatul său. Împotriva lui, în Codul Penal al vremii, nu exista nici o lege pe care el o încălcase. Nu exista nici o lege promulgată pentru a-l incrimina pe Iov, care exclamă: „*faceți-mă să înțeleg în ce am păcătuit!*” Dumnezeu permisesse, aparent fără un motiv întemeiat, toate problemele și lipsurile lui Iov... Și Dumnezeu confirmă acest lucru: „*Ai văzut pe robul Meu Iov? Nu este nimeni ca el pe pământ. Este un om fără prihană și curat la suflet. El se teme de Dumnezeu, și se abate de la*

rău. El se ține tare în neprihănirea lui, și tu Mă îndemni să-l pierd fără pricină.”

Iov nu era doar un personaj religios, care se închina unui Dumnezeu anost. El era un om... Așa începe cartea ce-i poartă numele, ca să ne ajute să înțelegem că există astfel de oameni, chiar dacă era numai unul. Dar exista un om, diferit de ceilalți oameni, cu care Dumnezeu putea să se laude în Sala Tronului. El trăia o viață exemplară și era de un caracter deosebit, apreciat de Cel care veghea ca un prieten asupra cortului său.

Dacă ne uităm în Sfânta Scriptură la Avraam și Moise, vedem că și ei au avut parte de astfel de relații, în care erau vizitați de Dumnezeu în corturile lor. Bineînțeles că putem interpreta ceea ce spune Iov în sens figurat, dar nu este deloc figurativ caracterul înalt al personajului. În ciuda statutului special al lui Iov, acesta este încercat progresiv: brusc își pierde binecuvântările externe – sclavii, posesiile, fiii și fiicele. El iese victorios din eveniment prin celebra frază: „Gol am ieșit din pântecul mamei mele, și gol mă voi întoarce în sânul pământului. *Domnul a dat, și Domnul a luat, – binecuvântat fie Numele Domnului!*” Apoi își pierde sănătatea fizică. Din nou iese victorios: „*Ce! Primim de la Dumnezeu binele, și să nu primim și răul?*” În cele din urmă, apare conflictul mental creat de acuzațiile și suspiciunile prietenilor săi. Capitolul doi se termină cu manifestările pline de uimire și durere ale prietenilor lui Iov, care vin la el cu un scop bine definit: „*S-au sfătuit și au plecat de acasă să se ducă să-i plângă de milă și să-l mângâie.*”

Suferința lui Iov generează șapte zile de tăcere. Dar, probabil animați de prima din cele nouă cuvântări ale lui Iov, ei își schimbă scopul vizitei lor, sau discuția degenerează. În prima sa cuvântare, Iov nu are nimic de reproșat lui Dumnezeu. Discursul său este doar o plângere de sine, o autocompătimitate. În prima sa cuvântare, își exprimă într-un mod foarte plastic regretul că trăiește și că a existat o zi în care s-a născut. Mesajul este bogat în figuri de stil, blesteme și întrebări retorice.

Cei patru vizitatori ar fi rămas prietenii lui Iov, dacă rămâneau aici (doar) consternați de durerea, suferința, deznădejdea și suspinele lui.

Capitolul 3

De ce suferim?

“Adu-Ți aminte, Dumnezeule, că viața mea este doar o suflare!”

Iov 7:7

“Omul născut din femeie, are viața scurtă, dar plină de neazuri.”

Iov 14:1

Am văzut cum a suferit Iov. Mă voi întoarce în capitolul următor la suferința și starea sa, dar aș vrea să facem un pas în timp, înainte de Iov, la cei care – la început – nu au cunoscut durerea și nici suferința.

Este doar Iov cel care a suferit? Toți oamenii suferă sau numai unii sunt predispuși la suferință iar alții nu? „*Toată lumea suferă!*” ar putea fi o axiomă. Mai mult sau mai puțin, toți suferim. Diferența este că unii percep, observă sau trăiesc suferința cu mai multă intensitate, în timp ce alții sunt parcă imuni la efectele acesteia. Au acel *relax* de invidiat în modul în care își înfruntă viața. Dar care este sursa suferinței? Unde și când a apărut?

**...unii percep,
observă sau
trăiesc suferința
cu mai multă
intensitate, în
timp ce alții sunt
parcă imuni la
efectele acesteia.**

Nu este popular să vorbești despre păcat. Nu este agreabil să vorbești despre greșeli și păcate care te-au afectat pe tine și, așa

cum se întâmplă, de obicei, pe cei din jur: familie, prieteni, vecini, cunoscuți și necunoscuți.

Păcatul original este unic, comparativ cu păcatele cotidiene. Păcatul original este poarta de intrare a degradării pe acest pământ. Așa cum vedem în Scriptură, păcatul nu a afectat doar pe Adam și pe Eva, pe Diavolul și urmașii imediați ai cuplului primordial, ci și întreaga umanitate de peste secole și milenii. Neascultarea primei familii a afectat mediul înconjurător și modul în care vor arăta Cerul, Iadul, Pământul, spațiul, viața și chiar trupul nostru.

Relația dintre bărbat și femeie a fost afectată ireversibil

Nicăieri în istorie, cadrul familial nu a arătat mai bine ca în Grădina Edenului. Frumusețea femeii e dincolo de înțelegerea umană. Adam, când o zărește, exclamă: „*În sfârșit...!*” Este o exclamație de ușurare, parcă Adam își dorea ceva și nu știa cum să-și articuleze prin cuvinte umane dorința inimii sale. Văzând-o pe Eva exclamă: „*Iată în sfârșit aceea care este os din oasele mele și carne din carnea mea!*” Apoi Dumnezeu spune: „*Se va alipi de nevasta sa; și cei doi vor fi un singur trup*” - din aceasta reiese unitatea familială, lipsa subordonării și lipsa rușinii. Relația dintre cei doi este un *copy-paste* al relației Trinității: ei sunt una, iar relația lor este indivizibilă. Adam nu concepe viața sa fără de cea pe care o dorise. El este împlinit, bucuros și mirat de femeia ce se naște din el și nu-și concepe viața altfel decât în armonia relației cu Eva.

Deși era o relație paradisiacă, din cauza aceluia eveniment care avea să afecteze lumea mai mult decât toate războaiele lumii la un loc, relația dintre bărbat și femeie a fost afectată ireversibil. Prin păcatul original, prin neascultarea omului, această dimensiune perfectă capătă alte valențe: „*Femeii i-a zis: Voi mări foarte mult suferința și însărcinarea ta; cu durere vei naște copii, și dorințele tale se vor ținea după bărbatul tău, iar el va stăpâni peste tine.*”

Dintr-o dată femeia suferă, naște cu durere, dorințele sale sunt subordonate soțului, iar acesta stăpânește. Din cauza acestei relații

distruse, mai târziu Pavel încurajează pe soț să-și iubească soția, iar pe soție să fie supusă soțului. În mod paradoxal, deși femeia încă păstrează acel *nu știu ce și nu știu cum*, bărbatul uită să-și iubească Soția, sau uită să i-o arate, iar aceasta uită statutul căpătat în urma păcatului originar: acela de subordonare.

Relația lui Dumnezeu cu Adam a fost întreruptă

Relația lui Dumnezeu cu Adam era una perfectă, dar și aceasta a fost afectată. Dumnezeu îi dă stăpânire omului peste pământ și animale: îi cere să numească animalele și să le guverneze. În plus, El are un plan veșnic cu privire la el. Nu este creat de Dumnezeu ca o jucărie de care urma să se plictisească imediat ce aceasta avea să se poarte necuviincios.

Se pare că Adam și Dumnezeu aveau obiceiul, de-acum întrerupt, de a se plimba împreună în răcoarea zilei. Deodată, Adam nu mai apare și Dumnezeu îl întrebă pe om: „*Unde ești?*” Aceasta nu este întrebarea unui ignorant, a unei persoane care nu știa ce se petrecuse pe domeniul Său. În omnisciența Sa, Dumnezeu urmărise căderea umanității, dar era împotriva principiilor Sale să intervină. Era mai degrabă o întrebare la care Adam însuși trebuia să-și răspundă. Ceva intervenise, ireversibil, între om și Dumnezeu.

Efectul îl vedem în declarația lui Dumnezeu: „*Omului i-a zis: Fiindcă ai ascultat de glasul nevestei tale, și ai mâncat din pomul despre care îți poruncisem: Să nu mănânci deloc din el, blestemat este acum pământul din pricina ta. Cu multă trudă să-ți scoți hrana din el în toate zilele vieții tale; spini și pălămidă să-ți dea, și să mănânci iarba de pe câmp. În sudoarea feței tale să-ți mănânci pâinea, până te vei întoarce în pământ, căci din el ai fost luat; căci țărână ești, și în țărână te vei întoarce.*”

**Omul
ajunsese ca
Dumnezeu,
dar pe ușa
din spate.**

Omul ajunsese ca Dumnezeu, dar pe ușa din spate. El era acum capabil să facă diferența dintre bine și rău, dar prin neascultarea lui, deja alesese să facă răul. Dorința lui Dumnezeu era ca Adam să

ajungă la o maturitate spirituală asemănătoare lui Dumnezeu. Însă Adam s-a grăbit să se maturizeze. A vrut să fie ca Dumnezeu, dar nu în felul sau pe drumul lui Dumnezeu.

Alungarea omului din Paradis

Un alt efect este observat când cei trei membri ai Trinității se sfătuiesc pentru a lua o decizie: „*Domnul Dumnezeu a zis: iată că omul a ajuns ca unul din Noi, cunoscând binele și răul. Să-l împiedicăm dar acum ca nu cumva să-și întindă mâna, să ia și din pomul vieții, să mănânce din el, și să trăiască în veci. De aceea Domnul Dumnezeu l-a izgonit din grădina Edenului, ... și la răsăritul grădinii Edenului a pus niște heruvimi, cari să învârtească o sabie învâpăiată, ca să păzească drumul care duce la pomul vieții.*”

Alungarea lui Adam și a Evei nu a fost o pedeapsă, dar a fost o metodă de apărare ce venea spre binele lor: dacă primul cuplu ar fi mâncat și din pomul vieții, riscau să trăiască veșnic, dar ireversibil, păcătoși. Voia lui Dumnezeu, care era sfințirea lor pentru a împărăți veșnic nu fusese luată în seamă, iar omul urma acum să trăiască pribeag, departe de locul unde își petrecuse copilăria.

Relația omului cu mediul înconjurător

Prin căderea omului, nu doar relația dintre Adam și Eva și dintre aceștia și Dumnezeu a fost afectată, ci și relația omului cu mediul înconjurător. Omul beneficia de bogăția și frumusețea grădinii fără să-l fi costat nimic. “*Domnul Dumnezeu a sădit o grădină în Eden, spre răsărit și... a făcut să răsară din pământ tot felul de pomi, plăcuți la vedere și buni la mâncare, și pomul vieții în mijlocul grădinii, și pomul cunoștinței binelui și răului. Un râu ieșea din Eden și uda grădina... el înconjoară toată țara Havila, unde se găsește aur. Aurul din țara aceasta este bun; acolo se găsește și bedelion și piatră de onix.*”

Și, dintr-o dată, pământul capătă alte valențe. Pământul se presupunea să fie supus omului, dar... *„blestemat este acum pământul din pricina ta. Cu multă trudă să-ți scoți hrana din el în toate zilele vieții tale; spini și pălămidă să-ți dea, și să mănânci iarba de pe câmp. În sudoarea feței tale să-ți mănânci pâinea, până te vei întoarce în pământ, căci din el ai fost luat; căci țărână ești, și în țărână te vei întoarce.”* Astfel, Pământul a devenit *„planeta care plânge, iar durerea a scăpat de sub control”*⁴.

La prima lectură a acestui pasaj putem fi confuzi: cum este oare posibil ca prin neascultarea lui Adam, pământul să fie blestemat? Prin păcatul originar, prin neascultarea omului, pământul se poartă așa de ciudat. Compoziția lui chimică parcă se schimbă, forțându-l pe om să muncească cu multă trudă, cu sudoare, împotriva spinilor și a pălămidei. Toate acestea, dar și moartea, au devenit noile elemente ale vieții.

Relația dintre om și animale era încă una amiabilă, dacă ne gândim la modul în care o mie de ani mai târziu, Noe aduce animalele pe arcă. Apoi, apare un conflict între animale, precum și între om și acestea. Animalele se mănâncă între ele, iar aspectul acela dominant al umanității își pierde din intensitate.

Oamenii încep să trăiască din ce în ce mai puțin

O altă consecință pe care o putem vedea este că oamenii încep să trăiască din ce în ce mai puțin. Oamenii trăiau cel puțin cinci sute de ani, dar deodată se observă că Avraam, de pildă, trăiește doar 175 de ani, iar urmașii săi din ce în ce mai puțin. Așadar, relațiile dintre oameni au fost afectate: Cain își omoară propriul frate, și de atunci *„ori de câte ori sufletele omenești se întâlnesc se vatămă unele pe celelalte, și asta reprezintă patru cincimi din suferința oamenilor. Omul, nu Dumnezeu, e acela care a născocit roata de tortură, biciul, temnița, sclavia, pușca, baioneta și bombele; sărăcia și*

---

⁴ Philip Yancey, *Unde este Dumnezeu când sufăr?*

*munca istovitoare sunt urmarea cupidității și neroziei omenești, nu a asprimilor naturii*⁵.

Iminența suferinței

Suferința este iminentă din cauza păcatului primordial. Astfel *“omul începe viața având un caracter atât de puternic înclinat spre rău, încât Isus ne numește fii ai ghenei”*⁶. Păcatul a distrus așa cum am văzut, relațiile, pământul, mediul, trupurile noastre și

Prin folosirea abuzivă a liberului arbitru, omul a intrat în conflict cu sine, cu ceilalți, cu mediul înconjurător și, evident, cu Dumnezeu.

ne-a îndepărtat din ce în ce mai mult de Dumnezeu. În plus, suferința a devenit o condiție *sine qua non* a vieții pe pământ. Medicii spun că nou-născuții sunt supuși unui șoc și unor dureri incredibile în timpul nașterii. Nașterea în sine este prima durere prin care omul este primit în această lume.

Durerea, suferințele, bolile, crimele, calamitățile, diferențele sociale au apărut ca urmare a neascultării primului cuplu, dar omul nu a fost predestinat la suferință; aceasta este rezultatul alegerii deliberate a omului de a nu-L asculta pe Dumnezeu.

Prin folosirea abuzivă a liberului arbitru, omul a intrat în conflict cu sine, cu ceilalți, cu mediul înconjurător și, evident, cu Dumnezeu.

Unele religii încearcă să nege existența durerii sau a suferinței, altele chiar propagă un cult al plăcerii, conform căruia scopul vieții este plăcerea care ne eliberează de suferință⁷. Suferința pentru

⁵ C.S. Lewis, *Problema durerii*.

⁶ John Piper, *Însetat după Dumnezeu*.

⁷ Hedonismul – Concepție care proclamă plăcerea și desfătarea drept binele suprem, iar năzuința de a o obține, principiu al comportamentului. Hedonismul a fost întemeiat de Aristipp din Cirene (care a pus accentul pe plăcerile senzuale), a fost dezvoltat pe baze raționaliste de Epicur, apoi de umaniștii Renașterii, de materialiștii și iluminiștii secolului 18 (cu accente antireligioase și individualiste).

creștini este dovada stării umane decăzute. De aceea creștinul devine un naufragiat pe această planetă rebelă.

Un om a cărui relație este refăcută cu Dumnezeu înțelege că legăturile distruse dintre om și Dumnezeu, dintre bărbat și femeie, dintre om și mediul înconjurător au fost refăcute doar la Golgota.

Dacă pentru iertarea temporară a lui Adam și a Evei a fost nevoie ca Dumnezeu însuși să jertfească animale, a căror piele a fost folosită să-i îmbrace pe primii oameni, pentru iertarea eternă a oamenilor a fost nevoie ca Dumnezeu să jertfească pe Fiul Său. În felul acesta a fost împăcat omul cu Dumnezeu.

Și relația dintre femeie și bărbat a fost refăcută în același fel. Atât Mântuitorul cât și Sfântul Pavel menționează că „*în Cristos nu sunt nici bărbat, nici femeie.*” În ochii lui Dumnezeu, diferențele de sex dispar.

Dumnezeu va crea un pământ nou și un cer nou, iar mediul în care omul se va mișca va fi altul decât cel cu care noi suntem familiari acum.

Capitolul 4

De ce a suferit Iov?

“Nici nu este vreun mijlocitor între noi, care să-și pună mâna peste noi amândoi.”

Iov 9:33

“Iată-mă sunt gata să-mi apăr pricina, căci știu că am dreptate.”

Iov 13:18

Prin urmare, Iov a suferit în primul rând pentru că era om. În afară însă de condiția umană, omul acesta, care trăia fericit undeva în Orient, duce o viață deosebită de a celorlalți oameni, așa încât Îl determină pe Însuși Dumnezeu să îl pomenească în Sala Tronului, în fața îngerilor buni și răi. Lucrul acesta dă prilej unei discuții și chiar parcă unei prinosi între Diavol și Dumnezeu, unde miza este până la urmă viața omului. Așa cum am văzut mai sus, Iov pierde totul progresiv: averile, familia (copiii lui mor), prestigiul sau poziția socială și chiar sănătatea. Ajunge să locuiască pe o grămadă de gunoi și să se scarpine cu un ciob.

Se baza pe propriile fapte

Totuși, lui Iov nu i se putea imputa nimic: moral, religios sau social, așa cum am mai spus, nu încălcase nici o lege. Boala, pierderea celor dragi și a statutului social, nu aveau un motiv sau o bază spirituală. Numai cei răi, imorali, necredincioși și idolatri trebuiau pedepsiți, dar nu Iov. De aceea, pe drept el afirmă: „Iată-

mă sunt gata să-mi apăr pricina, căci știu că am dreptate. Are cineva ceva de spus împotriva mea? Atunci tac, și vreau să mor.” Iov are chiar curajul de a-L înfrunța pe Dumnezeu: „Cheamă-mă și-Ți voi răspunde; sau lasă-mă să vorbesc eu, și răspunde-mi Tu! Câte fărădelegi și păcate am făcut? Arată-mi călcările de lege și păcatele mele.”⁸

Putem observa că este mult mai la îndemână încercarea disperată a oamenilor de a-L mulțumi pe Dumnezeu cu fapte bune și acte de caritate. Este greu de înțeles și chiar de acceptat pentru mulți, cum poate El să ierte păcatele noastre doar prin pocăință (căință),

...odată acceptată și înțeleasă mântuirea prin Har (...), nu ne mai încumetăm să apelăm la petiții și somații la adresa Cerului. ..., binecuvântările, dragostea, mântuirea și chiar suferința nu vor fi decât privilegii nemeritate.

pe baza sângelui și a jertfei Domnului Isus. Oamenii au depus un efort sisific (și încă o mai fac), uitându-se peste umăr să vadă dacă nu cumva, cineva le urmărește faptele. Faptele bune, fie ele venite dintr-o inimă sinceră, ne fac să avem o apreciere deosebită pentru noi înșine când ne privim în propria oglindă și vedem cât de buni, etici și neprihăniți suntem. Atunci cum să nu avem tupeul să-I intentăm proces Creatorului? Realitatea este că, odată acceptată și înțeleasă mântuirea prin Har (mila și dragostea Lui oferite gratis, dar scumpe), nu ne mai încumetăm să apelăm la petiții și somații la adresa Cerului. Astfel, binecuvântările, dragostea, mântuirea și chiar suferința

nu vor fi decât privilegii nemeritate. Faptele nu sunt rele în ele însele, dar ne îndepărtează de o relație intimă cu Dumnezeu, care nu vrea fapte, ci pe noi dezgoliți de interese și cabotinaj. Este greu, aproape imposibil de acceptat, că oricât de multe și bune ar fi faptele noastre,

⁸ De abia acum se vedea, ceea ce era de fapt în inima lui Iov: mândrie venită din neprihănirea căpătată prin fapte.

nu merităm de fapt decât un metru cub de iad. Este greu de înțeles că mântuirea, sau într-un limbaj mai profan, iertarea păcatelor și pașaportul nostru spre Paradis, se capătă doar prin pocăința și credința în taina jertfei Domnului nostru Isus Cristos, nimic mai mult.

Mândria neprihănirii

În erupțiile sale verbale se observă încă o problemă pe care Iov o descoperă doar acum, în suferință: Iov recunoaște că toate încercările lui de a se prezenta sfânt și fără vină, în fața lui Dumnezeu, sunt în zadar din două puncte de vedere. Primul – „*Chiar dacă m-aș spăla cu zăpadă, chiar dacă mi-aș curăți mâinile cu leșie, Tu tot m-ai cufunda în mocirlă, de s-ar scârbi până și hainele de mine!*”. Și cel de-al doilea: „*Nici nu este vreun mijlocitor între noi, care să-și pună mâna peste noi amândoi*”.

Câtă dreptate avea suferindul om, care înțelege că toate încercările lui de a-L mulțumi pe Dumnezeu, toate faptele lui bune erau bune, dar insuficiente, pentru că omul va fi găsit până la urmă nevrednic. Ce bine de noi, cei din timpul Harului, din zilele noastre, care avem un Mijlocitor în persoana Domnului Isus Cristos! Îl avem pe Acela cu care vom putea merge la judecată, pentru că El a fost deja judecat în locul nostru!

Creștinismul nu este doar un alt ism, nu este un curent, o religie sau o altă cale de a ajunge la Dumnezeu și de a-L mulțumi, ci este o relație.

Unii au înțeles doar pe jumătate acest lucru, dar a fost atât de greu de crezut încât a trebuit să mai adauge ceva. Așa a luat naștere sectarismul sau sectele. Creștinismul nu este doar un alt *ism*, nu este un curent, o religie sau o altă cale de a ajunge la Dumnezeu și de a-L mulțumi, ci este o relație. Este o relație mai reală și mai intimă (a nu se înțelege conotația sexuală a cuvântului) decât o avem cu soțul sau soția noastră. Trebuie să avem mai multă certitudine în existența

relației noastre cu Dumnezeu, decât în cea cu partenerul de viață. El ne cunoaște cel mai bine, mai bine decât ne cunoaștem pe noi înșine. Socrate spunea: „*Cel mai greu lucru e să te cunoști pe tine însuși*”⁹. *El este!* - acest lucru este mai sigur decât *eu sunt*.

Era ceva care nu se specifica în Legea vremii: mulțumirea de sine și mândria neprihănită. Dumnezeu nu avea nici o bază legală pentru a acuza infatuarea neprihănită. Nu era elaborată nici o lege împotriva mândriei adusă de faptele bune. Nu exista o lege care să-l acuze pe Iov de mândrie sau mulțumire de sine.

Nici prietenii lui nu vin cu vreo astfel de acuzație. Puteai fi acuzat de crimă, adulter, necredință, nepăsare, dar nu puteai fi citat la judecătorie pentru mândria neprihănită pe care ai căpătat-o prin fapte.

Dumnezeu a trebuit să formeze un suport legal de corecție a mândriei. El crează un astfel de cadru în care Satan crede că poate să îl distrugă pe om. Iov nu asistă la discuțiile din Cer ci devine subiectul unor ambiții jucate în culisele acestuia și trebuie să treacă prin suferință. Și doar prin ea înțelege că faptele sale suficient de bune cât Dumnezeu să se laude în Cer cu Iov erau însă insuficiente pentru a sfinți un om. În cele din urmă, omul înțelege și rămâne mut în fața acestei descoperiri: harul lui Dumnezeu.

Fatalismul condiției umane fără înviere și har

Un alt lucru pe care Iov nu îl cunoaște, dar îl descoperă în fatalismul condiției umane este că omul e perisabil și sortit pieririi. Iaco afirma că viața este ca un abur¹⁰, iar Domnul Isus, ca să ne

---

⁹ Socrate este personajul care dă viață Dialogurilor filosofului grec, Platon. Se presupune că Socrate ar fi fost mentorul autorului. Considerând că nu se cunoaște vreo operă scrisă de acesta, o altă teorie spune că de fapt Socrate nu a existat, ci a fost un personaj creat de Platon, prin gura căruia și-a expus ideile.

¹⁰ Iacov 4:14 „*Căci ce este viața voastră? Nu sunteți decât un abur, care se arată puțințel, și apoi piere.*”

trezească la realitate, ne spune că în lume vom avea necazuri¹¹. Iov observă, în acest mesaj, ambele aspecte: „*Omul născut din femeie, are viața scurtă, dar plină de necazuri. Se naște și e tăiat ca o floare; fuge și piere ca o umbră.*”

Ceea ce nu se observă în acel veac este siguranța sau măcar speranța lui Iov în înviere. Învierea este o zonă nesigură pe care Iov nu o stăpânește. Asta îl face să exclame: „*Dacă omul odată mort ar putea să mai învieze, aș mai trage nădejde în tot timpul suferințelor mele, până mi se va schimba starea în care mă găsesc.*” Evident că Iov va afla mai târziu despre planul minunat pe care îl are Dumnezeu cu umanitatea, trezită la o nouă viață (de apoi), diferită de prima.

Viața aceasta este mai puțin importantă decât cea de-a doua, fiind mai scurtă și mult mai diferită calitativ și cantitativ. Pavel precizează în scrierile sale că învierea este o certitudine la fel de reală ca și prima venire a Mântuitorului.

Nesiguranța învierii a dat naștere în istoria Bisericii la numeroase controverse, iar sectarismul și-a spus și el cuvântul.

Și Avraam, în încercarea credinței sale, când Dumnezeu i-a cerut să-l sacrifice pe Isaac, avea o nădejde nespecificată în Geneza, dar reliefată de autorul necunoscut al cărții Evrei (11:17): „*Prin credință a adus Avraam jertfă pe Isaac, când a fost pus la încercare: el, care primise făgăduințele cu bucurie, a adus jertfă pe singurul lui fiu! El căruia i se spusese: În Isaac vei avea o sămânță care-ți va purta numele! Căci se gândea că Dumnezeu poate să învieze chiar și din morți: și, drept vorbind, ca înviat din morți l-a primit înapoi.*”

Viața de credință, dacă nu ar avea acest stimulent ceresc: nădejdea în înviere, viața veșnică, o lume cu un sistem de conducere teocratic în persoana lui Dumnezeu Însuși, ar fi mai rea decât viața de ateu, de necredință. Ar deveni o utopie și o himeră.

În cunoașterea lui deosebită pentru acea vreme, dacă Iov nu ar fi avut acea aromă de mândrie a ceea ce era el prin propriile fapte în ochii lui Dumnezeu și dacă ar fi avut certitudinea învierii, mesajele

---

¹¹ Ioan 16:33

sale ar fi sunat diferit sau poate că nici nu am vorbi azi despre Iov sau cartea ce-i poartă numele.

Deși principiul harului este atât de simplu de înțeles, încât și copiii îl pot înțelege fără efort, puțini sunt aceia care reușesc să-l accepte. Putem identifica în această privință trei categorii de oameni.

Prima este categoria ignoranților. Acești oameni nu știu sau nimeni nu le-a spus că pentru mântuirea sufletelor, Dumnezeu a plătit. De aceea harul este minunat și măreț. Acesta este unul din motivele pentru care credincioșii au obligația, cel puțin morală, să spună și altora că Cel care a trebuit să decidă să ne trimită afară din Eden a și plătit pentru noi. Și că din acest motiv suntem împăcați cu Dumnezeu.

A doua categorie este aceea a celor indiferenți, în general ateii, cărora nu le pasă. Situația este simplă, dar tristă, acești oameni trec prin viață fără scop sau sens și o sfârșesc neînțelegând măreția iubirii lui Dumnezeu.

A treia categorie este formată din cei care nu vor să accepte, și prin eforturi personale încearcă să-L convingă pe Dumnezeu că merită să fie iertați, iubiți și răsplătiți pentru efortul depus de a-și câștiga o poziție privilegiată în rândul celor sfinți. Iov se afla în rândul acestora din urmă. Mândria neprihănirii a fost inevitabilă, așa încât Dumnezeu a fost nevoit să folosească metoda coercitivă a suferinței pentru a-l ajuta pe Iov să treacă dincolo de statutul lui spiritual plafonat. Dacă pătrundem acest concept, vom fi capabili să înțelegem un altul de esență, și anume că „*Dacă numai pentru viața aceasta ne-am pus nădejdea în Hristos, atunci suntem cei mai nenorociți dintre toți oamenii!*” (1 Corinteni 15:19)

Emil Cioran afirma: „*În creștinism... care recunoaște nemurirea...intrarea în moarte este un triumf, este un acces al altor regiuni, metafizic diferite de viață. Prin moarte, care devine*

**Deși principiul
harului este
atât de simplu
de înțeles, încât
și copiii îl pot
înțelege fără
efort, puțini
sunt aceia care
reușesc să-l
accepte.**

o regiune a firii, omul se eliberează, iar agonia, în loc să deschidă perspective înspre viață, descoperă sfere complet transcendente ei.”

Problema lui Iov, până atunci, era că se gândise puțin la moarte. Era și normal, considerând că în acele vremuri oamenii trăiau câteva sute de ani. Iov era sănătos, bogat, normal și, în felul acesta, mediocru. El trăia fără agonia senzației morții, ceea ce caracterizează omul normal și comun indiferent de spațiu și timp.

Prin suferință, Iov a ieșit din anonim. A continuat probabil să facă faptele ce caracterizează un credincios, dar fără a se baza pe ele în vederea mântuirii și, în al doilea rând, a înțeles că există viață după moarte. Acesta a devenit un stimulent pentru a trăi. Siguranța că există viață după moarte, dar mai mult de atât, siguranța de a-L vedea pe Dumnezeu, reprezintă sau ar trebui să fie imboldul unui creștin adevărat pentru a trăi.

Capitolul 5

Cum răspundem celor care suferă

“Iată că de zece ori m-ați batjocorit; nu vă este rușine să vă purtați așa?”

Iov 19:3

“Fie-vă milă, fie-vă milă de mine, prietenii mei! Căci mâna lui Dumnezeu m-a lovit.”

Iov 19:21

Capitoul cincisprezece debutează cu o nouă cuvântare a lui Elifaz (unul din prietenii lui Iov). De fapt are loc cel de-al doilea tur de discuții, deschis de cel menționat.

Din acest capitol, acuzațiile vizitatorilor lui Iov nu mai sunt aluzive. Elifaz se pare că era mai în vârstă decât Iov, ceea ce, cultural vorbind, i-ar fi dat dreptul de a ridica ștacheta acuzațiilor sale la adresa prietenului său suferind.

Mândria este venită odată cu perii albi, pe care vorbitorul îi folosește ca un motiv de autoritate în corecția lui Iov. Metoda lui însă, este una șubredă și chiar puerilă, dacă ținem cont de statutul¹² spiritual al lui Iov. Fără să spună nimic nou, vorbitorul e obraznic, amenințator chiar, și consideră cu multă aroganță că vorbele lui sunt aceleași cu ale lui Dumnezeu¹³.

---

¹² Statut care L-a determinat pe Dumnezeu să se laude în fața îngerilor și a diavolului.

¹³ Dar luat din context, mesajul său păstrează atât de multe adevăruri referitoare la sfințenia lui Dumnezeu! Într-adevăr, Cerul este prea murdar

Prietenii lui Iov veniseră să-l mângâie, așa cum vedem din capitoul doi, dar între timp scopul vizitei lor a fost schimbat. Tema elocvenței lor, care trebuia să fie mângâiere, milă, dragoste și sprijin pentru nenorocitul Iov, a fost schimbată devenind condamnare, amenințare și acuzație nefondată. Acești mângâietori jalnici (miserabili, cum traduc King James și alte traduceri în limba engleză), nu știau, sau poate nici nu au vrut, să aducă alinare durerii unui om, care nu avea nevoie nici pe departe de predicile lor serbede.

Realitatea e că dorim cu toții să știm de ce suferim sau de ce suferă alții, apropiați sau nu nouă. Și, din dorința de a răspunde, nu facem decât să complicăm și mai mult lucrurile.

...dorim cu toții să știm de ce suferim sau de ce suferă alții, apropiați sau nu nouă. Și, din dorința de a răspunde, nu facem decât să complicăm și mai mult lucrurile.

Mulți presupun că suferința este pedeapsa lui Dumnezeu pentru un păcat, că ar fi un test al credinței, că El caută să fie lăudat în Cer prin suferința noastră. Sau că pe alții, care asistă la suferința celui credincios, la cum reacționează el față de Dumnezeu, îi va apropia mai mult de El.

Toate acestea pot fi adevăruri sau motive ale suferinței, dar mi-e greu să mi-L imaginez pe Dumnezeu că, din lipsă de slavă, într-o bună zi și-a propus să lase o tânără să fie lovită de mașină

sau să trimită leucemie peste o alta de nici douăzeci și opt de ani. Să urmărească oare în felul acesta, Dumnezeu un scop egoist și meschin de a obține mai multă slavă pentru Sine? Nu vreau să cred acest lucru!

---

pentru Dumnezeu, îngerii nu sunt suficient de sfinți pentru prezența Lui, de aceea ei se acoperă cu cele 6 aripi, considerându-se nedemni să stea în prezența Sa. Singurul lucru de care sunt capabili, este doar să strige: *Sfânt! Sfânt! Sfânt!* În prezența Lui, nimeni nu putea vorbi despre sine, nici măcar îngerii... oricât de bine arătau, strălucitori, magnifici, curați...

Cuvintele lui Iov revelează trei metode pentru a deveni un mai bun mângâietor pentru cei în durere.

Taci în fața suferinților

Nu trebuie să vorbim doar de dragul de a vorbi. Când prietenii lui Iov au sosit și au dat cu ochii de suferindul om, și-au sfâșiat hainele și au rămas tăcuți timp de șapte zile. Ei rămâneau cei mai buni prieteni, dacă se rezumau la aceste manifestări de durere. Nu trebuie să fim experți în consiliere ca să învățăm să tăcem în fața celor suferinzi. Îmi aduc aminte de sora Maria, o bătrânică din Republica Moldova. O credincioasă fără studii în teologie și școli înalte, care vizita bolnavii din spitalele infecte ale unui orașel sărac din Vestul Moldovei. Deseori m-am întrebat: ce putea spune celor suferinzi acea femeie simplă, fără educație, dar erudită în cunoașterea lui Dumnezeu prin experiența ei cu El? Ros de curiozitate, am întrebat-o ce face acolo. Cu o seninătate de copil mi-a spus zâmbind: „*Îi ascult pe cei ce suferă, cânt, plâng și apoi mă rog pentru ei...!*” Simplu, nu? Nu a adus această femeie pe mulți în fața lui Dumnezeu prin simpla ei prezență angelică, la patul suferinților? Nu au fost rugăciunile ei adevărate scări către Cer? Ascultarea este primul mod, atât de simplu, de a-i întâmpina pe cei suferinzi.

Francisco și Martha îmi spuneau, șapte ani de la accidentul suferit de fiica lor: „*Cel mai bine e ca, în loc să spunem ceva, să învățăm doar să tăcem sau cel mult să răspundem celor în durere dacă suntem întrebați. Fii o găleată în care oamenii pot să-și verse durerea. În durere oamenii pot spune prostii teologice, pot ajunge la limita blasfemiei. În durere oamenii pot spune: Nu cunosc pe Omul acesta! ca Petru în curtea Marelui Preot. Durerea e un sentiment de protecție.*”

**În durere
oamenii pot
spune prostii
teologice, pot
ajunge la limita
blasfemiei.**

Nu predica încercând să oferi răspunsuri

Deseori, motivați de nu știu ce spirit, încercăm să căutăm și să dăm răspunsuri la probleme oamenilor, aranjându-ne vorbele într-un context elocvent spiritual. La temerea ucenicilor că vor rămâne singuri, Domnul Isus le vorbește despre Mângâietorul, care era persoana Duhului Sfânt: „*Când va veni Mângâietorul, Duhul adevărului, are să vă călăuzească în tot adevărul...*” Observăm că, oriunde se vorbește în Sfânta Scriptură despre, Duhul Sfânt, aportul Lui este unul aparent timid. Prezența Sa aduce pace, El este Cel care „*ne ajută în slăbiciunea noastră: căci nu știm cum trebuie să ne rugăm. Dar însuși Duhul mijlocește pentru noi cu suspine negrăite.*” Lumea nu mai are nevoie de predicatori iscusți, care încearcă să dea răspuns la problemele existențiale ale lumii prinse în problemele insurmontabile ale vieții. Cei suferinzi au nevoie de mângâietori solitari, dispuși să-și cheltuiască timpul (nu neapărat vorbele) în dorința vădită de a-i mângâia pe cei prinși de angoasele fizice sau metafizice.

Nu critica

Spiritul critic, fie el măcar literar, ascunde în el acea tentă de judecată. Din regretul de a nu fi ajuns ceea ce își doresc, judecătorii celor suferinzi vor sfârși ei înșiși prin a fi neînțeleși, când vor ajunge în pragul deznădejdiei. Criticile asidue, perfecționismul exacerbă manifestat asupra celor imperfecti de către cei care se cred perfecții lumii acesteia și a celei viitoare, ascund în ele însele un duh de agresiune și chiar de sadism. Un credincios este chemat să se lepede de sine și să-și iubească aproapele ca pe sine însuși. De fapt: „*Să nu preacurvești, să nu furi, să nu faci nici o mărturisire mincinoasă, să nu porțestești, și orice altă poruncă mai poate fi, se cuprind în porunca aceasta: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși.*”

Ce înseamnă să iubești pe aproapele tău? Este un concept care nu poate fi explicat, trebuie doar trăit. Însă, în lumea aceasta, întâlnim mulți care nu știu nici să se iubească pe sine: „*Ce faci dacă cineva nu se iubește pe sine?*”¹⁴

Aș adăuga: ce faci dacă lumea în care trăim e plină de oameni încercați doar de *self pity*? Și Domnul Isus și-a plâns de milă, dar a avut puterea să spună: „*Tată, dacă voiești, depărtează paharul acesta de la Mine! Totuși, făcă-se nu voia Mea, ci a Ta*”. Observăm că după aceste spuse „*I s-a arătat un înger din cer, ca să-L întărească*”. Să ne întrebăm dacă nu suntem noi

acei îngeri, trimiși să-i întărim pe cei din jurul nostru!

În capitolul cinci, Elifaz își continuă mesajul, răsucind și mai mult cuțitul în rana lui Iov și încercând să insinueze păcate ascunse ale acestuia. O face prin a pune în antagonie omul (fie el bun sau rău) cu Dumnezeu.

Elocvenții apărători ai lui Dumnezeu aveau dreptate teologic afirmând că toți oamenii sunt păcătoși. Nu e nimic greșit teologic în ceea ce spune Elifaz, este corect și faptul că bun este numai Unul, iar „*plata păcatului este moartea*”. Dar Iov nu avea nevoie de dezbateri teologice sau de un răspuns în apărarea lui Dumnezeu. Ca urmare, încearcă prin a doua sa cuvântare, fără să ia seama la cele spuse de antevorbitorii săi, să continue prima sa cuvântare, exprimându-și mai mult durerea sufletească: „*Oh! de ar fi cu putință să mi se cântărească durerea, și să mi se pună toate nenorocirile în cumpănă, ar fi mai grele decât nisipul mării: de aceea îmi merg cuvintele până la nebulie! Căci săgețile Celui Atotputernic m-au*

**Criticile asidue,
perfecționismul
exacerbat manifestat
asupra celor imperfecti
de către cei care se cred
perfectii lumii acesteia
și a celei viitoare,
ascund în ele însele
un duh de agresiune și
chiar de sadism.**

¹⁴ Nae Ionescu, în *Filosofia Religiei*, vorbind despre îndemnul Mântuitorului de a ne iubi aproapele ca pe noi înșine.

străpuns, sufletul meu le sughe otrava, și groaza Domnului bagă fiori în mine!”

Iov li se adresează până la urmă și celor prezenți: *„Învățați-mă, și voi tăcea; faceți-mă să înțeleg în ce am păcătuit... Uitați-vă la mine, vă rog!... Întoarceți-vă, nu fiți nedreți; întoarceți-vă, și mărturisiți că sunt nevinovat.”* Și-ar fi dorit Iov ca măcar ei să îi spună: Iov, prietene, ești nevinovat!

Înțelegând că cei din jurul său nu pot să-l ajute sau măcar să-l compătimească, mesajul lui Iov se schimbă în capitolul șapte cu o pledoarie în fața lui Dumnezeu, prezentând perisabilitatea, imanența și micimea ființei umane. Pentru prima oară, Iov recunoaște că este, în mod natural, genetic și ireversibil un păcătos, și că singurul lucru pe care-l poate face este să implore iertarea divină. El se pare că înțelege acum, când se află în imposibilitatea fizică și materială de a aduce jertfe animale pentru iertarea păcatelor sale, că singurul mod de a obține iertarea este prin a o cere. Aproape cinci mii de ani mai târziu, Pavel avea să spună: *„Căci prin har ați fost mântuiți, prin credință. Și aceasta nu vine de la voi; ci este darul lui Dumnezeu. Nu prin fapte, ca să nu se laude nimeni.”*¹⁵

Pentru a le arăta cât de bine îl cunoaște el pe Dumnezeu, Iov folosește șaisprezece versete în cadrul cărora Îl caracterizează pe Dumnezeu, dar fără intenția de a-I lua apărarea în vreun fel. Apoi, în capitolul treisprezece, Iov încearcă să-i ajute să înțeleagă că planurile lor de a-I lua apărarea lui Dumnezeu nu le sunt suficiente, ca să capete mila divină: *„Căci voi sunteți niște făuritori de minciuni, sunteți cu toții niște doftori de nimic. ...Vreți să vorbiți lucruri nedrepte din dragoste pentru Dumnezeu? Și să spuneți minciuni, ca să-L apărați? Vreți să țineți cu El și să faceți pe apărătorii lui Dumnezeu? ...Părerile voastre sunt păreri de cenușă, întăriturile voastre sunt întărituri de lut.”*

¹⁵ Efeseni 2:7-9

Arată milă celor suferinzi

De multe ori suntem chemați să mângâiem pe cei în suferință, dar de fiecare dată pierdem ținta din dorința religios-fățarnică de a apăra anumite adevăruri teologice, de care cei suferinzi nu au nevoie în acel moment. Cel mai mare adevăr teologic, în astfel de circumstanțe, devine doar iubirea aproapelui și nu predicile acide sau analizele deciziilor suveran-divine.

Am întâlnit de multe ori oameni care sunt liniștiți și chiar reci la suferințele semenilor, fie că sunt cei dragi de lângă ei, din biserică, dintre vecini sau oameni cu care au contact tangențial. Mila față de semenii este una din caracteristicile ce ne deosebește de regnul animal.

Îmi aduc aminte de prietenul meu, Cristi. Pe când avea nici 20 de ani, mergând în gara din Brașov, a observat o bătrânică cu o cangrenă la picior, mâncată la propriu de viermi. Și-a scos sandwich-ul studentesc din rucsac și i l-a înmânat femeii. A stat cu ea de vorbă și a aflat că, neavând pe nimeni, fiind foarte săracă, din cauza multiplelor datorii, a pierdut garsoniera unde locuia. A ajuns pe străzi, iar gara din Brașov a devenit casa ei. Cristi i-a cumpărat medicamente, i-a curățat rănilor, i-a adus haine și a luptat să fie acceptată de un azil de bătrâni din Sibiu. O lună mai târziu, prietenul meu a fost la rândul-i adoptat de femeie ca nepotul ei și l-a răsplătit cu o vestă lucrată de ea cu andrelele. Nu știu câte predici academice a reușit Cristi să spună femeii, dar știu un lucru: că Isus era atunci în gara din Brașov legând rănilor unui om pierdut. Pot înțelege, uitându-mă la un astfel de caz, ce voia Dumnezeu să spună prin „milă voiesc!”

Tendința noastră de prozelitism poate ucide suflete foarte ușor. Dorința de a ne auzi vocea trâmbițând adevăruri spectaculoase ne depărtează și mai mult de adevărul suprem menționat și implorat parcă de Isus: „Iubiți-vă unii pe alții!” Uitându-ne cu atenție la atitudinea Mântuitorului, observăm că au fost momente când a

trebuie să mustre, să acuze sau să corecteze devieri spirituale. De multe ori, însă, mânat de milă hrănește mulțimile, vindecă bolnavii

**Dorința de a ne auzi
vocea trâmbițând
adevăăruri spectaculoase
ne depărtează și mai
mult de adevărul
suprem menționat și
implorat parcă de Isus:
„Iubiți-vă unii pe alții!”**

sau înviază morții fără să menționeze nici măcar una din faimoasele replici: „Du-te și nu mai păcătui!” sau „Pocățiți-vă!”

Un alt prieten de-al meu mergea la un spital pentru pacienții cu dizabilități mintale. Unul din credincioșii bisericii frecventate i-a imputat că nu are ce căuta acolo, deoarece oricum ei nu înțeleg nimic. M-am

întrebat dacă unul dintre copiii omului respectiv ar fi fost spitalizat acolo, ar fi mers să îl viziteze? Desigur, deoarece era copilul lui, de care îi era milă. Acei oameni, mai mult sau mai puțin alienați, sunt și ei copiii lui Dumnezeu. În egală măsură ei au nevoie de mila noastră manifestată.

Știu că scopul suprem al venirii lui Isus pe pământ a fost împăcarea lumii cu Dumnezeu și că actele sociale ale Fiului lui Dumnezeu erau secundare scopului Său. Dar ambele: jertfa Sa, pe de o parte, cu scop exclusiv spiritual și vindecările, hrănirea flămânzilor, reabilitarea socială, pe de altă parte, sunt expresii ale milei lui Dumnezeu. Sper ca predicarea noastră să nu fie doar expresia unui activism spiritual, ci aceea a milei ce o avem pentru sufletele pierdute.

Anoștii prieteni ai lui Iov s-au dovedit a fi niște oameni normali, sănătoși și fără experiența agoniei sau senzației morții. Ei nu trăiau la periferia existenței. Și ei, ca și Iov, așa cum am spus mai devreme, trăiau câteva sute de ani, iar ei aveau o altă percepție a vieții. Ei nu se comparau cu Iov care se stingea din viață în floarea vârstei. Ei trăiau într-o stare de echilibru superficial, percepând viața într-o autonomie față de moarte. Emil Cioran afirma în *Pe culmile disperării*: „A trăi fără sentimentul morții înseamnă a vieții dulcea

inconștientă a omului comun, care se comportă ca și cum moartea n-ar constitui o prezență veșnică și tulburătoare.”

Iov ar fi sfârșit în tragedia omului pierdut în negura timpului, dacă nu ar fi avut aceste trăiri metafizice, pline de agonie, pricinuite de falsa percepție a părăsirii lui Dumnezeu, presiunea DE CE-ului (despre care voi vorbi mai târziu) și atacul satanic. Toate acestea îl transformă într-un geniu neînțeleș de soție, de comunitate, chiar de prieteni și teologii vremii. Toate acestea îl împing într-o situație unde moartea este transformată într-un prieten și un salvator.

Suferința, fie ea măcar cea pricinuită numai de o carie, te extrapolează din mijlocul celor din jur. Te transformă. Nu mai ești cel de ieri. Unul din pericolele pe care îl aduce suferința nu este moartea în sine, ci mândria de a suferi așa cum n-a mai făcut-o nimeni. Tot Cioran spunea: „*sunt convins că sunt absolut nimic în lume, dar simt că singura existență reală este a mea*”.

Menționam la începutul acestui capitol faptul că suferințele noastre pot fi cauza păcatelor sau consecințele acestora. Nu exclud suferința, chiar moartea, ca urmare a păcatelor. Pavel menționează că unii din Corint erau bolnavi sau chiar muriseră ca o consecință a păcatelor din viața lor¹⁶. Domnul Isus avertizează Bisericile în Apocalipsa spunându-le: „*Pocăiește-te, veghează, te vărs din gura Mea...*” Da, Dumnezeu poate pedepsi pe cei care declară că sunt creștini, dar viața lor este departe de realitatea spirituală a părtășiei cu El. Unii oamenii, chiar convertiți, au HIV din cauza păcatelor săvârșite într-o perioadă a vieții când stăteau departe de Dumnezeu. Alții au afectată capacitatea de judecată din cauza abuzului de droguri. Sunt urmări sau consecințe ale păcatelor din viața noastră care duc la boală și chiar moarte indiferent de cât de credincioși suntem.

În același timp, este ciudat poate (neînțelegând suveranitatea lui Dumnezeu) să vedem că cei răi, criminalii, pedofiliii trăiesc bine,

---

¹⁶ Pavel vorbește în 1 Corinteni 11:20-34 despre Cina Domnului care fusese luată în mod nevrednic. Drept consecință, Pavel spune: “*Din pricina aceasta sunt între voi mulți neputincioși și bolnavi, și nu puțini dorm.*”

poate chiar sunt bogați, nefiind parcă deranjați în nici un fel de intemperiiile vieții lor. Dumnezeu decide în suveranitatea Lui, așa cum observă atât Iov cât și David, să fie îngăduiți, ba chiar parcă ajutați să propășească.

Dar acesta nu este un principiu general valabil. Nu oricine moare de cancer sau este bolnav este victima unui păcat sau a consecințelor acestuia. Da, sunt și oameni vindecați în momentul convertirii, dar nici acesta nu este un principiu pe care ar trebui să îl punem în sarcina lui Dumnezeu. Nu toți păcătoșii care se pocăiesc sunt eliberați din închisoare, sau vindecați instantaneu. În celula morții unde pastorul Wurmbrand a petrecut mult timp, aproape toți s-au pocăit, dar toți au murit, și niciunul n-a fost eliberat, în afară de el.

Cu siguranță că sunt și cazuri când oamenii suferă, nu doar din cauza păcatelor, dar și din alte motive care țin de suveranitatea lui Dumnezeu. Acestea vor fi tratate în capitolele următoare.

De ce alege Dumnezeu să îi vindece pe unii și pe alții nu, de ce ar permite uciderea unor nevinovați, chiar copii, într-o calamitate sau război? Nu știm, dar este cert faptul că șabloanele lui Dumnezeu nu sunt aceleași cu ale noastre. Să spunem: *“așa lucrează Dumnezeu!”*, *“Dumnezeu a pedepsit!”*, *“Cred că voia lui Dumnezeu este...”*, sunt declarații profetice de care ar trebui să ne ferim să le rostim fără o aprofundare a voinței lui Dumnezeu, atât cât El ne permite sau suntem noi capabili să o penetrăm cu modul nostru limitat de înțelegere.

Putem trage concluzia că toți oamenii suferă, dar sunt unii care fie nu văd suferința, fie o evită. Iov era unul din ei, dar imperativul suferinței admise de Dumnezeu l-a trezit pe Iov la o nouă dimensiune și perspectivă a vieții.

Dumnezeu *„ne strigă prin durerile noastre, durerea fiind megafonul prin care El trezește o lume surdă”*.¹⁷ Uneori este propria

¹⁷ C.S. Lewis, *Problema durerii*

noastră durere, alteori este durerea și suferința altora; în ambele situații suntem treziți din alergarea noastră sisifică pentru a ne gândi la lucrurile cu adevărat valoroase. Nu putem crede că scopul vieții noastre este doar să ne simțim bine într-o lume unde oamenii se zbat între suferință și moarte.

Capitolul 6

Greutatea lui DE CE?

“Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit?”

Matei 27:46

În capitolul opt, Bildad devine și mai acid în acuzațiile sale, lovind în dragostea lui Iov pentru copiii lui: „*Dacă fiii tăi au păcătuit împotriva Lui, i-a dat pe mâna păcatului.*” În felul acesta, așa cum ucenicii credeau că orbul din Ierihon era în postura respectivă ca urmare a păcatelor lui sau ale părinților săi, tot așa și Bildad (conform culturii și a multora din zilele noastre, din nefericire) a avut aceleași păreri teologice.

A găsi răspuns la problemele oamenirii înseamnă a înlătura suveranitatea lui Dumnezeu. Ucenicii nu știau că orbul era așa pentru a-L onora pe Dumnezeu: deci, în suveranitatea Lui, Dumnezeu a permis boala în trupul unui om pentru slavă și renume etern.

Ceea ce Bildad nu știa era faptul că Iov aducea jertfe regulate pentru iertarea copiilor săi. Moartea lor nu era o pedeapsă, ci era pur și simplu (greu de acceptat) planul lui Dumnezeu.

Este greu, așa cum am spus, să accepți, dar mai ales să accepți fără să înțelegi planurile lui Dumnezeu, când acestea sunt dureroase. Trebuie să recunoaștem că nu e ușor, atunci când știi că ești nevinovat, să nu te gândești măcar “DE CE?”

**A găsi răspuns
la problemele
oamenirii
înseamnă
a înlătura
suveranitatea
lui Dumnezeu.**

DE CE devine întrebarea obsesivă, care macină pe cel cuprins de confuzie. Întrebările existențiale au frământat filosofi și oamenii simpli din orice cultură, ani de-a rândul. Albert Camus spunea la jumătatea secolului trecut: „*Vreau să mi se explice totul sau nimic. Și în fața acestui strigăt pasional, rațiunea e neputincioasă. Incitantă, mintea caută și nu găsește nimic altceva decât contradicții și non sens...dacă cineva ar putea spune măcar o dată: <<lucrurile acestea e împede>>, atunci totul ar fi salvat*”¹⁸.

Pastorul Ronald Dunn frământat de durerea pierderii fiului său, afirma: „*Într-o dimineață rece și cenușie de decembrie, câțiva prieteni și rude s-au strâns împreună cu noi în jurul unui sicriu gri, purtând rămășițele a optsprezece ani de râsete și lacrimi, triciclete și bâte de baseball, suferință, pantaloni scurți și lecții de conducere. Când lădița aceea a fost coborâtă în pământ, am îngropat o dată cu ea o viață întregă de răspunsuri facile și de întrebări nerostite – în afară de una: DE CE? Încă încerc s-o îngrop.*”¹⁹

Cum poți să fi purtătorul de cuvânt al lui Dumnezeu și să încerci să îi răspunzi unui om frământat de durerile metafizice ale DE CE-ului? Nu poți! De aceea Bildad, oricât de teolog s-a dovedit, a terminat primul lui mesaj într-un mod patetic: „*Nu, Dumnezeu nu leapădă pe omul fără prihană și nu ocrotește pe cei răi. Ba încă, El îți umple gura cu strigăte de bucurie, și buzele cu cântări de veselie. Vrajmașii tăi vor fi acoperiți de rușine, iar cortul celor răi va pieri.*”

Iov îl cunoștea pe Dumnezeu. Acest novice în ale teologiei (Bildad), nu făcea decât să spună lucruri pe care el deja le știa. Iov știa deja cine este Creatorul, cine a făcut munții, cunoștea sau cel puțin auzise despre dreptatea lui Dumnezeu. Dar în fața suveranității lui Dumnezeu, în fața unui Dumnezeu incomensurabil, mai mare decât ceea ce știm despre EL, mai mare decât ni-L închipuim și diferit decât ni-L pot oferi pictorii Renașterii, Iov nu poate spune decât: „*Și eu, cum să-I răspund? Ce cuvinte să aleg? Chiar dacă aș avea dreptate, nu I-aș răspunde. Nu pot decât să mă rog judecătorului.*”

¹⁸ În *Mitul lui Sisif*

¹⁹ În *Când cerul tace*

Teama de a nu-L mai înțelege pe Dumnezeu

Un alt aspect creat de durere este teama de a nu-L mai înțelege pe Dumnezeu. Nu poți să nu rămâi confuz când citești în Scriptură că poți cere orice în Numele lui Isus Hristos, și o faci cu fervoare, cu credință; te uiți atent și de aproape în ochii lui Dumnezeu și ai vrea să-I spui: „Nu-i așa că o vei vindeca pe soția mea? Sigur că o vei face!” Și aștepți, și aștepți... și parcă nu se vede nici o ameliorare. Și când va veni un alt moment, în care vrei să te rogi sau vrei să îi încurajezi pe alții să o facă, te întrebi: „DE CE o fac? Nu cumva sunt un ipocrit, sau mă rog pentru că așa m-am obișnuit?”

Prietenul meu, Eugen, îmi scria: „În 2009 m-am căsătorit cu Dana și am început să visăm împreună. Nu am reușit să visăm prea mult, pentru că doar după un an și jumătate soția mea a fost diagnosticată cu leucemie. Unsprezece luni mai târziu, visurile noastre comune au încetat o dată cu cea lângă care îmi făceam aceste visuri... Nu am înțeles de ce tocmai peste noi trebuia să cadă această mare încercare? Tot ceea ce încercam să facem era doar voia lui Dumnezeu: ne pusesem la dispoziția Lui, și nu doar că încercam să fim buni creștini, dar lucram ca misionari pentru El.” Încerci să fii bun, să iubești oamenii, să faci acte de caritate, dar este inevitabilă întrebarea „DE CE tocmai nouă să ni se întâmple aceasta?”

La un moment dat apare sentimentul de vinovăție: „Nu cumva e rău că mă rog dacă El oricum nu-mi ascultă rugăciunile?” Apare inevitabil culpa pricinuită de lipsa de onestitate față de cei din jur și... bineînțeles, față de Dumnezeu.

Unii credincioși renunță la a mai merge la Biserică, la a mai participa de Cina Domnului și cred despre sine înșiși că pentru ei nu mai este nici o speranță. Ca și când disperarea nu ar fi suficientă, cei care trec prin această criză se afundă și mai mult într-un autocriticism adânc și fără sens. Astfel de oameni trebuie ajutați să

înțeleagă iubirea divină, să știe că Dumnezeu știe prin ce trec, că îi iubește necondiționat și ireversibil.

Cei în această situație își pierd încrederea în Dumnezeu, nu credința, dar se simt trădați, într-un fel. O credincioasă îi spunea consilierului său: „*Mi-am pierdut încrederea în El. Știu că El este suveran și că nu e nevoie să îmi dovedească mie din nou că este demn de încredere... dar asta simt acum.*”

Philip Yancey povestea despre o creștină evreică. Cancerul mamar se extinsese la organele vitale, iar femeia îi scria autorului că uneori se distanța total de Dumnezeu, dar apoi, după o perioadă de tăcere îmbufnată de câteva zile sau săptămâni „*veneam înapoi la Dumnezeu încet, încet, fără tragere de inimă, încă supărată pe El, dar recunoscând că nu știam cum să trăiesc fără El*”. Autorul continuă mărturia: „*Ce rost are să te rogi să se întâmple ceva? Înțeleg rostul rugăciunii ca mijloc de a încerca pur și simplu să stabilești o comuniune cu Dumnezeu. Dar DE CE ar trebui să mă rog pentru vindecarea cuiva...? Mă rog pentru alții pentru că adesea mă simt neputincioasă să pot face altceva și mă agăț de speranța că, poate, cine știe, rugăciunea mea de data asta va conta.... Dacă Dumnezeu are planurile Lui și știe ce dorim și de ce avem nevoie și ce e mai bine pentru noi, are rost să petrec ore întregi cerându-I să se răzgândească? Și cum să mă rog cu credință când am senzația că rugăciunile pe care le înalț rareori primesc răspuns?*”²⁰

Mulți din cei care au trecut prin agonia confuziei DE CE-ului, vor continua să se roage, poate fără credința că se va mai întâmpla ceva. Un răspuns neașteptat la rugăciuni îl poate arunca chiar și pe cel mai erudit credincios în deznădejde.

La un an după pierderea soției sale, Eugen îmi spunea că și el a trecut prin perioada DE CE-ului: „*Cred că am întrebat și noi precum Iov: DE CE, Doamne? De fapt, aceasta a fost întrebarea care a durat doar câteva zile, după ce am fost siguri că Dumnezeu vrea să trecem pe aici, am început să punem altfel întrebarea, și anume să-L întrebăm pe Dumnezeu cu ce scop vrea El ca noi să trecem prin*

²⁰ În *Rugăciunea*

această încercare. Chiar dacă întrebarea a rămas aceeași: DE CE Doamne?, înțelesul era altul, voiam să știm cum să-L glorificăm pe Dumnezeu prin valea umbrei morții.”

Aceste prime două întrebări au generat altele: „*DE CE noi trebuie să trecem prin aceasta? Cum își va glorifica Dumnezeu Numele Lui dacă Dana moare? Ce vor zice familia, rudele, doctorii, alții dacă Dana moare, atunci când eu le-am spus cu atâta înverșunare că Dumnezeu e suveran asupra bolii și că o va vindeca? Oare să fie un păcat în viața noastră de ni s-a întâmplat aceasta? Desigur că multe din aceste întrebări au fost puse în situații de criză, întrebări retorice la care nu ar trebui să aștept un răspuns. La unele dintre ele am găsit un răspuns în cartea Dezamăgit de Dumnezeu. La alte întrebări, cred că răspunsul îl voi putea afla doar în cer; la altele, cred că ar trebui să înțeleg că viața are un curs oarecare și întrebările mele nu își găsesc un răspuns.”*

Tot ce putem spune e doar că suferința e un mister. Kierkegaard spunea că „*a suferi înseamnă a avea un secret comun cu Dumnezeu*”.

Ceea ce ar trebui să apreciem la astfel de oameni, care au curajul acela mistic de a-L confrunta pe Dumnezeu plini de reverență, teamă sfântă și respect, este că sunt onești. Onestitatea lor i-ar determina pe mulți credincioși care nu au trecut pe la poarta DE CE-ului, să îi discrediteze, să-i considere niște eretici sau să fie chiar alungați din biserică. Franchetea declarațiilor lor șochează. Cel mai bun lucru e să învățăm să nu criticăm și să nu îi judecăm. Aceste suflete sunt preaiubite de Dumnezeu. Nu putem decât să simpatizăm și să rămânem consternați de suferința celor ce sunt tulburați de confuzia deciziilor lui Dumnezeu.

**...a suferi
înseamnă a
avea un secret
comun cu
Dumnezeu.**

Toți cei ce s-ar încumeta să stea în roba judecătorului s-ar putea să audă aceleași cuvinte ce le-au auzit jalnicii prieteni ai lui Iov: „*Mânia Mea S-a aprins împotriva voastră, pentru că n-ați vorbit așa de drept de Mine, cum a vorbit robul Meu Iov... Robul Meu Iov*

să se roage pentru voi, și numai în vederea lui nu vă voi face după nebunia voastră...”

În criza DE CE-ului, Iov atentează la suveranitatea lui Dumnezeu, vrând să știe (bazat pe propria neprihănire) DE CE? Din acest motiv, Dumnezeu se ridică și strigă din înaltul Cerului spre Iov. Dumnezeu nu este supărat pe Iov, strigătul Lui este mai degrabă o formă de respect pe care Suveranul îl are față de Iov vrând să înțeleagă suveranitatea Divină.

Dumnezeu nu trebuie să răspundă în fața nimănui pentru deciziile pe care le ia. Dar decide, din dragoste pentru unii, să le răspundă. Când Iov înțelege, nu mai poate spune decât: *„Urechea mea auzise despre Tine, acum ochiul meu Te vede. Iată, îmi pun mâna la gură.”*

Domnul Isus îi transmite vărului său, Ioan, după ce acesta Îi trimite mesajul dacă să aștepte pe altul: *„Ferice (sau binecuvântat) acela care nu găsește o piatră de poticnire în mine.”* În original, textul spune: *„care nu va fi scandalizat”* de deciziile pe care le iau. Până la momentul replicii lui Dumnezeu, Iov era scandalizat de decizia lui Dumnezeu. O dată ce a înțeles decizia Lui, sau mai bine zis, suveranitatea deciziilor Sale, Iov decide să nu mai vorbească și e fericit, sau cel puțin, e gata să moară fericit.

Mihaela Georgescu din Ploiești și-a pierdut soțul într-un accident de mașină. A rămas văduvă încercând să-și răspundă la întrebările fără răspuns și să suplinească lipsa lui Emil în viața fiului lor de doi ani. Mi-a trimis o scrisoare în care îmi spunea: *„Zile, săptămâni, luni și ani am tot întrebat DE CE? Știu că Dumnezeu a ascultat această întrebare neconținută, până când am fost cât de cât gata să aud un răspuns: ... Tu, copila mea, nu vrei să îți răspund la întrebarea DE CE! Emil este acum cu mine; orice răspuns ți-aș da va naște o altă întrebare... Nu aștepta un răspuns corect la o întrebare greșit formulată... Petrecusem atât de mult timp obosindu-mă cu întrebarea mea când de fapt tot ce voiam să spun era că îmi doream doar ca el să nu fi plecat Acasă în acea zi...”*

Darul durerii

Philip Yancey și Paul Brand văd durerea ca un dar nedorit de nimeni, dar un dar de la Dumnezeu, nu o greșeală²¹. Prin evitarea suferinței (fie și prin administrarea unui Algocalmin), încercăm să înlăturăm durerea, dar nu problema în sine. Prin amuțirea durerii, întrerupem calea de comunicare cu boala (dacă durerea e una fizică). Unii încearcă să scape de durere înecându-se în băutură, droguri, relații sexuale sau chiar (paradoxal) îndepărtându-se de Dumnezeu. Dacă prin durere, Dumnezeu încearcă să ne comunice ceva, iar noi încercăm să anihilăm durerea, vom sfârși neînțelegând de ce suferim. Dacă am avea în jurul nostru pe cineva care să ne ajute să înțelegem suferința, am putea înțelege adevărata ei valoare.

Răspunsul dat Mariei și Martei

Totuși, DE CE suferim? DE CE ne doare? Uneori avem un răspuns (Marta și Maria au primit unul). Să ne uităm la evenimentul din Betania, (des întâlnit pe buzele predicatorilor la înmormântările credincioșilor), acela al morții și învierii lui Lazăr. În acest caz, Domnul Isus în mod intenționat întârzie. Îmi pot imagina casa lui Lazăr, a Martei și a Mariei, deschisă ori de câte ori Domnul Isus era în drum spre Ierusalim. Marta muncea de dimineața până seara pentru ca Musafirul ei să se simtă bine, Maria și Lazăr Îi sorbeau cuvintele Mântuitorului și ascultau cu mult nesaț povestirile Acestuia despre minunile ce avuseseră loc, despre Împărăție, despre Tatăl și despre viața veșnică. Pe drept, Scriptura menționează de trei ori că Domnul Isus iubea această familie deosebită.

Îmi imaginez pe Lazăr bolnav în pat, iar pe Marta și Maria spunând vecinilor: „Nu ne îngrijorăm, Mântuitorul, Isus din Nazaret, este prietenul nostru, El ne iubește, el a stat de multe ori în casa noastră cu ucenicii. El va veni și îl va vindeca pe fratele nostru.

---

²¹ În *Darul Durerii*

Mântuitorul este în satul vecin. I-am trimis vorbă și va veni.” Și cei trei așteaptă, Maria merge la marginea satului și se uită în zare așteptând pe Cel care poposise în casa lor. Dar El, în mod intenționat întârzie, zăbovește două zile, lăsându-l pe Lazăr pe patul de moarte, fără morfină, fără nici un semn de viață. Spre surprinderea tuturor, dar probabil că cele mai surprinse rămân Maria și Marta, Domnul Isus apare patru zile după îngropare. De aceea, atunci când în sfârșit apare, Maria rămâne în casă, iar Marta cu temperamentul ei coleric îi iese în întâmpinare și îi spune ceea ce oricare dintre noi I-am fi spus, (și cine știe câți dintre noi nu am făcut-o deja?): „Doamne, dacă ai fi fost aici, n-ar fi murit fratele meu!” Maria rămâne în casă, dar când vine să se întâlnească cu Domnul Isus, cuvintele sunt identice cu ale Martei: „Doamne, dacă ai fi fost aici, n-ar fi murit fratele meu!” Și cei din Betania sunt confuzi: „El, care a deschis ochii orbului, nu putea face ca nici omul acesta să nu moară?”

Femeile din Betania s-au simțit probabil trădate, ca și prietenul meu Eugen: „La un moment dat, când Dana era în dureri, mă rugam împreună cu ea pe patul spitalului. În momentul în care am sfârșit rugăciunea, durerile erau din ce în ce mai severe. Au urmat zile în care am fost supărat pe Dumnezeu, m-am simțit trădat.”

Domnul Isus încearcă parcă să o consoleze pe Marta, având o discuție teologică, referitoare la învierea lui Lazăr, apoi îi spune acesteia că El este viața și învierea. Marta răspunde corect: „Știu... că va învia la înviere, în ziua de apoi... cred că Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, care trebuia să vină în lume.” Dar se pare că Marta și-a dorit nu doar să audă că Lazăr va învia. Ea voia ca Lazăr să fi fost vindecat.

Înainte ca Domnul Isus și ucenicii să vină în Betania, le spune acestora: „Lazăr a murit. Și mă bucur că n-am fost acolo, pentru voi, ca să credeți.” După învierea lui Lazăr, Ioan menționează că „mulți din Iudeii, cari veniseră la Maria, când au văzut ce a făcut Isus, au crezut în El.” Marta (în traducere, Doamna sau Stăpâna) comparativ cu ceilalți membri ai familiei sale, este cea care ține cele mai multe dintre dialoguri cu Domnul Isus. Ea se asigură că totul este

în ordine. Trimisul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii, trebuia să se simtă bine în casa ei. Dar Marta trebuia să treacă printr-o experiență neobișnuită, când abilitățile, teologia, caracterul nu o mai ajutau. Doamna Marta trebuia să-L lase pe Domnul Isus să-i conducă viața; ea trebuia să creadă în Domnul Isus și, alături de ea, mulți din iudei.

Această experiență este mai mult decât o lecție teologică. Îl vedem pe Domnul Isus plângând: „*Isus plângea*”. La acest eveniment tragic, Dumnezeu însuși plânge, dar lacrimile Lui nu sunt doar expresia unei trăiri de moment, care Îl emoționează pe Domnul Isus și Îl face să I se prelingă o lacrimă în barbă. Plânsul Său este observat de iudeii care exclamă: „*Iată cât Îl iubea de mult!*” Domnul Isus, chiar dacă nu răspunde conform așteptărilor Mariei, Martei, a lui Lazăr și a tuturor celor care erau în Betania, **iubea** pe Maria, pe Marta și pe Lazăr. Oamenii vor vedea în mijlocul durerii noastre, chiar a pierderii celor dragi, cât de mult ne iubește Dumnezeu, chiar și atunci când El (aparent) întârzie.

Frământarea DE CE-ului îi determină chiar pe mulți să strige: „*Nu există argumente pentru a trăi!*” Emil Cioran spunea: „*Acela care a ajuns la limită mai poate umbla cu argumente, cu cauze, efecte, considerații morale? Evident, nu. Aceluia nu-i rămân decât motivele nemotivate spre a trăi.*”²²

Pentru Iov, care-L cunoștea atât de bine pe Dumnezeu, care erau acele motive nemotivate? Era vreunul? Un om care a stat măcar o dată și a privit îndeaproape în ochii Creatorului său, înțelege că El Însuși este motivul nemotivat, pentru care merită să trăiești. Altfel, viața n-are nici un sens.

Pentru cei care nu s-au oglindit niciodată în ochii lui Dumnezeu este absurd ceea ce spun aici, dar *pasiunea absurdului este singura care*

Oamenii vor vedea în mijlocul durerii noastre, chiar a pierderii celor dragi, cât de mult ne iubește Dumnezeu, chiar și atunci când El (aparent) întârzie.

²² În *Pe culmile Disperării*

*mai aruncă o lumină în haos. Pe cruce, însuși Fiul lui Dumnezeu întreabă: „Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, **pentru ce**²³ M-ai părăsit?”*

---

²³ În evreiește *lamah* (din strigătul plin de agonie: *Eloi, Eloi, lama sabachthani!*) înseamnă DE CE?

Capitolul 7

Depresia - mit sau adevăr?

“Îmi fierb măruntaiele fără încetare, m-au apucat zilele de durere. Umblu înegrit, dar nu de soare. Mă scol în plină adunare și strig ajutor. Am ajuns frate cu șacalii, tovarăș cu struții. Pielea mi se înnegrește și cade, iar oasele îmi ard și se usucă. Arfa mea s-a prefăcut în instrument de jale și cavatul meu scoate sunete plângătoare.”

Iov 30:27-31

Nașterea este prima traumă a omului. Din acel moment nimeni nu știe cât de protejat va fi, dar toți știm cât de vulnerabil este omul.

Îmi aduc aminte de Ruben, fiul meu, când a căzut prima dată de pe masa unde îl schimbam. A fost unul din acele momente când mi-am zis: „Soția mea e la lucru, iar eu o să am grijă de copii. Pot s-o fac! Nu e prima dată...” Am asigurat-o că sunt stăpân pe situație, că mă descurc și că copiii sunt pe mâini bune. La câteva minute după plecarea sa, am încercat să-i schimb scutecele lui Ruben care avea doar trei luni și nu se ridica, fiind fericit să stea doar pe spate. L-am lăsat pe măsuta de schimb pentru mai puțin de cinci secunde, uitându-mă în dulap după o bluziță. Imediat am auzit un zgomot înfundat. Ruben căzuse direct în cap printre jucăriile aruncate pe jos de frățiorul său mai mare. Niciodată până atunci nu se ridicase; atunci a fost prima dată. Când Alice a venit acasă, l-a găsit pe Ruben cu trei vânătăi pe frunte, obraz și în jurul ochiului. I-am explicat soției cum s-a întâmplat, încercând să o liniștesc și să o asigur că

atunci când va mai trebui să plece altădată, poate să o facă fără frică. Vânătăile erau așa de urâte, că a trebuit să anulăm vizita la medicul de familie programată pentru a doua zi pentru controlul de rutină. Ne era frică să nu anunțe Protecția Copilului! Slavă Domnului că nu au rămas urme pe fața lui Ruben în urma neatenției mele!

Oricât de buni părinți am fi și oricât de mult am vrea să ne protejăm copiii, punându-i dacă s-ar putea, într-un glob de sticlă, nu avem nici o garanție că viața lor va fi lipsită de traume.

La rândul meu am fost un copil greu de strunit, de aceea păstrez și acum pe corpul meu semnele neascultării: am sărit de pe acoperișul casei, am căzut din pomi, m-am ars, m-am lovit și m-am bătut cu alți copii. Dintr-un motiv sau altul, toți avem urme mai superficiale sau mai adânci pe corp.

Dacă acceptăm că viața poate lăsa urme sau semne vizibile pe corpul nostru, nu putem ignora faptul că putem moșteni cicatrice interioare, sufletești, lăsate de experiențele neplăcute, tragice chiar.

Institute of Basic Life Principles a publicat un studiu intitulat *Cum să rezolvăm 7 forme de stres letal și cum să descoperim cinci cauze ale tuturor bolilor*. În capitolul trei sunt identificați cinci factori care determină sănătatea: Ce gândim, Ce spunem, Ce facem, Ce mâncăm și Ce moștenim. Aș vrea să rămân puțin la ultimul aspect – al moștenirii, prin aceasta înțelegându-se moștenirea genetică, mediul în care am crescut și experiențele din trecut.

Moștenirea genetică

Moștenim de la părinții noștri, de la bunici, chiar de la rudele mai îndepărtate anumite caracteristici sau însușiri. Moștenim culoarea ochilor, înălțimea, culoarea pielii, gesturi, atitudini și unele aspecte temperamentale.

Dacă moștenim de la Adam caracterul păcătos, trebuie să acceptăm faptul că moștenim de la părinți atât însușiri fizice sau corporale, cât și cele de comportament, emoțional și psihosomatic.

Mediul

Familia și principiile acesteia, educația primită. Dacă familia este monoparentală, dacă tatăl sau mama sunt abuzivi verbal sau fizic, acestea și multe alte aspecte își pun amprenta asupra a cine suntem. În afară de familie, un rol important joacă mediul școlar. Pregătirea și conștiințiozitatea cadrelor didactice, precum și interesul în educație, joacă un rol determinant în formarea viitorului adult. Evident, prietenii, vecinii, dacă copilul locuiește într-un mediu rural sau urban, sunt alte aspecte ce influențează caracterul uman.

Experiențele

Experiențele bune sau traumatice ale copilului vor transforma viața acestuia. Îmi aduc aminte de Mary, o femeie de șaptezeci de ani din Marea Britanie care, în momentul în care s-a menționat cuvântul *pâine uscată* într-o banală discuție, a început să plângă. Gândul a dus-o imediat la *pâinea uscată* pe care o mânca la orfelinatul unde crescuse. În copilărie, educatorii îi pedepseau pe copiii neascultători închizându-i într-un dulap. Toată ziua stăteau în dulap și primeau doar o bucată de *pâine uscată*.

Aparent, rănilor sunt vindecate sau, în urma unui efort supranatural, se încearcă îngroparea sau ignorarea amintirilor. Unele experiențe minore pot fi chiar uitate, sedimentate în inconștient, dar la prima experiență sau mențiune a *pâinii uscate*, ne podidesc lacrimile spre surprinderea celor din jur.

Așa cum rănilor corporale pot rămâne pe corpul uman, tot așa se întâmplă și cu cele emoționale. Traumele emoționale pricinuite de experiențe vor rămâne, putând fi vindecate doar de intervenția supranaturală a lui Dumnezeu.

Pe de altă parte, există un aspect mai puțin științific – cel spiritual. Nu vreau să spun că toate problemele de ordin emoțional: fie că vorbim de depresie, o stare de nervi mai sensibilă sau chiar

probleme de sănătate cronice, sunt de natură spirituală, sau omul respectiv este demonizat. Domnul Isus vorbește despre omul care este eliberat de presiunea sau posesia demonică, dar întrucât Dumnezeu nu domnește acolo, spiritual vorbind, situația omului respectiv devine mai gravă decât înainte²⁴.

Nu știm multe despre mediul în care a trăit Nietzsche. Fiu de pastor protestant, autorul unei opere nihiliste fără precedent în istoria filosofiei, menționează că *Dumnezeu e mort*²⁵. Pe 3 Ianuarie 1889, în piața Carlo Alberto din Torino, asistând la biciuirea sălbatică și agonia unui cal în plină stradă, are prima criză de nebunie, în

Biserica trebuie să renunțe la acel trumfalism păgubos și să ia seama la sechelele reale ale omenirii.

cursul căreia are manifestări delirante, considerându-se Dionysos sau Isus. Nu știm dacă problemele lui Nietzsche de sănătate au fost de natură medicală. Nu am nici o certitudine că, dacă filosoful ar fi devenit pastor, nu ar fi sfârșit în același fel. Dar, cu siguranță, diavolul folosește și slăbiciunile trupești pentru distrugerea umană.

Reprezintă credincioșii o excepție sau și ei sunt tot atât de loviți și, prin urmare, afectați într-o măsură sau alta de trecut? În biserici sunt oameni ai căror părinți au fost abuzivi, unii au trăit într-un orfelinat, alții provin din rândul minorităților, unii au avut o viață liniștită, au mers la școli alese, au avut prieteni deosebiți sau au avut traume greu de imaginat. Biserica trebuie să

²⁴ Matei 12:43-45 *“Duhul necurat, când a ieșit dintr-un om, umblă prin locuri fără apă, căutând odihnă, și n-o găsește. Atunci zice: <<Mă voi întoarce în casa mea, de unde am ieșit.>> Și, când vine în ea, o găsește goală, măturată și împodobită. Atunci se duce și ia cu el alte șapte duhuri mai rele decât el: intră în casă, locuiesc acolo, și starea din urmă a omului acestuia ajunge mai rea decât cea dintâi...”*

²⁵ Idee care a primit două interpretări majore: prima susține faptul că Nietzsche vorbește despre moartea Dumnezeului creștinilor, iar a doua interpretare vorbește despre moartea dumnezeului filosofilor.

renunțe la acel trumfalism păgubos și să ia seama la sechelele reale ale omenirii.

Pozitivism înșelător

Suferința și experiențele traumatice ale vieții pot afecta ireversibil comportamentul unui om. Simpla prezență în biserică, rugăciunea și participarea la serviciile divine nu vor aduce vindecare totală omului. El va rămâne toată viața mai mult sau mai puțin predispus la stare depresivă, în funcție de traumele copilăriei.

Aud credincioși reticenți, suspicioși chiar, ori de câte ori se vorbește despre aspectul depresiei. Viața aceea de sub clopotul de sticlă, refuzul de a accepta ideea că, în ciuda vieții promise din belșug, a bucuriei imperativ menționate de Pavel, și credincioșii suferă și pot fi depresivi, dacă nu primesc suportul și înțelegerea necesare.

Francisco și Martha îmi spuneau: „*Nu judeca pe oamenii care trec prin durere, e durerea lor! Modul în care își gestionează durerea, nu e treaba ta, e a lor și într-o zi sentimentele oamenilor pentru Dumnezeu se vor schimba. Sentimentele depresive (disperare, durere, amărăciune, doliu) se pot schimba doar prin cunoașterea adevărului. Relația cu Dumnezeu te poate elibera de depresie.*”

Într-o lume în care diavolul se luptă cu încrâncenare, cu o forță stăvilită doar de Dumnezeu, nu putem să nu acceptăm faptul că victimele depresiei pot fi și printre cei care își pun încrederea în Dumnezeu. Victimele colaterale ale războiului spiritual cunosc ce înseamnă tristețea, suferința, deznădejdea și durerea. Aceștia sunt preaiubiții lui Dumnezeu, în care El își găsește toată plăcerea și pe care dorește să îi mângâie.

Friedrich Nietzsche a proclamat *supraomul* de-a lungul întregii lui vieți. În ciuda educației protestante primite, filosoful german s-a depărtat de Dumnezeu, *propovăduind* acest concept care l-a împins spre o stare depresivă dezastruoasă, chiar spre nebunie. Problema este că de multe ori găsim același gen de „*predică*” pozitivistă și

în biserică: creștinul poate totul, el nu suferă, nu este bolnav, toate slăbiciunile, traumele sau rănilile au fost tămăduite. Sloganul: „*Pot totul în Hristos care mă întărește!*”²⁶ devine o declarație pozitivistă, dar concluzia este înșelătoare dacă vom omite că la momentul scrierii Epistolei către Filipeni, Pavel se afla în închisoarea din Roma. În aceeași scrisoare se menționează că Epafrodit, unul din colaboratorii lui Pavel, fusese bolnav de moarte.

Prietenii mei, Eugen și Dana, în cele unsprezece luni de luptă cu leucemia au primit șazeci de versete prin care Dumnezeu le dăduse siguranța că Dana se va vindeca. Da, ea a fost vindecată, dar nu așa cum s-au așteptat ei și mulți alții care i-au iubit la superlativ.

Dacă nu suntem de acord cu supraomul lui Nietzsche, atunci trebuie să recunoaștem că nu suntem mai mult decât vrea Dumnezeu să fim. Promisiunile lui Dumnezeu nu pot fi folosite drept sloganuri prin care credem că avem dreptul să-I răsucim mâna Creatorului la spate, așteptând să acționeze cum dorim noi.

**Promisiunile lui
Dumnezeu nu pot fi
folosite drept sloganuri
prin care credem
că avem dreptul
să-I răsucim mâna
Creatorului la spate,
așteptând să acționeze
cum dorim noi.**

Iov știa că nu este un supraom. Dacă facem o trecere în revistă a suferinței sale vom înțelege că și cei mai erudiți credincioși trec prin suferință. Iată suferința lui Iov: incapabil să se odihnească, îngrozit de coșmaruri, cu trupul devorat de răni și viermi, părăsit de frați, ignorat de sclavi, nesuferit propriei soții, batjocorit de copiii de pe stradă²⁷... și Însuși

Dumnezeu asistă la suferința lui, așteptând parcă un deznodământ. Poți spune, după ce-ai trecut măcar pasager prin satul lui Iov, că poți rămâne la toate rece, fără nici un fel de urmare?

²⁶ Filipeni 4:13.

²⁷ Capitolul 19

David A. Seamands spunea: *“Depresia este o experiență des întâlnită printre creștini”*²⁸. Autorul citează o serie de versete de genul celor menționate de David în Psalmul 42:5, 6: *“Pentru ce te mâhnești, suflete, și gemi înlăuntrul meu? Îmi este mâhnit sufletul în mine, Dumnezeu.”* Sau în Psalmul 43:5: *“Pentru ce te mâhnești, suflete, și gemi înlăuntrul meu? Nădăjduiește în Dumnezeu, căci iarăși Îl voi lăuda: El este mântuirea mea și Dumnezeuul meu.”*

Marele profet, Ilie, la a cărui rugăciune se oprește ploaia sau cade foc din cer, are o exclamație năucitoare: *“Destul! Acum, Doamne, ia-mi sufletul.”* (1 Împărați 19:4). Nu în ultimul rând, Domnul Isus spune în grădină: *“Sufletul Meu este cuprins de o întristare de moarte.”* David A. Seamands se întreabă: *“Puteți găsi o descriere mai clară a depresiei?”*

Francisco și Martha spuneau după moartea fiicei lor: *„După o astfel de experiență, nu mai ai chef de viață: nu vrei să mai mergi la restaurant, la plimbare, nu vrei să mai fii drăguț, nu mai privești știrile cu interes... Golul acela lăsat de plecarea celui drag, nu mai poate fi umplut de nimic, nici chiar de soțul sau soția ta, în cazul în care cel pierdut este copilul.”*

Nu suntem supraoameni, ci doar păcătoși iertați care se confruntă cu rănilor fizice exterioare, interioare, dar și emoționale.

Dar, să nu uităm că avem în mâna noastră niște atuuri de care putem face uz cu succes: rugăciunea, pacea, bucuria, speranța și siguranța că într-o zi ne vom întâlni cu Dumnezeu într-un loc unde toate rănilor vor fi vindecate.

---

²⁸ În *Leac pentru suflete vătămate*

Capitolul 8

NU unei atitudini pasive

“Oh! Dacă aș ști unde să-L gădesc, dacă aș putea să ajung până la scaunul Lui de domnie, mi-aș apăra pricina înaintea Lui, mi-aș umplea gura cu dovezi. Aș ști ce poate să răspundă, aș vedea ce are să-mi spună. Și-ar întrebuița El toată puterea ca să lupte împotriva mea? Nu, ci m-ar asculta negreșit.”

Iov 23:3-6

Și atunci ce ar trebui să facă cei care trec prin depresii, durere, suferință, confuzie, furie, boală, zdrobiți de un DE CE profund?

Spre sfârșitul capitolului nouă și în capitolul zece, Iov dă dovadă de mult curaj de a-L înfrunta pe Dumnezeu. Un curaj poate mistic, de a vorbi cu El și de a-I spune în față că nu are dreptate și că așteaptă să facă dreptate. Este uimitor modul în care vorbește Iov lui Dumnezeu în capitolul zece: „*M-am dezgustat de viață! Arată-mi pentru ce Te cerți cu mine! Îți place să chinuiești, să disprețuiești făptura mâinilor Tale, în timp ce faci să-Ți strălucească bunăvoința peste sfatul celor răi? Zilele Tale sunt ca zilele omului, și anii Tăi ca anii lui, ca să cercetezi fărădelegea mea și să cauți păcatul meu, când știi bine că nu sunt vinovat, și că nimeni nu mă poate scăpa din mâna Ta? vrei din nou să mă prefaci în țărână? Nu m-ai muls ca laptele? Dacă sunt vinovat, vai de mine! Dacă sunt nevinovat, nu îndrăznesc să-mi ridic capul, sătul de rușine și cufundat în ticăloșia mea. ...mă urmărești ca un leu, mă lovești cu lucruri de mirat, crește*

mânia împotriva mea, și mă năpădești cu o droaie de nenorociri. Nu sunt zilele mele destul de puține?”

Probabil că Iov ar fi fost considerat în zilele noastre un eretic și ar fi fost, pur și simplu, excomunicat din orice biserică, indiferent de orientare. Observăm însă că Dumnezeu, în teofania din capitolele 38-41, nu-i impută lui Iov nimic din modul lui de a vorbi la adresa Lui. Ceea ce are El de reproșat lui Iov este imixtiunea în planurile Lui suverane: „*Cine este cel ce Îmi întunecă planurile, prin cuvântări fără pricepere?”*

Numai într-un spirit de oarbă supunere în fața suveranității lui Dumnezeu sau ca spectator indiferent poți accepta ceea ce i s-a întâmplat lui Iov. Suferința permisă de Dumnezeu este greu de pătruns. Iov se simte izolat de Cel căruia I se închinase pentru zeci de ani. Din această cauză, singurul acuzat în acest proces devine, evident, Dumnezeu. Luând în considerare că nu participase la discuția dintre Dumnezeu și Diavol, Iov crede că suferința lui, permisă de Iahve, este nedreaptă și fără sens.

Este ușor de vorbit despre suveranitatea lui Dumnezeu doar din poziția de spectator, când deciziile Lui nu te afectează în niciun fel. Acolo stau frumusețea și misterul supunerii în fața suveranității divine: când nu accepți, nu îți place, dar totuși găsești bucuria și plăcerea părtășiei divine, acceptându-I deciziile.

Mulți oameni Îl părăsesc pe Dumnezeu când se lovesc de suveranitatea deciziilor Lui. În felul acesta, până atunci, să fi fost totul doar un flirt spiritual sau o cochetare cu Dumnezeu? Iov nu Îl părăsește pe Dumnezeu, dar vrea, ca de altfel și prietenii săi, să știe DE CE! Și dacă are vreo vină, care e aceea?

Deseori în lumea creștină se propovăduiește și chiar se practică un cult al renunțării, al blândeții și al pasivității. Prin atitudinea sa, Iov vorbește parcă în numele umanității. El nu prezintă doar criza și problema unui om, ci a tuturor oamenilor, care nu vor sau nu pot să aibă un spirit cavaleresc. Prietenii săi au vrut să îl transforme pe Iov într-un milog, în timp ce Dumnezeu îl dorea un cavaler care lupta pentru dreptate și adevăr. Boala sa a devenit un stimulent, către o

vitalitate de alt gen decât a credincioșilor de rând. Dacă Iov nu ar fi fost lovit de suferință, ar fi rămas un evlavios anonim.

Prietenul meu basarabean, Eugen, după ce s-a căsătorit cu Dana, a decis să continue să lucreze cu organizația OM în Republica Moldova. Aveau o lucrare de succes printre oamenii defavorizați, săracii și copiii din sate. La puțin timp după aniversarea unui an de căsătorie, Dana a fost diagnosticată cu leucemie. Timp de zece luni, Eugen a avut grijă de soția sa: au mers la doctori, prin spitale, a dus-o la toaletă, i-a schimbat perfuziile, s-a rugat cu și pentru ea. Tot acest timp, Eugen a sperat, alături de mii de alți credincioși, că Dana va trăi. Prin Facebook și email mii și mii de credincioși au fost încurajați să se roage pentru vindecarea Danei. Mulți au crezut și și-au dorit o minune. Aș îndrăzni să spun, că cel puțin eu eram sigur că Dana va scăpa... Și a scăpat, dar nu cum am vrut noi... Inevitabilul s-a produs și Dana a decedat într-o frumoasă zi de primăvară. Eram în aeroport, când soția mea mi-a telefonat spunându-mi: „*Rafael, Dana nu mai e! Gata, nu mai suferă!*”

Pe drum, spre spital, am revăzut momentele când Dana ne-a pășit pragul prima dată, când se juca cu copiii noștri, felul ei nostim de a vorbi și de a face unele lucruri, momentul de onoare când am condus-o la altar. Când venea pe la noi, obișnuiam să spunem că avem trei copii în casă, nu doi.

Am intrat în holul spitalului unde erau soțul Danei, Eugen, Raluca (prietena din copilărie a Danei, care se întorsese cu patruzeci și opt de ore în urmă din lucrarea misionară din Asia) și Carmen, care avusese grijă ca cei doi să aibă ce le trebuie în perioada spitalizării din București. Mai târziu au apărut și părinții Danei. Am vrut să-i pot încuraja pe toți cei care au auzit-o pe Dana șoptind: „*Nu mai pot!*” Dar n-am putut spune prea multe nici lor, nici părinților și fraților Danei, care nu puteau accepta situația.

A doua zi, în încercarea mea eșuată de a-l încuraja pe bietul Eugen, stăteam în Cișmigiu ascultându-l vorbind, pendulând între agonie și extaz, între momentele frumoase avute ca familie și momentele de disperare, durere, chin, întrebări fără răspuns.

La un moment dat, Eugen îmi spune: „Știi că Dana este în Cer. Deja mi-e așa de dor de ea! Aș da orice să fiu acum în Cer!... Îmi doresc Cerul așa de mult!” Apoi, după un moment de tăcere, mă surprinde spunându-mi: „Dacă asta m-a costat viața Danei, atunci a meritat.” Câteva luni mai târziu, Eugen îmi spunea mie și soției mele: „Am multe întrebări la adresa lui Dumnezeu, nu am primit răspuns la niciuna dintre ele, dar asta nu mă va opri să Îl iubesc și mai mult pe Dumnezeu.”

Suferința pentru creștini este un mister. Suferința ne scoate din anonim. Până să trecem pe-acolo însă, din nefericire, rugăciunile sunt deseori clișee memorate din experiențele altora.

Suferința pentru creștini este un mister. Suferința ne scoate din anonim. Până să trecem pe-acolo însă, din nefericire, rugăciunile sunt deseori clișee memorate din experiențele altora.

În raportul lui cu Dumnezeu, Iov respinge imixtiunea altora (prieteni săi apropiați). El are o relație personală cu Dumnezeu, nu una gregară, de turmă. Acest lucru aproape că-i permite (deși nu are dreptate) să nu-L *tolereze* pe Dumnezeu.

Dacă prietenii lui Iov încearcă personificarea lui Dumnezeu, Iov o respinge, deoarece el înțelege că nu e nevoie de așa ceva: El este o persoană. Iov știe să se smerească, dar știe să fie și semeț.

El poate să imploră pe ton de provocare, dar trece ușor de la suspin, la muștrare și chiar polemizează cu Dumnezeu.

Emil Cioran, în spiritul său specific, spunea despre Martin Luther: „Gata cu evlavie, gata cu neliniștile lipsite de bărbăție! Un minimum de agresivitate întărește credința: Dumnezeu nu-și apleacă urechea la rugile duioase; vrea să fie somat, îi plac – între El și ai Lui – acele gâlcevi pe care Biserica să străduiește să le aplaneze.”²⁹ Într-adevăr, Luther a fost un reformator, care a îndrăznit să spună:

²⁹ În *Ispita de a exista*

„Dacă Dumnezeu nu mă ocrotește și nu-mi salvează onoarea, a Lui să fie rușinea.”

O femeie, pe fondul unui conflict cu un coleg, a fost atât de afectată încât au trecut luni de zile fără să mai citească din Biblie sau să se roage. Într-una din ședințele de consiliere, se simțea foarte vinovată de lipsa părtășiei cu Dumnezeu. Ca și când povara conflictului nu ar fi fost suficientă, era încărcată și cu aceea de a nu avea o relație cu Dumnezeu. După un timp, a înțeles că verbalizarea suferinței, întrebările intermitente la adresa lui Dumnezeu reprezentau părtășia ei cu Dumnezeu la acel moment. Să nu fiu înțeles greșit: nu încurajez lepădarea disciplinei zilnice cu Dumnezeu prin rugăciune și citirea Cuvântului, dar de multe ori suntem tentați să-i punem pe oameni, ca de altfel și pe Dumnezeu, în cutia tradițiilor și a încredințărilor noastre personale, îndepărtându-i în acest fel și mai mult de Dumnezeu.

De curajul, eroismul sau cavalerismul de care a dat dovadă Iov, puțini sunt capabili în ziua de azi fără a fi catalogați eretici. Ce fel de relație este, sau cât de bine trebuie să-L cunoști pe Dumnezeu ca să lupți cu El și să-I spui: „Nu Te voi lăsa să pleci până nu mă vei binecuvânta!”³⁰

Suferința nu este un motiv de a ne depărta de Dumnezeu, este un prilej de a-L confrunta. Chiar dacă El a îngăduit-o, nu înseamnă că trebuie să fim de acord cu ea. Dar prin interogarea lui Dumnezeu s-ar putea să obținem răspunsuri surpriză și să descoperim lucruri despre El, și mai ales despre noi, lucruri de care nu am fost conștienți până atunci.

Este benefică o relație polemică cu Dumnezeu. Mai bine o relație polemică, decât un divorț spiritual. Atât timp cât există o relație, fie ea și polemică, tot mai există speranțe de reconciliere. Atunci, întrebarea care se naște este: cât de necesară este suferința?

**Este benefică o
relație polemică
cu Dumnezeu.
Mai bine o relație
polemică, decât un
divorț spiritual.**

³⁰ Referire la lupta lui Iacov cu Dumnezeu

Francisco și Martha îmi spuneau: „*Orgoliul și mândria sunt eliminate prin durere. Durerea te apropie de Dumnezeu într-un fel unic. Omul care suferă fără scop e stupid. Când fiica noastră a*

**Numai după ce
treci prin extazul
suferinței, ajungi
să vorbești la per
tu cu Dumnezeu.**

decedat am avut două posibilități: fie să urmăm sfatul soției lui Iov, fie exemplul lui Iov. Am ales pe cel de-al doilea.”

Numai după ce treci prin extazul suferinței, ajungi să vorbești la per tu cu Dumnezeu. Pericolul este că sunt prea puțini care suportă astfel de experiențe până la sfârșit, deoarece ajung la un moment când nu mai pot stăpâni o energie atât de debordantă. Avantajul acestui impas provenit din suferință este că pe mulți îi determină să se gândească mai mult la cele veșnice. Și, fără să fiu acuzat de o notă prea sumbră, nu vorbesc doar de viață veșnică, ci de moarte însăși. Fie și prin simplul fapt că doar vorbim despre ea, vom salva ceva din noi, dar va muri altceva din propria noastră ființă.

Capitolul 9

Este Dumnezeu bun?

“Dar știi că Răscumpărătorul meu este viu, și că se va ridica la urma pe pământ. Chiar dacă mi se va nimici pielea, și chiar dacă nu voi mai avea carne, voi vedea totuși pe Dumnezeu. Îl voi vedea și-mi va fi binevoitor; ochii mei Îl vor vedea, și nu ai altuia. Sufletul meu tânjește de dorul acesta înlăuntrul meu.”
Iov 19:25-27

C.S. Lewis menționa în *Problema Durerii* despre relativitatea termenului *bun*. Judecata lui Dumnezeu fiind diferită de cea umană în multe privințe, s-ar putea să nu facă excepție nici în ceea ce privește definiția lui *bun*. Ideea Sa despre bunătate diferă de cea a oamenilor, întrucât ceea ce înțelegem noi prin bunătate este doar caracterul Său de a iubi, la aceasta adăugându-se blândețe, dorința Lui ca oamenii să fie mântuiți și însăși moartea Sa pe cruce.

Problema oamenilor este că vor, atunci când vorbesc despre bunătatea lui Dumnezeu „*un dumnezeu care să spună despre orice ne-ar fi pe plac: ce contează atâta vreme cât ei sunt mulțumiți. De fapt ne dorim mai puțin un Tată sus în Ceruri, cât un bunic în cer – o bunăvoință senilă căreia, cum se spune, îi place să-i vadă pe tineri bucurându-se și al cărei plan universal să fie doar acela de a putea spune la capătul fiecărei zile toată lumea s-a distrat pe cinste.*”³¹

Așa cum ideea umană despre bunătatea lui Dumnezeu trebuie schimbată, tot așa și cea de *Dumnezeu e iubire* trebuie îndreptată.

³¹ C.S. Lewis, *Problema Durerii*

A.W. Tozer clarifică puțin lucrurile afirmând că „*bunătatea lui Dumnezeu este ceea ce-L face să fie bun, iubitor, milostiv și binevoitor față de oameni. El are o inimă duioasă și plină de compasiune...*”³²

Din cauza imuabilității Sale, a caracterului Său invariabil, bunătatea lui Dumnezeu este consecventă, iar intensitatea bunătații Lui nu este variabilă în funcție de factori externi. Dumnezeu va rămâne bun, niciodată mai puțin azi sau mai mult mâine.

Harul lui Dumnezeu

Nu putem vorbi despre bunătatea lui Dumnezeu fără să luăm în considerare alte aspecte ce reflectă bunătatea Lui. Unul dintre aceste aspecte este harul lui Dumnezeu care este „*buna plăcere a lui Dumnezeu care-L predispune să-și reverse binefacerile asupra celor care nu le merită... Rostul harului este acela de a ne mântui și de a ne așeza împreună în locurile cerești*”³³

Când mă gândesc la binefacerile revărsate asupra celor care nu merită (adică noi toți), îmi aduc aminte de o întâmplare pe când eram misionar în Republica Moldova. Era cinci dimineața și mergeam cu mașina să iau pe cineva de la autogara din Chișinău. Am intrat pe o stradă care ducea la autogară, la capătul căreia mă aștepta o mașină a miliției. Agentul de circulație m-a oprit și m-a legitimat reproșându-mi că mergeam în sens greșit pe o stradă cu sens unic. Spre surprinderea mea, mi-am dat seama că avea dreptate. După multe apropouri că voi fi iertat dacă sunt și eu *atent*, mi-a dat drumul spunându-mi „*De data asta vă iert!*” Amețit de somn, m-am întors de la autogară întâlnindu-mă cu același agent care m-a oprit furios, reproșându-mi că am încălcat iarăși legea. După multe minute de amenințări și apropouri în urma cărora eu trebuia să fiu *atent*, agentul de circulație îmi spune că mă iartă și de această dată. Poate că omul legii a fost *îngăduitor* cu mine. Dacă el mi-ar fi întocmit un proces

---

³² În *Cunoașterea Celui Preasfânt*

³³ Ibidem 32

verbal pentru fiecare din greșelile mele și dacă ar fi băgat apoi mâna în buzunar și ar fi plătit amenda pentru mine, asta aș fi numit eu *har*:

Modul în care Dumnezeu și-a arătat harul său neînțeles se vede cel mai clar prin Fiul Său care plătește plata fărădelegilor noastre: îndelungi încâlcări de lege, răzvrătire și neascultare.

Harul! Un cuvânt atât de uzitat de unii, chiar alterat, dar parcă atât de greu de înțeles. Ne-am obișnuit cu el. Presbiterul bisericii din Pitești s-a ridicat într-o zi și după câteva secunde de liniște, a afirmat: „*Fraților, am făcut un lucru care trebuie să-l mărturisesc.*” Liniștea a devenit și mai adâncă atunci când a spus: „*Am omorât un om!*” Ni s-au încruntat sprâncenele confuzi, ne uitam unii la alții întrebându-ne când și cum a fost posibil așa ceva? Cum de nu l-au arestat până acum? Pentru a ne scurta agonia, a continuat: „*Eu l-am omorât pe Domnul Isus Cristos, eu, prin păcatele mele.*” Am auzit și simțit un susur în Biserică, un fel de „*oh, am crezut că s-a întâmplat cu adevărat...*” Oamenii s-au obișnuit cu ideea că păcatele noastre l-au omorât pe Fiul lui Dumnezeu. A devenit o sintagmă uzitată și obișnuită... atât de obișnuită că nu mai transmite sensul corespunzător. În felul acesta trăim într-o „*lume văduvită de har*”³⁴.

Cei ce beneficiază de favorurile harului ar trebui să fie ușor de recunoscut. Paradoxal, dacă întrebi pe cineva care nu este familiar cu evanghelicii din România, ce părere are despre ei, ni se va spune orice, dar probabil nu va menționa harul sau vreun sinonim al acestuia.

Înainte de convertire, tot ceea ce știam despre evanghelicii era că ei nu mănâncă carne de porc, nu au radio și televizor, femeile poartă fuste lungi, au tot timpul capul acoperit, toți citesc Biblia, nu fumează, nu beau alcool, nu înjură, nu ridică glasul, nu se enervează, nu se închină la sfinți și la icoane și au un fel diferit de credință. Toate aceste lucruri nu sunt rele, dar nu sunt reflecția harului lui Dumnezeu.

³⁴ Philip Yancey acordă un întreg capitol acestui subiect în *Tulburătoarele descoperiri ale Harului*.

Credincioșii sunt beneficiarii milei și buni cunoscători ai teologiei harului, dar practica – reflexia a ceea ce credem noi – este jalnică.

Un Tată neînțeleș

Realitatea este că beneficiem de harul lui Dumnezeu, dar ne este greu să-l acceptăm, aidoma celor doi fii ai tatălui din *Pilda fiului risipitor*. Ambii beneficiază de harul tatălui, dar niciunul nu știe cum să se comporte sau să reflecte harul primit. Fiul cel mic are tendințe liberale și când vine acasă preferă să fie ca unul dintre sclavii tatălui. Tatăl îl întâmpină la ieșirea din cetate, acolo unde nu putea fi văzut de mulți în starea jalnică în care se afla. Tatăl nu răspunde cerinței fiului de a fi unul din (sau la fel ca) robii săi. Odată ce-l vede de la depărtare (înseamnă că tatăl își formase un obicei de a-și aștepta fiul), aleargă spre fiul său, fără să respecte sau să-i pese de vreun cod cultural care cerea să fie respectat de un lider în vârstă. Extenuat,

Credincioșii sunt beneficiarii milei și buni cunoscători ai teologiei harului, dar practica – reflexia a ceea ce credem noi – este jalnică.

tatăl cade pe gâtul fiului său și îl sărută mult. Extenuarea bătrânului tată, afecțiunea fizică pe care i-o arată fiului vorbesc așa de mult despre iubirea Tatălui din cer, care a trimis înaintea noastră pe Fiul Său întrupat pentru a ne arăta harul lui Dumnezeu. Tatăl dă ordin să i se aducă fiului său o haină specială³⁵, specială³⁵ pentru a acoperi hainele murdare de porcar și imediat îl încalță³⁶. Tatăl nu uită să aducă aminte

celor din jur că cel care venea acasă era fiul unei căpetenii: i se pune un inel în deget – simbolul autorității. Tatăl nu uită să rezolve și problema spirituală menționată de fiul său, care recunoscuse că păcătuisese împotriva Cerului: este jertfit un animal care fusese pus

³⁵ În original – *roba cea lungă*

³⁶ Toți sclavii erau desculți pe vremea Domnului Isus

deoparte pentru a fi jertfit pentru păcatele familiei. În mintea tatălui nu se pusese niciodată problema necesității iertării. Era în natura sa să-și ierte fiul. Nici nu se punea în discuție ca fiul său să nu fie iertat și reabilitat. Fiul cel mic are două probleme: știe că tatăl este plin de har și abuzează de asta, jefuindu-și tatăl și plecând în lume; iar la întoarcere nu înțelege că el rămâne fiul tatălui orice s-ar întâmpla.

Fiul cel mare preînchipuie categoria legalistă din Bisericile noastre, a oamenilor care sunt tot timpul amărâți de eforturi susținute de a plăcea Tatălui, pierzându-și orice fel de bucurie care ar fi trebuit să fie pricinuită de prezența Tatălui. Sunt aceia a căror față spune: *„Azi sunt împotriva tuturor, azi voi vota împotriva a orice se va propune.”*

Eram în Republica Moldova, într-o biserică deosebită formată din găgăuzi. O biserică mare pentru Moldova, cu peste patru sute de membri, un cor impresionant, o formație de laudă și închinare cu peste douăzeci și cinci de mandoline, chitare, vioară și pian. Membrii bisericii dacă nu vorbeau cel puțin înțelegeau română, rusă, bulgară, turcă și nu puțini tineri vorbeau engleză. Timp de o jumătate de oră am crezut că sunt dincolo de Terra. Nu auzisem niciodată într-o biserică cântându-se așa de frumos. Într-o scurtă pauză, un credincios cu mustați albe care privise pe sub sprâncene performanța tinerilor, mă întrebă: *„Îți place la noi în Biserică?”* Nici nu a trebuit să fiu politicos, am fost cât de sincer posibil, afirmând că nu am auzit niciodată așa ceva, iar muzica e divină. *„Mda”*, spuse bătrânul posomorât. *„Parcă ar fi discotecă...”* Sunt oameni care trudes și sunt epuizați încercând să-i placă lui Dumnezeu, fără să reușească să se bucure de Dumnezeu Însuși.

Incapacitatea oamenilor de se ierta pe sine de greșelile sau păcatele făcute; truda altora continuă și epuizarea încercărilor de a-I plăcea lui Dumnezeu, reflectă incapacitatea oamenilor de a-L înțelege pe El. Unii cad din liberalism în depresie pricinuită de impresia că Dumnezeu nu-i mai iartă. Alții din legalism ajung într-un conflict deschis declarat Tatălui, care rămâne neînțeles de cei doi fii incapabili să priceapă că nu truda este aspectul care Îl

impresionează pe Dumnezeu. Ei sunt iubiți de tatăl pentru că ei sunt fiii Lui, nu pentru ce fac.

Harul lui Dumnezeu este un dar nemeritat. Toți știm asta și ne oprim aici. Tulburătoarele descoperiri ale harului încep de aici încolo. Este trist că știm despre mila, bunătatea, trecerea pe care o avem înaintea lui Dumnezeu, dar cu greu reușim să ne bucurăm de ea, rămânând sau transformându-ne în niște ființe pioase, dar măcinate de amărăciune și fără bucurie.

Har pentru egoiști

O altă categorie de oameni sunt aceia care primesc harul, dar preferă să se bucure doar ei, abținându-se în mod intenționat (premeditat chiar) să-l împartă cu alții.

Iona (alături de Iov) sunt două creații biblice recunoscute de culturi și medii religioase diverse. De multe ori tindem să-l criticăm pe Iona pentru refuzul său categoric de a merge la Ninive și a le spune cetățenilor din acest oraș³⁷ despre intenția lui Dumnezeu de a distruge cetatea din cauza păcatelor, dar și că dacă aceștia se vor căi vor fi iertați.

Asirienii erau dușmanii de temut și cotropitorii poporului evreu. Toate drepturile omului fuseseră încălcate în incursiunile lor: mii de copii, femei și bătrâni fuseseră omorâți cu cruzime de aceștia. Iona are această posibilitate unică de-și vedea inamicii distruși de Dumnezeu cărui el se închina. Și nu vrea să o piardă. De aceea, când Dumnezeu îl cheamă, Iona știe că ar putea exista șansa (cum s-a și întâmplat) ca cetățenii orașului să se căiască, iar Dumnezeu să-i ierte.

Știm ce s-a întâmplat, cum Iona a încercat să fugă și ajunge să fie aruncat peste bordul vaporului pentru a îmblânzi furia lui Dumnezeu. Ajuns în pântecul peștelui trimis de Dumnezeu să-l salveze pe Iona, acesta este iertat de Dumnezeu, primește o a doua șansă și beneficiază de harul lui Dumnezeu.

---

³⁷ Capitala Asiriei.

La predica sa, Iona are parte de un răspuns pe care orice misionar și l-ar dori: o sută douăzeci de mii de oameni își cer iertare lui Dumnezeu și postesc de la mic la mare. Iona exclamă la sfârșitul cărții ce îi poartă numele: „*Ah! Doamne, nu este aceasta tocmai ce ziceam eu când eram încă în țara mea? Tocmai lucrul acesta voiam să-l înlătur fugind la Tars. Căci știam că ești un Dumnezeu milos și plin de îndurare, îndelung răbdător, și bogat în bunătate.*”³⁸ Așa cum am spus, Iona a fost beneficiarul harului lui Dumnezeu, cunoaște capacitatea lui Dumnezeu de a fi plin de har, dar nu a vrut ca acesta să fie manifestat și asupra altora.

Cum putem beneficia de iertarea necondiționată a lui Dumnezeu, iar când noi înșine suntem chemați să arătăm har suntem așa de zgârçiti? Considerând că ni s-a iertat mult, suntem chemați să iubim direct proporțional.

Este adevărat că Dumnezeu surprinde arătându-și mila față de niște teroriști, păgâni, prostituate, criminali și chiar față de cei care declară război celor pe care El îi iubește. Ne copleșește când beneficiem de un dar nemeritat, dar ne supărăm când altul primește, tot nemeritat, același dar.

În lucrarea misionară Dumnezeu a scos înaintea mea oameni față de care El mi-a cerut să arăt har: colegilor mei misionari, credincioșilor din țările unde mergeam sau oamenilor cărora le predicam Evanghelia. Unii dintre ei m-au dezamăgit și s-au dovedit a fi meschini. Au fost momente când doream să fiu salvat din fundul mării, dar când alții erau acolo, eu am fost acela care a falimentat lamentabil. Dar am fost și apostrofat de cei alături de care lucram sau aluziv mi se spunea că cei cărora le arăt har, nu merită: că sunt bețivi sau comparativ inferiori.

În suveranitatea Lui, Dumnezeu alege să fie imparțial, să plătească celui care a muncit toată ziua aceeași sumă cu cel care a lucrat doar câteva ore. Domnul Isus alegea, în mod intenționat, pe Petru, Ioan și Iacov să ia parte la unele minuni sau evenimente la care ceilalți nouă sau șaptezeci nu luau parte. El își rezerva dreptul,

---

³⁸ Iona 4:1

și încă o mai face, să își reverse harul cu măsura, intensitatea și în timpul pe care El dorește, dar cel mai dureros, asupra unor oameni

**Sunt tulburat de
măreția harului
lui Dumnezeu.
Am crezut că îmi
va trece odată
cu înaintarea în
vârstă.**

care s-a dovedit că nu meritau. Dar nu prin aceasta este harul măreț, minunat și divin? Acesta este darul nemeritat al lui Dumnezeu, care ne arată milă când merităm mai puțin sau deloc. Marea problemă este că ne credem mai îndreptățiți decât alții să primim harul lui Dumnezeu, șoptindu-ne în barbă: „*Omul acesta, dacă ar fi un prooroc, ar ști cine și ce fel de femeie (sau bărbat)*

este cea (sau cel) care se atinge de El: că este...” și îndrăznim să Îi spunem Domnului cine stă în fața Lui. În meschinăria umană, egoismul extrem și în amnezia trecutului iertat, uităm „*cui i se iartă puțin, iubește puțin...cui i se iartă mult, iubește mult...*” Dar care dintre noi se poate ridica să spună: „*Mie mi s-a iertat puțin!*”

Sunt tulburat de măreția harului lui Dumnezeu. Am crezut că îmi va trece odată cu înaintarea în vârstă. Cu cât înaintez în vârstă, cu atât mai mult mă bucur de harul lui. Beneficiez de el, de la mântuire („*Nu prin fapte, ca să nu se laude nimeni*”) și voi avea acest dar nemeritat până la întâlnirea plină de har pe norii cerului.

*

La un an după decesul prietenei noastre Dana, l-am observat pe Paul, fratele ei, încet-încet apropiindu-se de Dumnezeu. În ciuda faptului că nu frecventa o biserică, fiind șofer pe camion pe străzile Europei, în momentele de singurătate unica lui alinare era Biblia, predicile înregistrate pe un MP3 player și rugăciunile insistente de pocăință adresate Cerului. Toate acestea l-au ajutat să aibă aceeași certitudine că sora lui este într-un loc infinit mai bun și că într-o zi o va întâlni iarăși.

Poate că alături de Paul mulți s-au apropiat mai mult de Dumnezeu... inclusiv eu. Asta îmi arată că Dumnezeu este altfel bun decât știu eu să definesc bunătatea. Iar iubirea Lui este altfel iubire decât pot și știu eu să iubesc. Sunt profund convins că Dumnezeu este bun; acest gând are pentru mine o validitate greu de combătut.

Capitolul 10

Cum răspunde Dumnezeu celor care suferă

“Nu te teme, căci Eu sunt cu tine; nu te uita cu îngrijorare, căci Eu sunt Dumnezeul tău; Eu te întăresc, tot Eu îți vin în ajutor. Eu te sprijin cu dreapta Mea biruitoare.”

Isaia 41:10

DE CE suferim nu este o întrebare retorică sau fără răspuns. Noi toți știm DE CE, problema constă, pentru mulți, în justificarea ei. Eugen îmi scria după decesul Danei: „*Desigur că atunci când Dana a murit, m-am întrebat mai mult pe mine decât pe El, oare cu Dana moartă, își va proslăvi Dumnezeu Numele mai mult decât cu ea vie, spunând altora despre El? Care e câștigul?*”

Întrebarea care ar putea să frământe pe toți cei care simpatizează sau solidarizează cu Iov este DE CE a avut Dumnezeu inițiativa acelui discurs cu Satan: „*Ai văzut pe robul Meu Iov? Nu este nimeni ca el pe pământ. Este un om fără prihană și curat la suflet, care se teme de Dumnezeu și se abate de la rău.*”³⁹ Ronald Dunn spunea: “îmi doresc ca Dumnezeu să nu-mi pomenească numele în nici o discuție viitoare în prezența Celui Rău”⁴⁰.

Această inițiativă lansează întrebarea lui Satan: „*Oare degeaba se teme Iov de Dumnezeu?*” (Sau *fără preț*). Atâta timp cât Dumnezeu plătește atât de bine supunerea, devotamentul, credincioșia, ar fi un prost cel care nu ar face la fel ca Iov. Raționamentul Diavolului e

³⁹ Iov 1:8

⁴⁰ Ronald Dunn, *Când cerul tace*

corect din toate punctele de vedere. Desigur că putem face în acest fel o aplicație imediată: de ce îi slujesc lui Dumnezeu? (Dacă o fac, evident.) Este pentru ceea ce este El, sau pentru ceea ce îmi dă? Și dacă mâine nu-mi mai dă nimic din tot ce am azi, îl voi blestema în față? Dacă Iov ar fi făcut așa, atunci credința și închinarea sa nu ar fi fost decât un fals, iar relația lui cu Dumnezeu un flirt spiritual.

La provocarea satanică, El spune: „*Bine! Hai să vedem! Hai să vedem dacă Iov îl slujește degeaba pe Dumnezeu.*” Și tot cerul tace, privind pământul spre bietul om, întrebându-se: „*Îl va sluji Iov pe Dumnezeu când viața devine tragică?*”

Tăcerea lui Dumnezeu la suferința umană este absurdă pentru noi oamenii, mai ales pentru cei care sunt închinătorii Lui fideli. Dacă ne uităm cu atenție la întrebările (monologul) lui Iov, nu vorbesc despre existența lui Dumnezeu sau despre suveranitatea Lui. Iov nu are nici cea mai mică îndoială despre existența divină sau despre suveranitatea Sa, el este doar confuz de caracterul lui Dumnezeu. C.S. Lewis s-a căsătorit la o vârstă relativ înaintată, ca apoi, la scurt timp, soția sa să fie răpusă de boală. Lewis avea să spună: „*Nu e vorba de faptul că mă aflu în primejdia de a înceta să mai cred în Dumnezeu. Adevărata primejdie este că ajung să cred lucruri groaznice despre*

Suferința, în viața credincioșilor, poate obtura imaginea reală a lui Dumnezeu.

El. Concluzia de care mă îngrozesc nu este deci la urma urmei nu există Dumnezeu, ci deci așa arată Dumnezeu. Nu te mai înșela!”⁴¹

Suferința, în viața credincioșilor, poate obtura imaginea reală a lui Dumnezeu. Și ceea ce este mai dureros este că mulți nu au curajul și eroismul de a-L înfrunta pe Dumnezeu și rămân niște închinători ai unei icoane trunchiate. Tozer afirma: „*Esențial pentru ființa umană este modul în care Îl concepem pe Dumnezeu... lucrul cel mai important pentru un om este nu ceea ce spune sau face la un moment dat, ci modul în care se raportează lăuntric la Dumnezeu.*

⁴¹ În *A grief observed*

Prin nu știu ce lege tainică a sufletului, noi avem tendința să acționăm conform imaginii noastre mentale despre Dumnezeu, lucru adevărat nu numai cu privire la fiecare creștin în parte, ci și la comunitatea de creștini care alcătuiește Biserica."⁴²

Este greu să vorbești despre suferință fără să fi trecut vreodată pe lângă ea. Nimeni nu vrea să sufere – e deja o axiomă. Dar suferința este acel liant, câteodată necesar, pentru a înlătura obstacolele cunoștinței divine. Nu e nimic magic în suferință, este blestemul orginar care îl va determina pe om să-și pună întrebări, transformându-l într-un cercetător avid al transcendentului.

Suferința poate lua forme diferite, de exemplu cea sub formă fizică, experimentată și de Iov. (Diavolul a știut că acest gen de suferință poate să adâncească și mai mult prăpastia dintre om și Creator.) Suferința metafizică, care a luat naștere în urma unor trăiri interioare fără precedent: suferința pricinuită de pierderea copiilor, repulsia și disprețul celor din jur și, mai presus de orice, presiunea DE CE-ului fără răspuns, au fost chinuri greu de îndurat.

Odihnă

E cert faptul că suferința neîntreruptă de momente de satisfacție, pace, liniște sau bucurie, obosește pe oricine. Din cauza insomniilor, depresiei, fricii, angoasei, oboseala afectează nu doar trupul, dar și sufletul. Acea senzație de *nu mai pot* împinge omul chiar la fapte necugetate. Oboseala poate fi pricinuită din cauza muncii, condițiilor meteo, lipsa unui timp regulat de odihnă, lipsa mișcării, alimentație necorespunzătoare, deshidratare, stres, lipsa unei stări de liniște interioară, îmbătrânire, sau lipsa unei dovezi că Dumnezeu este în control în situațiile confuze. Toate acestea, și probabil multe altele, pricinuiesc oboseală.

Așa cum am spus, oboseala este acea stare de *nu mai pot*. O definiție a oboselii spune că este: „*O stare de slăbiciune generală*

---

⁴² A.W. Tozer, *Cunoașterea Celui Preasfânt*

datorată unui efort fizic sau intelectual intens; obosire, osteneală, trudă."⁴³

Dintre toate motivele care pricinuesc oboseala, cea care provoacă cea oboseală cronică este căutarea lui Dumnezeu. Nimic nu mă obosește mai tare ca momentele când vreau un răspuns de la Dumnezeu și acestabnu vine sau întârzie. Este extenuant să te uiți spre Cer și să aștepți cu emoții un semn care... nu apare. Cu toții avem nevoie de odihnă. De multe ori ne mulțumim cu surogate, deoarece nu mai știm cum arată adevărata odihnă și unde o găsim.

Prima dată când apare cuvântul *odihnă* în Scriptură, se referă, paradoxal, la Dumnezeu, nu la om. Omul nu știa de ce să se odihnească, nu știa ce este oboseala. Dumnezeu S-a odihnit⁴⁴ nu pentru că ar fi fost o lucrare ce L-ar fi epuizat sau istovit. El a creat totul și tot ceea ce crease era *perfect*. Nu mai era nevoie de nimic altceva: era perfect. Odihna Lui a devenit Sabatul⁴⁵, un repaus și o sărbătoare în același timp. Dumnezeu terminase creația, urma un repaus și o sărbătoare veșnică, iar Adam urma să intre în odihna Domnului. Problema, așa cum am menționat în capitolul unu, a fost că Adam a pierdut părtașia veșnică cu Dumnezeu. Ceea ce a primit prin neascultarea lui a fost: „*cu multă trudă să-ți scoți hrana din el în toate zilele vieții tale; spini și pălămidă să-ți dea, și să mănânci iarba de pe câmp. În sudoarea feței tale să-ți mănânci pâinea.*”⁴⁶ De atunci, suntem în mod continuu obosiți. Suntem solicitați la școală, de angajați, șefi, soț, soție, copii, bancă, fisc și chiar de biserică...

Sfântul Ambrozie spunea: „*Viața aceasta nu ni s-a dat spre odihnă, ci spre osteneală.*” Atunci, odihna pe pământ ar putea fi doar o căutare, o utopie?

⁴³ Dicționarul Explicativ al Limbii Române.

⁴⁴ Geneza 2:2-3 “*În ziua a șaptea Dumnezeu și-a sfârșit lucrarea, pe care o făcuse; și în ziua a șaptea S-a odihnit de toată lucrarea Lui pe care o făcuse. Dumnezeu a binecuvântat ziua a șaptea și a sfințit-o, pentru că în ziua aceasta S-a odihnit de toată lucrarea Lui, pe care o zidise și o făcuse.*”

⁴⁵ Odihna, sau *shaw-bath* în evreiește - înseamnă *repaus, sărbătoare*.

⁴⁶ Geneza 3:17-19

Odihna în brațele Domnului

Înainte de a vedea unde și cum ne putem odihni, trebuie să vedem ce este odihna: Dicționarul explicativ al limbii române spune că este: 1) *Înterupere temporară a unei activități; pauză; răgaz; repaus; recreație*; 2) *Perioadă de timp cât cineva se odihnește*; 3) *Stare fiziologică a omului care doarme; refacere a forțelor prin somn*; 4) *Stare de liniște sufletească; lipsă de griji; pace; astâmpăr; tihnă*.

În această lume, când oamenii se obolesc de moarte căutând odihna⁴⁷, unde o putem găsi? Înainte de a încerca să răspund la această întrebare, aș vrea să vedem ce înseamnă odihna (*sabatul*) la evrei. În primul rând, ziua începe după amiază cu cina, un timp cu familia și apoi somnul. Se trezesc și merg la muncă. La noi, ziua începe cu muncă. Noi dormim ca să ne odihnim după muncă. Evreii dormeau ca să se pregătească pentru muncă. Ei începeau ziua cu odihnă.

În lumea așa-zis modernă, prioritate are munca, nu odihna. Da, suntem blestemați să trudim. Din această cauză, odihna pe acest pământ este doar ocazională și de scurtă durată. În ciuda acestei situații, sau tocmai de aceea, Domnul Isus ne încurajează la odihnă. „*Veniți la Mine, toți cei trudiți și împovărați, și Eu vă voi da odihnă.*” Tendința mea este să caut odihnă într-un concediu, dormind mai mult sau în sânul familiei (ceea ce nu e rău). Domnul Isus ne spune că în Dumnezeu putem găsi odihna...toți cei trudiți și blestemați în blestemul originar. Domnul ne invită să venim la El, deoarece El ne poate da odihna. În brațele lui Dumnezeu putem găsi pace, liniște, odihnă și protecție.

Mă întreb de ce Biblia vorbește despre odihnă folosind expresia *Sânul lui Avraam*⁴⁸? Aceasta este o expresie de origine iudaică și se referă la cineva care se află într-un loc de odihnă, pace și bucurie

⁴⁷ Laurence Sterne, *Viața și opiniile lui Tristram Shandy, gentleman*

⁴⁸ Luca 16

deplină. Evreii exprimau bucurie pentru moartea celor neprihăniți deoarece aceștia aveau să meargă într-un loc exprimat în trei feluri: *grădina Edenului, la tronul de slavă al lui Dumnezeu sau în sânul lui Avraam*. Acesta le permitea să se odihnească la pieptul lui după durerea, suferința și oboseala acestei lumi. Patriarhul avea să-i poarte la piept; în același timp aveau să sărbătorească cu el. Acel sabbat pierdut de om în grădina Edenului va fi regăsit sărbătorind în prezența lui Avraam, Isaac și Iacob.

De ce oare se folosește termenul *sân*, de ce nu brațe sau pe umeri? Acest cuvânt are în acest context o nuanță intimă, dar nu erotică. Ca un copil la pieptul unei mame, Domnul ne dorește să ne odihnim în brațele Tatălui. Numai o mamă poate înțelege intimitatea creșterii, hrănirii, mângâierii, alintului când are un copil la piept. Îmi aduc aminte, când eram doar un copil, îl așteptam pe tatăl meu să se întoarcă de la servicii. Apoi, așezându-se în pat, împreună cu fratele meu, ne culcam la pieptul lui. Simt și acum respirația și bătăile inimii sale. Era un moment de odihnă după o zi de alergare; era în același timp, un moment de răsfaț total, liniște și pace. Noi, maturii, pierdem din inocența care ne face „*să strigăm ABA, adică Tată*.”⁴⁹

Uităm să strigăm și ne rezumăm doar la a șopti, intimidată de nu știi ce legi nescrise. Când mergeam să-l iau pe fiul meu, Ruben, de la grădiniță, oriunde se afla sau orice activitate avea în acel moment, din spatele clasei alerga în brațele mele aruncând un scurt *La revedere!* educatoarei și striga fără rușine de îl auzeau toți părinții și ceilalți copii: „*Tati! A venit Tati!*”

Ieremia exprimă dorința arzătoare a lui Dumnezeu de a fi numit Tată: „*Mă gândeam că Mă vei chema: „Tată!”*”⁵⁰ Cât de mult reflectă această dorință a lui Dumnezeu dorința mea și a oricărui tată ce dorește să-și strângă copilul în brațe și acesta să strige: „*Tata! Tata!*” Îmi aduc aminte când fiul meu, Filip, avea doar câteva luni, primul cuvânt pe care l-a rostit a fost auzindu-mi vocea la telefon: „*Tata! Tata!*” Am rămas pentru câteva secunde fără cuvinte!

⁴⁹ Romani 8:15

⁵⁰ Ieremia 3:19

Nicăieri, omul (copilul lui Dumnezeu), nu-și va găsi odihna decât la sânul Tatălui. Dan Puric menționa într-un interviu televizat: „*Darwin l-a smuls pe om din brațele lui Dumnezeu și l-a pus în brațele maimuței. În brațele cui ne găsim noi odihna?*”

Îndemnul Mântuitorului de a veni la El „*toți cei trudiți și împovărați*” continuă bizar, încurajându-ne să purtăm jugul Lui, care e ușor. Domnul Isus ne menționează că jugul Lui e ușor. Cu alte cuvinte, dacă nu ne vom lăsa înjugați, înlănțuiți de El, de principiile de Sus, atunci privirile noastre vor fi ațintite tot timpul jos, unde vom vedea trudă, pălămidă, sudoare și durere. Dar dacă ne vom uita la EL „*rămâne dar o odihnă ca cea de Sabat pentru poporul lui Dumnezeu*”⁵¹.

La evrei, stăpânii le puneau sclavilor inele (cercei) în urechi. Acesta era semnul distinctiv al sclavilor, care de bunăvoie, după anul de grație, rămăneau la stăpânul lor. Acestora le era perforată urechea și urma să fie robi pe viață⁵². În același fel, noi trebuie să ne lăsăm inimile alături de El. Astfel, putem găsi odihnă din sclavia acestei lumi. Friedrich Nietzsche spunea: „*Dacă vrei odihna – crede!*” Este trist să auzim asta din gura unui om care s-a războit o viață cu Dumnezeu, propovăduind supraomul.

Odihna de Acolo

Ultimul loc unde putem găsi odihna este Acolo. Promisiunea lui Ioan este că „*El va locui cu ei, [...] și Dumnezeu însuși va fi cu ei [...] El va șterge orice lacrimă din ochii lor. Și moartea nu va mai fi. Nu va mai fi nici tânguire, nici țipăt, nici durere, pentru că lucrurile dintâi au trecut. Nu va mai fi nimic vrednic de blestem*

⁵¹ Evrei 4:9

⁵² Deuteronom 15:12-17: “*De ți se va vinde ție fratele tău, evreu sau evreică, șase ani să fie rob la tine, iar în anul al șaptelea să-i dai drumul de la tine, slobod. Iar dacă acela îți va zice: Nu mă duc de la tine, pentru că te iubesc pe tine și casa ta, și deci îți este bine la tine, să iei sula și să-i găurești urechea lui de ușior, și îți va fi rob pe vecie. Tot așa să faci și cu roaba ta.*”

acolo. Scaunul de domnie al lui Dumnezeu și al Mielului vor fi în ea. Robii Lui Îi vor sluji. Ei vor vedea fața Lui, și Numele Lui va fi pe frunțile lor. Acolo nu va mai fi noapte. Și nu vor mai avea trebuință nici de lampă, nici de lumina soarelui, pentru că Domnul Dumnezeu îi va lumina. Și vor împărăți în vecii vecilor.”⁵³

Singurul loc unde vom găsi odihna, și nu doar într-un mod metaforic, este când ne vom întâlni cu Dumnezeu. Dumnezeu ne spune prin Ioan că El însuși va locui cu cei credincioși, că va șterge toate lacrimile, iar moartea va dispărea pentru totdeauna. Tot apostolul scrie că tânguirea, țișpătul, durerea, blestemul vor fi de domeniul trecutului. Dorința noastră de-o viață de a vedea fața lui Dumnezeu va deveni o realitate. Pentru prima dată oamenii vor avea posibilitatea împlinirii acestei dorințe: ei vor vedea fața Lui. Din momentul păcatului original, omul a pierdut acest privilegiu unic: de a vedea pe Dumnezeu. Odată cu recăpătarea acestui privilegiu, omul își va recăpăta și atributele pierdute, menționate mai sus. Acolo nu vom avea parte de durere, chin, pălămidă, leucemie, chimio și radio terapie, tânguire, foamete, sete, dezamăgire, insulină, transplant, transfuzie, operație, ură, complexe și frică...

Uitându-ne la promisiunile lui Dumnezeu și așteptând împlinirea lor ne vom consola cu vorbele preotului catolic Juan Bosco: “*Acum trebuie să muncim, ne vom odihni în paradis...*”

---

⁵³ Apocalipsa 21:3-7

Capitolul 11

Suferința lui Hristos

“Disprețuit și părăsit de oameni, om al durerii și obișnuit cu suferința, era așa de disprețuit că îți întorceai fața dela El, și noi nu L-am băgat în seamă. Totuși, El suferințele noastre le-a purtat, și durerile noastre le-a luat asupra Lui, și noi am crezut că este pedepsit, lovit de Dumnezeu, și smerit. Dar El era străpuns pentru păcatele noastre, zdrobit pentru fărădelegile noastre. Pedepsa, care ne dă pacea, a căzut peste El, și prin rănilile Lui suntem tămăduiți.”

Isaia 53:3-5

Ne gândim la noi și înțelegem că ne-am născut din durere și trăim prin durere, indiferent de formele pe care aceasta le capătă. Îndreptățiți sau nu, Îi reproșăm lui Dumnezeu că nu ne-am născut într-un mediu favorabil, că nu ne-a dat o familie înstărită, că ne-am născut într-un moment nepotrivit sau că Dumnezeu ar fi putut înlătura un accident sau I-ar fi fost la îndemână să ne vindece și nu a făcut-o. Toate acestea și multe altele am fi îndreptățiți să le menționăm, crezând că lui Dumnezeu îi dă mâna să stea pe tron, suveran, și să ia decizii care ne afectează viața, liniștea, credința și, mai mult de-atât, ne produc disconfort, durere și suferință.

Realitatea este că Dumnezeu Fiul, pentru ca noi să credem în El, a experimentat toate traumele umane. De la naștere și până la moarte, Dumnezeu Fiul a suferit.

Isaia Îl numește „om obișnuit cu suferința”, un om fără o prezență scenică care să ne atragă atenția, ba mai mult, produce

repulsie. „N-avea nici frumusețe, nici strălucire ca să ne atragă privirile, și înfățișarea Lui n-avea nimic care să ne placă. Disprețuit și părăsit de oameni, om al durerii și obișnuit cu suferința, era așa de disprețuit că îți întorceai fața de la El, și noi nu L-am băgat în seamă... El a fost luat prin apăsare și judecată; ...Domnul a găsit cu cale să-l zdrobească prin suferință”⁵⁴. Doar unii înțeleg suferința și respingerea Domnului: vecinii au râs de El, familia s-a îndoit de sănătatea Lui mintală, prietenii L-au părăsit și propriul popor L-a dat la moarte. El a cunoscut disprețul și rușinea la orice nivel.

În mediile creștine, fie că vorbim de Biserică, iconografie și chiar media, ni se înfățișează scena Nașterii Domnului ca un moment de pace, liniște și bucurie fără să ne prezinte o imagine reală a ceea ce au experimentat cu adevărat părinții lui Isus. Nu se dă de înțeles faptul că părinții Mântuitorului trebuia să facă față rușinii familiei și vecinilor care nu credeau că Maria rămăsese însărcinată printr-o experiență supranaturală. Încă de la venirea îngerului, Biblia ne spune că Maria a fost foarte tulburată. Asta îl obligă pe Iosif să-și ia logodnica cu câteva zile înainte să nască și să coboare șaptezeci de kilometri în Sudul țării, în loc să nască în scutece calde, la lumina opaițului și înconjurată de moașe. Poate, așa cum presupune Philip Yancey „pentru a o scuti de rușinea de a da naștere în satul ei natal...pentru a evita explicații jenante și iminența unui scandal plutind în aer”⁵⁵ - cei doi sunt nevoiți să facă un efort nepotrivit pentru o mamă în ultima săptămână de naștere. Vedem într-un grajd, în brațele unei tinere, pe Dumnezeu care nu seamănă deloc cu Cel prezentat de Apocalipsa îmbrăcat în slavă și cu picioare de aur; vedem mai degrabă un copil murdar, vulnerabil și dependent de o mamă fără experiență.

Tot Yancey ne prezintă o imagine a Nașterii din perspectiva lumii îngerilor, sau așa cum e ea prezentată în Apocalipsa: „...o femeie învăluită în soare și purtând pe cap o cunună cu doisprezece stele, țipă în chinurile facerii. Deodată apare un uriaș balaur roșu,

⁵⁴ Isaia 53

⁵⁵ Philip Yancey, *Isus pe care nu L-am cunoscut*

trăgând după sine cu coada o treime din stele cerului... Acesta se ghemuiește hulpav la picioarele femeii, așteptând cu înfrigurare să-i devoreze copilul de îndată ce acesta se va naște. În ultima clipă, noul-născut este apucat și dus la loc sigur, femeia fuge în pustie, iar apoi începe un război care cuprinde întreg universul.”⁵⁶

La puțin timp după acest eveniment, Iosif este încurajat de un înger să plece în Egipt până când lucrurile se vor liniști.

Probabil că, prima parte a copilăriei Sale, Domnul Isus a trăit-o ca emigrant alături de părinții Săi într-o țară pe care, omeneste vorbind, nu o cunoștea și a cărei limbă era diferită.

La doisprezece ani, în pragul adolescenței, ni se prezintă întâmplarea în care părinții își pierd Copilul și-L regăsesc, după trei zile, în Templu, uimindu-și auditoriul format din erudiți în ale teologiei. Acesta este singurul eveniment din copilăria Mântuitorului pe care Evanghelia lui Luca ni-l prezintă. (Unele mituri ne sugerează faptul că în copilărie, Isus ar fi pus viață în vrăbiile modelate din pământ, acestea luându-și zborul din mâna Copilului.)

Ajungem la ultimii trei ani din viața Domnului Isus, la care aș vrea să ne uităm și să observăm cât de mult experiența lui Dumnezeu Fiul ar putea semăna cu a unora dintre noi.

Lacrimele sunt acele secreții ale ochiului produse de glandele lacrimale în urma unor tulburări psihofizice ale omului. A fost nevoie de întruparea lui Dumnezeu ca El să poată experimenta acest fenomen atât de familiar omului.

Lacrimele sunt acele secreții ale ochiului produse de glandele lacrimale în urma unor tulburări psihofizice ale omului. A fost nevoie de întruparea lui Dumnezeu ca El să poată experimenta acest fenomen atât de familiar omului.

---

⁵⁶ Ibidem 55

„*Isus plângea*”⁵⁷ este cunoscut ca cel mai scurt verset din Biblie. Nu numai o dată Domnul Isus este surprins de ucenici plângând. Trebuie să o fi făcut în copilărie, când Și-a julit genunchii alergând, a făcut-o la învierea lui Lazăr, trebuie să fi plâns de durere sub ploaia de lovituri a soldaților și, nu în ultimul rând, de durerea pricinuită de cuiele crucii.

Pe Domnul Isus Îl vedem mișcat când vede oamenii flămânzind, plin de milă la apariția unei văduve ce-și conduce unicul fiu pe ultimul drum și îndurerat la vederea unui oraș care nu-L primește. Mântuitorul plânge la intrarea Sa triumfală în Ierusalim, cunoscând viitorul sumbru care avea să vină peste cetate. De la naștere la moarte, Isus *plânge*.

Evangelheliștii Matei și Marcu menționează replica Domnului Isus: „*Sufletul Meu este cuprins de o întristare de moarte.*” Cum este posibil ca Dumnezeu să fie cuprins de întristare, și încă una de moarte? A fost doar o figură de stil, sau era realitatea, mai mult decât una emoțională, a trăirilor Fiului lui Dumnezeu?

Ce L-a determinat în Ghețimani să îi roage repetat pe ucenici să vegheze cu El? Evident că acolo se prefigura și mai clar ceea ce avea să se întâmple în următoarele ore: batjocorit de cei puternici, părăsit de prieteni, dezbrăcat de haine și umilit, chin fizic, despărțire de Dumnezeu și moarte; în fața acestui pericol iminent, suferința Domnul Isus este atât de mare, încât stropii de transpirație I se transformă în picături de sânge.

Domnul Isus a plâns, a fost cuprins de întristare, a suferit durere fizică și chinul că Acela despre care spunea că este UNA cu El, Dumnezeu Tatăl, Îl părăsește.

Un alt aspect al experiențelor Fiului Omului a fost acela că a cerut Tatălui să-L izbăvească de la moarte și Acesta nu a făcut-o.

Am văzut cum Domnul Isus putea să-l elibereze pe Ioan din închisoare și totuși nu o face. Pentru că, se pare, slujba lui Ioan se termina acolo, iar planul Domnului era să-și încheie socotelile pământești cu „*cel mai mare dintre cei născuți din femei*”. Acum,

---

⁵⁷ Ioan 11:35

Fiul cere Tatălui „*cu strigăte mari și cu lacrimi către Cel ce putea să-L izbăvească de la moarte*” să depărteze paharul suferinței, și răspunsul este același. Tatăl trimite doar un înger din cele doisprezece legiuni, pentru a-Și îmbărbăta Fiul, refuzând parcă să intervină în salvarea Acestuia. Așa cum am arătat în primul capitol, suferința, durerea, lacrimile sunt elemente specifice trăirii pe acest pământ. Se pare că Biserica nu e gata să le facă față. Se predică un mesaj triumfalist și, așa cum îmi spunea pastorul Francisco Berios: „*Oamenii nu sunt pregătiți pentru moarte și pentru a ajuta pe cei care sunt în suferință. Aceasta aduce o teologie populară superficială. Moartea nu este percepută ca un eveniment iminent vieții.*”

Sunt oameni cu sufletul tulburat, cuprinși de o întristare de moarte, care nu mai trag nădejde de viață și gândul le spune că trebuie să moară. Biserica trebuie să-și atenționeze enoriașii predicând mai mult din Predica de pe Munte a Domnului, unde Fericirile (sau binecuvântările) au alt subiect. Fericirile sunt cei care sunt disprețuiți, cei care suferă pentru neprihănire, cei înfometăți și însetați, cei împăciuitori și cei ce plâng.

Autorul cărții Evrei ne încurajează să ne uităm la EL „*Căpetenia și Desăvârșirea credinței noastre, adică la Isus, care, pentru bucuria care-i era pusă înainte, a suferit crucea, a disprețuit rușinea.*”

Pe lângă suferința pricinuită de condiția umană și de a fi despărțit de Tatăl, Domnul Isus este disprețuit și părăsit. Observăm că în Galileea, locul unde Mănuitorul și-a petrecut o parte din copilărie și maturitate, nu este acceptat, este chiar respins⁵⁸.

**Oamenii nu sunt
pregătiți pentru
moarte și pentru
a ajuta pe cei care
sunt în suferință.
Aceasta aduce o
teologie populară
superficială. Moartea
nu este percepută
ca un eveniment
iminent vieții.**

⁵⁸ Marcu 6:3 “*Nu este acesta tâmplarul, feciorul Mariei, fratele lui Iacov,*

Propriile rude încearcă să pună mâna pe El considerându-L scos din minți⁵⁹. Conaționali Săi erau confuzi, credeau că este Ioan Botezătorul, Ilie, Ieremia sau unul din prooroci. Preoții, cărturarii, Irod și Pilat sunt la rându-le confuzi. Ucenicii îl părăsesc, Tatăl îl părăsește determinându-l pe Mântuitor să strige pe cruce: „*De ce M-ai părăsit?*” În puține cazuri Domnul Isus este acceptat și Îi este recunoscută identitatea. Oamenii au făcut-o mai puțin, demonii – de fiecare dată.

Expresia Domnului Isus „*În lume veți avea neazuri*” este propria-I experiență și a fost condiția *sine-qua-non* ca Dumnezeu să aibă acces pe pământ.

Să ne uităm din nou cu atenție la versetele lui Isaia: „*N-avea nici frumusețe, nici strălucire... n-avea nimic care să ne placă. Disprețuit și părăsit de oameni, om al durerii și obișnuit cu suferința, era așa de disprețuit că îți întorceai fața de la El, și noi nu L-am băgat în seamă... El a fost luat prin apăsare și judecată; Domnul a găsit cu cale să-L zdrobească prin suferință...*”

Mulți credincioși, din primele decenii ale Bisericii și până acum, L-au imitat pe Hristos în suferință. Fie că aceasta era rezultatul persecuției sau al bolii, suferința a fost aceea care a jucat un rol determinant în asemănarea noastră cu Fiul Omului. Atunci când lui Policarp i s-a cerut să-L blesteme pe Hristos, răspunsul lui a fost: „*I-am slujit optzeci și șase de ani și nu mi-a făcut nici un rău; cum aș putea să-mi blestem Regele care m-a mântuit?*”⁶⁰ Întrucât Hristos nu mai este pe pământ pentru a dezvălui suferințele Lui generației actuale, prin persecuție sau martiraj, credincioșii vor fi mărturia vie a suferințelor Lui.

---

*al lui Iose, al lui Iuda și al lui Simon? Și nu sunt surorile Lui aici între noi?”
Și găseau o pricină de poticnire în El.*

⁵⁹ Marcu 3:21 *Rudele lui Isus, când au auzit cele ce se petreceau, au venit să pună mâna pe El. Căci ziceau: “Și-a ieșit din minți”.*

⁶⁰ În *Martirajul lui Policarp*

Indiferent dacă suferința este din cauza persecuției sau din pricina unei boli, în esență ea are același subiect – omul. Iar acesta nu este altceva decât reflecția lui Hristos pe pământ.

De multe ori tindem să gândim (sau chiar spunem) că un creștin nu poate fi depresiv, că cei credincioși cad în depresie doar dacă părăsesc pe Domnul, deoarece au păcătuit sau dacă se lasă pradă propriilor trăiri.

Credincioși care au avut curajul să spună: „*Acum sufletul Meu este tulburat...*” sau „*Sufletul Meu este cuprins de o întristare de moarte*” (ambele sunt exclamațiile publice

ale Domnului Isus) sunt înțeleși, preaiubiți și mângâiați de Omul durerii și de Cel obișnuit cu suferința. Dumnezeu Fiul a fost aici, în lumea suferinței, a experimentat plânsul, tristețea, tulburarea, trădarea, deznădejdea și depresia crucii, pentru ca, într-o zi, cei dragi Lui, de-aici, să fie mutați într-o altă lume, unde „*El va șterge orice lacrimă din ochii lor. Și moartea nu va mai fi. Nu va mai fi nici tânguire, nici țipăt, nici durere, pentru că lucrurile dintâi au trecut.*” De aceea suntem încurajați să ne uităm la El. Domnul ne așteaptă acolo unde creația nu se anihilează, trupurile noastre vor cânta, vor râde, vor bea (dacă ne gândim că Domnul Isus dorește să bea un vin nou alături de noi). Acolo oamenii se bucură, cântă și relaționează cu Dumnezeu.

Indiferent dacă suferința este din cauza persecuției sau din pricina unei boli, în esență ea are același subiect – omul. Iar acesta nu este altceva decât reflecția lui Hristos pe pământ.

Capitolul 12

Suveranitatea lui Dumnezeu

”Știu că Tu poți totul, și că nimic nu poate sta împotriva gândurilor Tale.”

Iov 42:2

Atât Iov cât și prietenii săi încearcă să explice suferința dintr-o perspectivă strict umană. Așa cum am văzut în capitolul trei, suferința este consecința unui eșec spiritual. Suferința este parte intrinsecă ființei umane. Pe de altă parte, putem spune că ne doare o măsea deoarece avem o carie, dar dacă ne dorim un răspuns din partea lui Dumnezeu, fie și pentru o durere de măsea sau pentru leucemie, sau dacă ne rugăm pentru vindecare, atunci efectele suferinței noastre ne mută într-o altă dimensiune – cea spirituală. Suferința nu mai poate fi explicată în termeni umani. Nu se explică! Iov, în lamentațiile sale, recunoaște că omul nu este pierdut și fără speranță în fața suferinței, deoarece dincolo de suferință există un plan spiritual care transcende suferința!

De ce suferim? De ce permite Dumnezeu suferința în viața celor neprihăniți? În primul rând, suferim penru că ne este dat să suferim de la cădere încoace. Dar prin suferință omul se purifică și se apropie de Dumnezeu. Dacă ne uităm înapoi la întâmplarea din Betania, observăm că Lazăr, Maria și Marta au suferit pentru ca uceniciei, iudeii din Betania și Lazăr însuși să creadă. În mod intenționat Domnul Isus întârzie, îngăduind ca Lazăr să moară. Acest lucru facilitează un scenariu în care cei din jur cred că El este Hristosul, viața și învierea. Dar nu numai cei din primul secol au

crezut, ci și noi toți de-atunci încoace, ori de câte ori citim minunea învierii lui Lazăr.

Paradoxal, dar unii nu pot vedea pe Dumnezeu, nu pot crede în Dumnezeu decât prin suferință și durere. Bunăstarea oamenilor este un paravan, chiar un obstacol în descoperirea lui Dumnezeu.

Biserica în timpul comunismului și a persecuției s-a dovedit a fi mai puternică și mai curată decât în momentele de libertate care au urmat. În libertate, bunăstare și prosperitate materială și spirituală, Biserica se îmbogățește inclusiv spiritual și intelectual, iar multor aspecte umane li se dă o notă spirituală, când de fapt acestea sunt simple formalisme, fără o însemnătate neapărat spirituală. În timpul persecuției, Biserica este preocupată de rugăciune și relație pură cu Dumnezeu, în timp ce în libertate apar elemente de formalism, legalism sau libertinaj, deci erezii. Așa se explică faptul că cele mai multe erezii ale Bisericii au apărut în momentele de libertate religioasă și nu în timpul persecuției.

În timpul persecuției, Biserica este preocupată de rugăciune și relație pură cu Dumnezeu, în timp ce în libertate apar elemente de formalism, legalism sau libertinaj, deci erezii.

Preotul Justinian Cârstoiu⁶¹ spunea: „*Eu cred că necazurile noastre repetate nu cad asupra noastră asemenea trăsnetului peste un copac putred, distrugându-l și mai mult, ci mai degrabă asemenea loviturilor unui sculptor ilustru asupra blocului de marmură în care va lua formă o imagine a frumuseții și splendorii. Dacă prezența divină se face simțită, nici o soartă nu este rea. Dacă îi voi vedea mâna, nici o întâmplare nu va veni ca o surpriză.*”

În afară de motivul purificator sau de cercetare, este și unul mai greu de înțeles: pur și simplu Dumnezeu ia decizii neînțelese, fără a răspunde. Mesajul Domnului Isus, trimis lui Ioan Botezătorul,

⁶¹ În *Evidențierea poziției ortodoxe referitoare la cartea lui Iov*

este: ferice de cine nu se poticnește (sau cine nu se scandalizează) de deciziile Sale. El nu-i răspunde lui Ioan așa cum ne-am fi așteptat noi, ucenicii, și desigur vărul Său.

Pastorul Andy Stanley⁶² vorbește, într-una din sesiunile sale televizate, despre faptul că sunt momente în viața noastră când simțim că Dumnezeu este neatent, nu cooperează sau întârzie atunci când Îi cerem ceva. În astfel de situații credem că suntem singurii care trecem prin aceste probleme. Asta deoarece în biserică, dacă se ridică cineva și spune că trece printr-o depresie sau un moment în care simte că Dumnezeu nu răspunde, nu cooperează sau întârzie îi spunem să se roage mai mult, să postească, să vadă dacă nu are păcat în viața lui și să se pocăiască.

Trăim cu senzația că Dumnezeu răspunde tuturor la rugăciuni, numai nouă nu ne răspunde. Și ne uităm la viața unora care este așa de lină, ușoară, în roz, copiii lor ajung la cele mai bune școli, nu au datorii, nu au colesterol, nu sunt grași... și nici măcar nu sunt creștini. Stanley observă că percepția în astfel de situații e că Dumnezeu e tăcut sau e absent. Și în felul acesta ne dispare încrederea, credința și speranța.

Dacă ne gândim la Ioan Botezătorul, el a fost acela care a spus propriilor săi ucenici că Cel ce se apropie este Cel așteptat. Domnul Isus face tot felul de minuni prin Galileea, dar vărul Său este în închisoare... Și Domnul Isus nu face nimic pentru el. Ar fi putut să-l elibereze, așa cum avea să facă cu Petru, cu Pavel și Sila în Biserica primară. Tăcerea Domnului Isus îl face pe Ioan să-I trimită vorbă și să-L întrebe dacă El este Acela (dacă este Dumnezeu) sau trebuie să mai aștepte. Spectrul lui vizual și auditiv era limitat. De multe ori, circumstanțele dificile în care ne aflăm ne determină să ne îndoim de cine este Dumnezeu. Este așa de ciudat cum perspectiva noastră față de Dumnezeu se poate schimba în funcție de experiențele noastre.

În 2004 priveam la televizor urmările tsunami-ului din Oceanul Indian. Am fost stupefiat să aud că mai mult de 11.000 de oameni

---

⁶² Pastor senior la *North Point Community Church* și fondatorul *North Point Ministries*

și-au pierdut viața. În fața unei astfel de calamități oftăm, ne rugăm, donăm niște bani, dar când trecem noi prin probleme de orice fel, ne îndoim. Când Dumnezeu nu răspunde problemelor noastre, ne pierdem credința, dar nu ne-o pierdem când nu răspunde altora.

Ioan a fost limitat de zidurile închisorii. Din cauza lor, el nu a mai putut vedea și auzi pe Domnul Isus. Asemenea lui, când suntem înconjurați de zidurile suferinței, nu mai putem vedea pe Domnul. Și atunci ne îndoim. Domnul Isus nu spune: „*Da, Eu sunt Cel așteptat, spune-i lui Ioan să stea liniștit!*” ci îi încurajează să îi spună lui Ioan ce au văzut și auzit. Și apoi, Mântuitorul continuă: „*Ferice de acela pentru care Eu nu voi fi un prilej de poticnire.*” Asta înseamnă că Dumnezeu ar putea face (sau ar putea să nu facă) anumite lucruri în care ne-am poticni. În original, ceea ce în limba română s-a tradus *pricină de poticnire*, este de fapt, *prilej de scandal*. Dumnezeu putea să trimită un înger să-l elibereze pe Ioan, avea puterea să-l elibereze și nu o face, chiar dacă Ioan era „*cel mai mare dintre cei născuți din femei*”. Decizia lui Dumnezeu a fost că, indiferent câtă credință avea Ioan, el avea să fie lăsat să moară în închisoare. Aceasta nu avea nici o legătură cu cât de multă credință avea Ioan. Stanley spune:

**Dacă vrem să știm
ce a simțit sau simte
Dumnezeu pentru
noi, ar trebui să ne
uităm la cruce.**

„*Circumstanțele în care te afli nu au în mod necesar o legătură cu ceea ce simte Dumnezeu pentru tine*”.

Iov vorbește și el despre suveranitatea lui Dumnezeu: „...*a Lui este înțelepciunea, și atotputernicia: cine l s-ar putea împotrivi fără să fie pedepsit? ...Dacă apucă El, cine-l va opri? Cine-i va zice: Ce faci?...Și eu, cum să-i răspund? Ce cuvinte să aleg?*”⁶³ Iov este scandalizat de decizia lui Dumnezeu, dar, o dată ce El îi răspunde, nu poate face altceva decât să tacă.

Dacă vrem să știm ce a simțit sau simte Dumnezeu pentru noi, ar trebui să ne uităm la cruce. În Ghețimani, se pare că Dumnezeu a acționat în același fel, familiar: Domnul Isus (vărul lui Ioan), își

⁶³ Iov 9:4, 12, 14

întreabă Tatăl dacă nu cumva este o altă cale de a-L scăpa, dacă ar putea să intervină? Și Tatăl tace. Nu spune nimic.

Domnul Isus nu îi transmite lui Ioan că El este sau nu este Cel așteptat, nici că o să-l elibereze, dar îl ajută să audă și să vadă, așa încât ferice de el dacă nu se va scandaliza de atitudinea ciudată a vărului său.

Un alt caz unde Dumnezeu se pare că nu intervine este cel al lui Pavel. Acest sfânt a fost un corifeu al culturii teologice creștine: cunoscător al mai multor limbi de circulație universală, cetățean roman, un membru recunoscut în partidul fariseilor, studiasse cu cea mai mare somitate teologică a vremii, Gamaliel. Pavel se dovedește a fi cel care a scris paisprezece⁶⁴ cărți din douăzeci și șapte ale Noului Testament. Și, așa cum putem observa, sau cel puțin după cum menționează⁶⁵, suferea de o boală sau o anumită slăbiciune trupească. Nu spune ce era. Posibil să fi fost o boală incurabilă. În plus, spune că era „*pălmuit de un sol al Satanei*”. Tot el spune că s-a rugat de trei ori pentru a fi eliberat de povara bolii și a acestui sol al Satanei⁶⁶.

Nu cred ca Pavel s-a gândit într-o zi: „*Hai, că săptămâna viitoare nu sunt așa ocupat și miercuri, vineri și duminică o să țin post.*” Cred că Pavel a avut perioade de post și rugăciune în viața lui, rugând și implorând pe Dumnezeu pentru o vindecare, pentru o eliberare sau pentru un răspuns pozitiv. Auzise, văzuse oameni vindecați în Numele lui Isus. Chiar prin mâinile lui avuseseră loc vindecări și miracole. În cele din urmă, Dumnezeu îi răspunde tranșant: „*Harul meu îți este de ajuns!*”⁶⁷ Sau, dacă vrei: „*Pavele, nu mai insista!*” Dacă aș fost în locul lui aș fi spus: „*Doamne, dai vindecare atâtor oameni: evrei, păgâni, necredincioși, oameni*

⁶⁴ Dacă acceptăm ideea conform căreia cartea *Evrei* a fost scrisă tot de Pavel

⁶⁵ În 2 Corinteni 12:8

⁶⁶ Prin această expresie, nu se știe dacă un sol al Satanei, la propriu, îl necăjea pe Pavel sau este un sens figurat al cuvântului

⁶⁷ 2 Corinteni 12:9

despre care nu se știe dacă se vor converti vreodată, și mie, slujitorul tău umil? ...Mie? ...Eu? Am fost bătut cu nuiiele și cu pietre pentru Tine, m-au mușcat șerpilor, am naufragiat, am răbdat de foame, am fost prigonit și voi muri pentru Tine... Te rog, Doamne, fă o minune și pentru mine!” Dar Dumnezeu nu cooperează. *„Harul Meu îți este de ajuns... căci puterea Mea în slăbiciune este făcută desăvârșită.”* Când am citit acest pasaj prima dată, am fost uimit și chiar tulburat, dar numai după ce am reușit să mă apropiu mai mult de Dumnezeu, am înțeles ce înseamnă: *„puterea Mea în slăbiciune este făcută desăvârșită.”*

Am crezut că Dumnezeu poate fi glorificat doar prin vindecări și minuni. De aceea obișnuiam să mă rog pentru vindecarea celor dragi, spunând: *„Doamne vindecă pentru ca Tu să fii glorificat.”* Mă uitam la fotbaliștii credincioși. După înscrierea unui gol, luau mingea din poarta adversarului, fugeau cu ea spre o cameră de luat vederi, ridicau mâna spre cer murmurând un *„Thank you Jesus!”* (*„Mulțumesc, Isuse!”*). Apoi își ridicau tricoul pe care scria *„I belong to Jesus”* (*„Eu aparțin lui Isus”*). Am crezut că pot flutura și eu mâna spre Cer într-o vindecare strigând: *„Nu, nu eu, lăudați-L pe Isus. El merită lăudat. Mulțumesc, Doamne Isuse!”* Dar ceea ce vrea să spună Pavel prin *„puterea Mea este făcută desăvârșită prin slăbiciune”*, nu are nimic de-a face cu această situație. Înseamnă că prin moartea unei tinere de douăzeci și șapte de ani din cauza leucemiei, sau printr-un accident de mașină ce curmă viața unei tinere de douăzeci și unu de ani, lăsând în urmă durere de nedescris în inimile părinților prin aceste experiențe, cineva ridică mâna și spune: *„Eu sunt slab, am suferit, dar nu eu, nu mă lăudați pe mine, lăudați-L pe Isus. El merită lăudat!”*

Francisco și Martha Berrios, au pus pe piatra funerară a fiicei lor, Kerren, în limba spaniolă, română și engleză următorul citat: *„Nici un fir de păr nu cade din capul meu, fără ca Dumnezeu să știe...”* la care au adăugat: *Eu cred asta!*

Eugen îmi scria odată, referitor la acest lucru: *„Nu am înțeles cum un Dumnezeu corect și plin de milă poate permite așa ceva,*

dar între timp am înțeles suveranitatea Lui și, dacă vreau să câștig lupta, trebuie să mă încred în El, chiar dacă încă nu înțeleg multe lucruri. Durerea pe care am avut-o și încă o am după moartea Danei este cea care mă ajută cel mai mult să-L văd pe Dumnezeu într-o lumină corectă. Au fost multe zile în care, atunci când mă sculam dimineața, tot ceea ce simțeam era dragostea lui Dumnezeu din abundență în camera mea, parcă puteam vedea dragostea Lui în particulele de aer, așa de evidentă era ea pentru mine. Acum, după plecarea Danei, mă simt atât de iubit de Dumnezeu! Nu că nu m-am simțit iubit de El și înainte, dar pur și simplu e ceva ce se întâmplă în mine și vine de la Duhul Lui. Credița este un alt lucru pentru care Îi mulțumesc lui Dumnezeu. În tot acest timp, ea mă ajută să văd Cerul aproape, să știu că Dana este într-un loc mai bun și să știu că vine timpul când și eu voi fi acolo... În relația cu Dumnezeu nu îmi doresc decât să continui să-L caut zilnic, să-L reflect destoinic pe acest pământ și El să-și scoată slava din golul adânc care a rămas în inima mea.” Cum e posibil ca Dumnezeu să scoată ceva dintr-un loc gol, unde nu a mai rămas nimic, decât durere, dor după persoana iubită, întrebări fără răspuns și confuzie? Asta, de fapt, înseamnă „puterea Mea este făcută desăvârșită prin slăbiciune.”

Referitor la harul suficient al lui Dumnezeu, Francisco și Martha au învățat să trăiască cu *Harul lui Nu*: „A trebuit să primim harul lui Nu, tot așa cum am fi primit harul lui Da. Din această cauză relația noastră de acum cu Dumnezeu s-a schimbat.”

Domnul Isus, în Ghețimani a implorat pe Tatăl (și transpirația s-a transformat în picături de sânge) să depărteze paharul de la El. Prin tăcerea Tatălui, putem înțelege că răspunsul a fost NU! După trei zile, Domnul Isus a înviat și odată cu învierea Lui, noi toți putem spune: „Nu, nu eu, lăudați-L pe Isus. El merită lăudat. Mulțumesc, Doamne Isuse!”

În ciuda lamentațiilor, sfințeniei și prieteniei cu Dumnezeu, Iov nu primește răspuns la nenumăratele lucruri pe care el nu le înțelegea, ci Dumnezeu vorbește despre natură, despre creație și planurile Sale, în care nu permite nici un fel de imixtiune. Răspunsul

lui Dumnezeu nu este prea încurajator, dar Iov se mulțumește să știe că Dumnezeu l-a luat în seamă și-i vorbește.

De multe ori, doar vocea lui Dumnezeu ar putea fi suficientă, și ar valora mai mult decât răspunsul clar solicitat în momentele de suferință și de confuzia pricinuită de DE CE.

Capitolul 13

Suferința – Surprinzătoarea cale a lui Dumnezeu spre bucurie

“Urechea mea auzise vorbindu-se de Tine; dar acum ochiul meu Te-a văzut.”

Iov 42:5

Nu vreau prin cele ce urmează să mă asemăn apărători ignoranților ai lui Dumnezeu, declarați prietenii lui Iov. Nu-mi doresc nici înșiruirea unor clișee sau a unor versete pentru a justifica (de parcă s-ar putea) decizia suverană a lui Dumnezeu de a permite sau a lucra prin suferință în viața unor oameni. Dar sper ca prin cuvintele ce urmează, o concluzie a celor spuse până acum să fie o mângâiere pentru cei care poate încă se confruntă cu surprinzătoarele moduri prin care Dumnezeu își binecuvintează aleșii.

Pavel și Luca în drum spre Creta menționează: *„Soarele și stelele nu s-au văzut mai multe zile, și furtuna era așa de puternică încât la urmă pierdusem orice nădejde de scăpare”*⁶⁸. Mai târziu, Pavel spune: *„Am fost apăsați peste măsură de mult, mai pe sus de puterile noastre, așa că nici nu mai trăgeam nădejde de viață. Ba încă ne spunea gândul că trebuie să murim”*⁶⁹

Poate că mulți din copiii lui Dumnezeu trec prin momente în care soarele nu se mai vede, furtunile nu mai conțin, au pierdut orice nădejde de scăpare și poate nici nu mai trag nădejde de viață.

⁶⁸ Faptele Apostolilor 27:20

⁶⁹ 2 Corinteni 1:8

Primul aspect pe care trebuie să îl înțelegem este că El este suveran. Iar în fața suveranității Sale nu putem decât să tăcem și să așteptăm vremurile de înviore. Nu de puține ori deciziile Sale șochează, sunt neplăcute, dureroase, chiar scandaloase, așa cum spune Domnul Isus trimișilor lui Ioan Botezătorul.

Larry Crabb își imaginează într-un mod descriptiv răspunsul Domnului Isus celor care sunt confuzi din cauza deciziilor Sale: *„Unele din visele voastre cele mai dragi se vor nărui și veți ajunge pe punctul să vă pierdeți speranța. Vă voi părea nepăsător, sau, și mai rău, slab – indiferent la durerea voastră. Vă veți întreba dacă chiar nu pot face nimic sau dacă pur și simplu nu vreau să fac nimic... vi se va părea că Eu stau cu mâinile încrucișate, fără să fac nimic pentru a vă veni în ajutor. Pentru vremea când toate acestea se vor întâmpla, cuvântul Meu către voi este acesta: Nu vă pierdeți speranța! Tot ce vi se întâmplă atunci, se va desfășura după un plan pe care voi nu îl veți putea vedea clar. Dacă l-ați putea vedea așa cum îl văd Eu, cu toate că durerea ar rămâne, nu v-ați pierde speranța.”*⁷⁰

În spațiul nostru temporal Dumnezeu intervine vrând să ne binecuvânteze atât pe noi cât și prin noi pe cei din jurul nostru. În momentele de deznădejde, evident că nu vedem și nici nu ne dorim acest lucru și nu cred că suntem capabili să acceptăm că durerea de acum este o piesă dintr-un puzzle mai mare.

Trebuie să credem că suferința noastră de moment ne va conduce la bucurie. Iov, după durerea, disperarea și deznădejdea îngăduite de Dumnezeu, ajunge în acel moment de slavă în care Dumnezeu Însuși îi vorbește. Dumnezeu se ridică în picioare răspunzându-i, ajutându-l pe Iov să înțeleagă că El este Suveranul deciziilor temporale și eterne. Dumnezeu îl binecuvântează cu o înțelegere diferită asupra persoanei Sale. El ajunge la acel apogeu al cunoașterii lui Dumnezeu, unde nu mai dorești daruri de la Dumnezeu, ci pe Dumnezeu ca dar.

---

⁷⁰ În *Vise năruite. Nebănuita cale a lui Dumnezeu spre bucurie*

În ultimul capitol, Iov primește de la Dumnezeu șapte fii și trei fiice. Referitor la fetele lui Iov⁷¹ se menționează că „în toată țara nu erau femei așa de frumoase ca fetele lui Iov”. În plus, el mai primește încă o sută patruzeci de ani și ajunge să-și vadă urmașii până la al patrulea neam. Mai mult decât orice, problemele menționate anterior, înainte de momentele de suferință: mândria neprihănirii sale, lipsa certitudinii învierii și a lipsei unui mijlocitor, sunt rezolvate prin simpla prezență a lui Dumnezeu. Iov nu ar fi înțeles toate acestea dacă Dumnezeu nu ar fi permis ca Diavolul să se atingă de el.

Așadar, nu vă pierdeți speranța! Domnul are un motiv pentru care permite năruirea viselor noastre. „*Experiența disperării este prima mișcare din ritmul speranței.*”⁷²

*

Al doilea aspect de care trebuie ținut seamă este să nu ne depărtăm de Dumnezeu. Este greu să venim cu aceeași insistență, pasiune și perseverență la Cuvântul lui Dumnezeu. Atât timp cât relația cu El este afectată, vor fi momente când preferăm să ne închidem în peștera noastră, aidoma lui Ilie. Probabil că ultimul lucru pe care ni-l dorim ar fi să citim din Biblie. Marea problemă este vina creată de presiunea celor din jur, cum că trebuie să avem timp de calitate cu Dumnezeu, ceea ce, de multe ori, zdruncină și mai tare credința celui în suferință.

Este important de știut că El așteaptă, așa cum tatăl își aștepta fiul plecat. Poate că tu nu ești risipitor, dar într-un fel ești plecat, iar El te așteaptă. Wurmbrand menționa că în celula sa, au fost săptămâni întregi când, supărat pe Dumnezeu, nu a mai vrut să vorbească cu El. De-a lungul acestui timp, pastorul spunea cum a

---

⁷¹ Numele fetelor lui Iov erau: *Iemima* = cea mai frumoasă fată din țară, pui de porumbel, *Cheția* = fată frumoasă, *Cheren-Hapuc* = cutie de bijuterii

⁷² Idem 70

simțit tot timpul privirea caldă a lui Dumnezeu, care îl aștepta să se întoarcă. În momentele de suferință, de multe ori vor cânta cocoșii când vom fi aproape de a ne lepăda sau a ne depărta de Dumnezeu. Dragul meu, e nevoie să știi că El te așteaptă, te iubește și în acele momente ești pe lista favoriților Săi. Atunci te poți îndoi de orice, dar de un lucru trebuie să fi sigur: Dumnezeu te iubește și te așteaptă să te întorci!

*

Al treilea aspect ce trebuie înțeles este căutarea fericirii. Fericirea, spune Bertrand Russel, e o stare care se cucerește.⁷³ Un sfat pe care Russel îl dă este că „*nu trebuie să ne refugiem, compensativ, în singurătate, pentru a ne ruina nefericirea și spaimele. Să încercăm,*

De fapt, mai mult decât a-L căuta pe Dumnezeu, este esențială urmărirea Lui.

dimpotrivă, să rămânem orientați către locurile marilor întâlniri cu semenii noștri. Există munca făcută cu pasiune, familia, prietenia.”⁷⁴

Și eu aș adăuga – să încercăm să ne orientăm către locurile marilor întâlniri cu Dumnezeu. Pentru soția mea, iubirea pentru copiii noștri a animat-o și i-a dat puterea de a năzui la sănătate și, evident, la fericire. Nu s-a îndoit niciodată de iubirea lui Dumnezeu, dar i-a fost greu în acele momente să fie aceeași devoratoare a Scripturii pe care eu o știam.

De fapt, mai mult decât a-L căuta pe Dumnezeu, este esențială urmărirea Lui. A căuta fericirea în astfel de momente este esențială deoarece „*ea este un dat al naturii umane. Este o lege a inimii umane, așa cum legea gravitației este o lege a naturii.*”⁷⁵ Atitudinea lui Iacov, care-I spune lui Dumnezeu „*Nu Te las să pleci până nu mă vei binecuvânta*”, ar trebui să caracterizeze orice suferind azi.

⁷³ În *Căutarea fericirii*

⁷⁴ Idem 73

⁷⁵ John Piper, *Însetat după Dumnezeu*

Observăm că Iacov a ieșit rănit din această confruntare, dar dorința lui de a fi binecuvântat l-a caracterizat toată viața.

Până la urmă, sursa fericirii noastre rămâne tot Domnul. El este doctorul sufletelor rănite în procesul de vindecare. Un proces ce va reînnoi relația cu El.

*

În ultimul rând, fără suferință nu vom învăța adevărata bucurie pe care o poate da Dumnezeu. Suferința rămâne misterul apropierei unora de Dumnezeu. Până la acel moment critic al vieții noastre, ne bucurăm de sănătate, de pace, de cei din jurul nostru (de care ulterior poate suntem lipsiți). Dacă sursa fericirii noastre este Dumnezeu, atât timp cât ne furnizează binecuvântări, ce se va întâmpla atunci când Dumnezeu vrea să ni Se reveleze altfel decât suntem noi obișnuiți, poate chiar privându-ne de acele lucruri sau persoane de care ne atașasem nebunește?

Suferința rămâne misterul apropierii unora de Dumnezeu.

Mă întorc la prietenul meu, Eugen, care îmi spune ori de câte ori ne întâlnim: „Numai prin pierderea Danei am învățat să-mi doresc Cerul atât *de mult*. *Cred că m-am apropiat mai mult de El în felul acesta, pentru că am avut nevoie de mângâierea Lui și umărul Lui pe care să plâng. Dacă El răspundea la rugăciuni, cu siguranță Îi eram recunoscător pentru aceasta și stăteam alături de El, dar nu cred că relația mea s-ar fi putut duce atât de adânc cum este acum. Cred că, așa cum s-au derulat lucrurile, am învățat să fiu mai dependent de Dumnezeu decât aș fi putut fi dacă El îmi răspundea la rugăciuni. Altfel spus, dacă Dumnezeu îmi răspundea la rugăciuni, cu siguranță Îi mulțumeam și mărturia noastră întotdeauna Îl avea pe El în centru, dar în același timp îmi trăiam viața mai departe alături de Dana ca și cum totul așa și trebuia să se întâmple, ca și cum Dumnezeu era dator să-mi răspundă la rugăciuni. Felul în care s-au întâmplat lucrurile în viața mea a scos la iveală o altă relație*

pe care am început-o cu Dumnezeu, am văzut în El alte aspecte pe care niciodată nu le puteam vedea de "partea cealaltă a poveștii."

Francisco și Martha au învățat adevărata bucurie în prezența lui Dumnezeu. Lucrurile lumii acesteia, chiar sănătatea însăși, au devenit accesorii ale vieții și nu viața însăși. Ei au învățat adevărata valoare a vieții, au învățat să confrunte viața, moartea, durerea, dar mai mult ca orice, au învățat să-L vadă pe Dumnezeu așa cum nu-l mai văzuseră altă dată. Martha îmi spunea: „...în Ioan 11:25 Isus a zis: *Eu sunt învierea și viața. Cine crede în Mine, chiar dacă ar fi murit, va trăi. Acest verset a devenit realitate în viața mea. Am înțeles mai clar că noi plecăm atunci când ni se termină timpul aici. Imediat am fost cuprinsă de bucurie. Noi facem planuri aici. Moartea fiicei noastre ne-a ajutat să ne gândim mai mult la eternitate. Ori de câte ori mi-e dor de ea, mă duc la El și-I spun asta. Moartea lui Kerren a adus în mintea și în sufletul meu mai mult aspectele care Îl interesează pe Dumnezeu. Am alte priorități în viață.*” Francisco a adăugat: *“E mai importantă relația mea cu cei care suferă decât să predic duminică la biserică. Ni s-a schimbat perspectiva lucrurilor materiale. Ne îngrijorăm mai puțin de lucrurile pe care le avem. De exemplu, mașina nu mai e așa importantă. Cina Domnului are așa o conotație eternă acum. Eternitatea a devenit reală, chiar actuală. Suntem mult mai sensibili la oamenii cu inima zdrobită. Sunt oameni care au dureri pricinuite de familie, colegi, prieteni și chiar Dumnezeu. În biserică, oamenii au o mască. Cumva Domnul ne-a dat capacitatea de a descoperi pe cei cu inima zdrobită, pe cei triști și îndurerați. Am fost la seminarul biblic, dar experiența noastră a schimbat relația noastră cu Dumnezeu. Teologia nu a putut să facă asta. Viața cu Dumnezeu e mult mai naturală. Când spun: **“Dumnezeu e în control”!** înțeleg mai bine ce înseamnă control.”*

Știind că suferința noastră este moștenită genetic de la Adam încoace s-ar putea să nu ne ușureze suferința prea mult. Nu ne va ajuta nici faptul că alții au suferit ca noi sau poate chiar mai mult. Atunci când suferim, știm un singur lucru: că singura existență reală este a mea și în acel moment nimeni nu suferă ca mine, dar adresez

o întrebare... poate retorică: „pe cine altul avem în cer afară de Tine?”⁷⁶

„Noi, făpturile, cerșetorii bucuroși, Îl slăvim pe Dumnezeu pentru aservirea noastră. Rănilile și neajunsurile noastre sunt tocmai făgașurile prin care harul poate să străbată. Soarta noastră de oameni este tocmai aceea de a fi imperfecti, neterminați, slabi și muritori; numai acceptând-o putem ieși de sub povara gravitației și primi harul. Doar atunci putem crește aproape de Dumnezeu.”⁷⁷

Aprofundarea sau înțelegerea lui Dumnezeu sunt atât de schimbate de cel ce suferă în prezența lui Dumnezeu: „Îl înțeleg altfel pe Dumnezeu și felul în care El lucrează, chiar dacă și acum uneori mi-e greu să văd circuitul dureros al acestei lumi. Îmi doream mult înainte să văd sau să simt mângâierea lui Dumnezeu, aceasta până într-un moment în care am înțeles că pot face acest lucru prin credință. Într-o zi eram în rugăciune când am înțeles acest lucru. Deci, trăiesc o relație bazată mai mult pe credință acum, pe suveranitatea lui Dumnezeu, pe certitudinea menționată în Psalmul 37:5 *Încredințează-ți soarta în mâna Domnului, încrede-te în El, și El va lucra.*”⁷⁸

Iov, așa cum mărturisea, auzise vorbindu-se despre Dumnezeu. El a crezut pe cei din jurul lui care poate vorbeau despre Dumnezeu și a dus o viață de credincios conform cu cele povestite sau auzite. Urechea lui auzise vorbindu-se despre El, dar, așa cum mărturisește el, acum ochiul lui Îl vede. Singurul lucru pe care-l mai poate spune Iov este: „*Mi-e scârbă de mine și mă pocăiesc în țărână și cenușă.*”⁷⁹ Cartea nu se oprește acolo, dar Iov tace.

Daniel, o mie cinci sute de ani mai târziu, fiind rob în Persia, are o teofanie în urma căreia toți mușchii lui își pierd tonusul: „*Puterile m-au lăsat, culoarea mi s-a schimbat, fața mi s-a sluit, și*

---

⁷⁶ Psalmul 73:25

⁷⁷ Philip Yancey, *Tulburătoarele descoperiri ale Harului*

⁷⁸ Fragment din jurnalul lui Eugen Ciurac

⁷⁹ Iov 42:6

am pierdut orice vlagă. Am auzit glasul cuvintelor Lui; și pe când auzeam glasul cuvintelor Lui, am căzut leșinat cu fața la pământ.”⁸⁰

Ioan, peste încă mie de ani, aflat pe Insula Patmos, are o experiență similară cu a lui Daniel: „*Când L-am văzut, am căzut la picioarele Lui ca mort.*”⁸¹ În ambele cazuri mâna divină îi atinge și îi ridică pe amândoi și le transmite același mesaj: „*Nu te teme!*”

Dacă ne gândim pentru un moment la toți cei menționați în Scriptură, care au văzut pe Domnul, vom înțelege că viața lor nu a mai fost aceeași. Acel moment determinant i-a influențat atât de adânc, încât ei nu au mai fost cei de dinainte.

Este de înțeles, nu neapărat justificabil, de ce unii oameni foarte bogați ajung să-și sfârșească viața în alcool, droguri, prostituție și, în cele din urmă, moarte. Dacă ne gândim la Elvis Presley, Michael Jackson sau Whitney Houston: actori și cântăreți de renume mondial, toți au fost oameni care își puteau permite... aproape orice. Urmăream un show înainte de moartea lui Michael Jackson. Starul mergea într-un mall american, cheltuind în doar câteva ore mai multe milioane de dolari pe câteva antichități, a căror preț a fost probabil crescut în acea după amiază pentru rating. Acești oameni puteau avea aproape orice își doreau, și când au ajuns la acest nivel, și-au dat seama că viața nu are sens. Aerul era irespirabil acolo sus. Viața nu putea fi trăită la acea altitudine. Și cei din cealaltă dimensiune: săracii, cei care râvnesc să fie de cealaltă parte a baricadei, ajung să-și înee lipsa de înțelegere a vieții în același mod. Suferința nu are sens, dacă nu capătă unul.

Faptul că înțelegem de ce suferim nu ne înțelepțește, nu ne consolează, nici nu ne imunizează, dar măcar ne oferă o altă perspectivă a vieții și a morții pe care nu am avea-o dacă nu am trece prin suferință.

---

⁸⁰ Daniel 10:8-9

⁸¹ Apocalipsa 1:17

Capitolul 14

File de jurnal

Pentru a înțelege mai bine furtuna de sentimente, trăiri și confuzia celor cei care trec prin suferință sau durerea pierderii celor dragi, cu permisiunea lui Eugen Ciumac, am atașat acestui ultim capitol câteva file din jurnalul Danei și din cel al lui Eugen.

Eugen spunea despre soția lui:

Numai dacă stăteai 5 minute de vorbă cu ea, îți dădeai seama ce suflet frumos avea: Pentru a înțelege cât de specială a fost ea pentru mine, aici sunt unele dovezi:

Felul ei de a fi veselă întotdeauna și de a aduce bucurie în inimile celorlalți;

Relația ei cu Dumnezeu care a fost întotdeauna un exemplu pentru mine;

Dana era prietenă celui de 80 de ani așa cum era și celor de 2 ani;

Nu puteai să nu rămâi încurajat după ce vorbeai cu ea; Credința ei în Dumnezeu întotdeauna îți dădea o lecție;

Era o luptătoare, așa cum a luptat până în ultima clipă pentru viitorul ei cu mine și cu noi toți;

Pasiunea ei pentru Dumnezeu a avut un impact în așa multe vieți, inclusiv a mea;

Datorită acestei pasiuni, mulți i-au urmat exemplul mergând și slujindu-L pe Dumnezeu în diferite lucrări;

A fost soția care a știut să îngrijească și să-și respecte soțul cu cel mai mare devotament;

Ea nu plângea pentru ea, ci plângea pentru cel necăjit de lângă ea;

Dragostea ei față de viață a fost așa mare, pentru că a știut cum să o trăiască pentru Dumnezeu și cei din jur;

Acestea și multe alte calități pe care le-a avut, au făcut-o să fie cea mai specială persoană pentru mine. Cine nu se putea îndrăgosti de o așa persoană?

Fragmente din jurnalul Danei

11 aprilie 2011 / Chișinău

Am aflat cu cinci zile în urmă că am leucemie. Am plâns întruna și am fost așa de derutată, dar cred că azi sunt mai bine și am acceptat puțin ce mi se întâmplă. Nu știu ce sau cum să mă rog, parcă ceea ce vreau să spun nu are nici un sens... Dar mă rog, Doamne, ca Tu să fii glorificat prin mine!

Azi mergem la București pentru analize amănunțite și să vedem ce vom face cu tratamentul... Mi-e teamă de multe lucruri și am nevoie de putere și pace! Oh, Tată, vrei Te rog să-mi pui pace în inimă și încredere în Tine? Chiar am mare nevoie de pace! Te iubesc, Doamne, cu toată inima și cu tot sufletul meu!

12 aprilie 2011 / București

Sunt la spitalul Fundeni. Mâine voi face alte analize și mi-e cam teamă... Voi face un test care am auzit că e foarte dureros. Of, mă rog, Tată, ca să mă ții de mână în toată ziua de mâine. Te rog mult! Te laud pentru toată pacea pe care mi-ai dat-o azi. Mulțumesc pentru bucuria și pacea cu care mi-ai umplut inima! Sufletul și inima mea Te laudă și Te slăvesc!!! Pentru totdeauna!

15 aprilie 2011 / București

Azi am avut prima sesiune de chimioterapie. A fost mai bine decât am crezut că va fi, dar am fost avertizată că ce este mai greu urmează să vină. Te laud, Tată, că sunt unde sunt, că pot să fiu lângă Tine, că Te pot iubi în orice stare aș fi. Vreau să stau lângă brațul Tău, în mâna Ta. Te iubesc, Isuse!

8 mai 2011 / București

Dar hotărârea Lui este luată. "Cine I se va împotrivi? El Își va împlini dar planurile cu privire la mine și va face și multe altele." Iov 23:13,14

26 mai 2011 / București

Nici azi nu avem încă un rezultat cu privire la compatibilitatea fraților mei pentru transplant... Deja așteptăm de 3 săptămâni. O, Doamne, Te rog din toată inima și cu tot sufletul meu să lucrezi și să fie bine cu acest test! Eu văd cum viața mea este absolut în mâinile Tale și sunt sută la sută dependentă de Tine! Te iubesc și Te ador! Te caut azi și Te slăvesc cu toată inima și tot sufletul meu!

31 mai 2011 / București

Azi a fost o zi grea... De fapt ar trebui să spun o dimineață grea, căci este doar ora zece. Am aflat niște lucruri triste și inima mea s-a micșorat... încă o dată sufletul meu strigă la Tine, iubitul meu Isus! Mă rog ca azi să ai milă de emoțiile și sentimentele mele. Te rog mult încurajează-l și pe Eugen azi, Tu știi că el este îngrijorat pentru mine. Te iubesc mult Doamne și Îți mulțumesc că sunt aici. Nu înțeleg de ce, nu înțeleg planul Tău, dar am încredere în Tine și în dragostea Ta desăvârșită!

1 iulie 2011 / București

Doamne, Îți mulțumesc:

Pentru că nu este atât de cald afară.

Pentru că am dormit bine azi noapte.

Pentru că mâine vine familia mea în vizită.

Pentru că pot să am un timp singură acum.

Pentru că în zilele grele, ca azi, pot să fiu sigură că Domnul încă este în control!

Pentru bunătatea lui Dumnezeu care nu are margini!

Pentru credința care o am că în curând vom merge acasă!

Pentru că Domnul știe viitorul, ziua de mâine, peste o lună și peste un an... El este deja acolo!

Pentru că nu am făcut febră și am avut a treia zi de tratament. Mulțumesc, Doamne, pentru această boală, nu știi de ce ai îngăduit ca eu să trec prin asta, dar știu că ai un plan și un scop în toate!

Fragmente din jurnalul lui Eugen

Șocurile...

Primul șoc a fost acela când am aflat despre boală, a fost atât de greu să acceptăm aceasta, dar am trecut peste.

Al doilea șoc a fost acela când am aflat că Dacy și Paul (frații Danei) nu sunt compatibili pentru transplant... au curs și atunci lacrimi, dar Dumnezeu ne-a dat putere.

Al treilea șoc a fost cel în care am aflat că Dana a pierdut remisia, am fost foarte sperați, dar a trebuit să ne încredem în Dumnezeu.

Al patrulea șoc a fost când am fost internați de urgență la Chișinău, a fost un șoc atunci când mi-a spus doctorița cât de periculoasă era situația.

Al cincilea șoc a fost când am pierdut și remisia parțială. Am

fost triști, dar ne-am luat în brațe și am zis că vom merge înainte. Am fost gata să o facem, dar Dumnezeu a decis altfel până la urmă.

Astfel cred că cel de-al șaselea șoc a fost atunci când d-na doctor mi-a spus că Dana se pierde. Cine și-ar dori să audă așa ceva?

Deci toate acestea ne-au marcat într-un fel oarecare drumul pe parcursul unui an, dar de fiecare dată Dumnezeu a fost credincios și ne-a dat putere să ne ridicăm și să mergem mai departe. Când mă uit înapoi, nu îmi vine să cred că El ne-a dat această încredere în El.

Pe parcursul acestei perioade de timp, desigur că au fost multe lucruri care au fost grele pentru mine, dar cred că cel mai greu a fost să o văd pe Dana SUFERIND și eu neputând să fac ceva ca să-i curm durerile. Nimic altceva decât să te rogi, uneori Dumnezeu ne răspundea, alteori trebuia să trecem prin durere.

Înainte ca Dana să fie diagnosticată cu leucemie, niciodată nu am înțeles ce înseamnă o luptă spirituală. Acum înțeleg ce înseamnă aceasta, înțeleg pentru că am trecut prin ea. Atunci când treci prin toate lucrurile astea grele, tot ce îți mai rămâne este să te rogi și să crezi în milă și în intervenția lui Dumnezeu. Dar nu reușești să termini gândul acesta și vine un alt gând care zice: ”Dar tu chiar crezi că ea va scăpa? Au mai fost și alții înainte de ea și nu au scăpat”. După care te rogi și zici: ”Ah, Doamne, Tu ne vei da izbândă, Tu ne spui asta în Cuvânt”, după care intervine din nou acea voce străină, și tot așa, se dă o bătălie continuă...

Așa cum am putut, am mers să facem un test de sânge. Sărăcuța Dana, abia de mai putea mergea zece-douăzeci de metri. Nu mai vorbim cât de greu a urcat scările până la al treilea etaj. Ne-am rugat mult în acea zi să avem niște rezultate bune, dar cu părere de rău, nu a fost așa. Boala a progresat rapid și leucocitele ei au luat-o razna (doar 40 000), iar Trombocitele erau doar 3%. Nu mai încăpea îndoială că trebuia cât mai repede să ne deplasăm la București. A fost greu să-i spun Danei acest lucru, ea a plâns mult și nu înțelegea de ce se întâmplau lucrurile astea, dar la un moment dat printre lacrimi mi-a zis: „Eugen, poate că Dumnezeu vrea să mă

ia la El! Dacă această se întâmplă, eu nu vreau să fi supărat pe El. Nu vreau să suferi!”, cuvintele astea au fost grele pentru mine, așa cum sunt și acum când le scriu.

Dana a mai primit o serie de chimioterapie, dar după aceasta au apărut complicațiile, apoi s-a simțit puțin mai bine și din nou...

un declin final. În tot acest timp a trebuit să merg în fiecare zi după sânge și trombocite. În tot acest timp, sărăcuța Dana, a transpirat așa de mult. Uneori și la fiecare jumătate de oră trebuia să o ajut să-și schimbe tricoul și bluza. Noaptea nu era nici o schimbare. Am început să ne îngrijorăm mai tare când au apărut niște ganglioni, dar am răsuflet ușurați atunci când au dispărut.

În acest timp am depus dosarul pentru transplant la Deva, de acolo am primit niște vești foarte bune: la Timișoara puteam face transplantul și aceasta cu o sumă acceptabilă de bani. Totul mergea spre bine, trebuia doar să ne prezentăm la un control la Timișoara, dar analizele de la București nu arătau bine și urma să așteptăm până când acestea se vor îmbunătăți, lucru care nu s-a întâmplat. Ne-am întristat mult când am văzut că ganglionii s-au întors în regiunea gâtului, de data această erau și mai mari și pe zi ce trecea se măreau tot mai mult. Analizele arătau aproape de 0.

În data de 2 Martie, d-na asistentă Rodica mi-a făcut un semn să ies din salon și să merg să vorbesc cu medicul. Mi-am dat seama că ceva nu era bine odată ce așa ceva nu se întâmplase niciodată. Doctorița mi-a spus direct că nu e mulțumită de analizele Danei și că boală evoluează rapid, ganglionii și celelalte lucruri erau o dovadă, astfel că Dana nu mai avea mult de trăit și că ar trebui să anunț familia despre aceasta. A fost o veste dureroasă și cred că doar Dumnezeu mi-a dat putere. Totuși i-am spus că toate șansele le avem la Dumnezeu, luptă pe care am dus-o până în ultimul moment. Noaptea care a urmat, a fost cel mai mare coșmar pentru mine, dar mai ales pentru Dana. Nu putea să stea nici 20-30 minute pe o parte

din cauza durerii de picior, nu mai avea puterea să se întoarcă de pe o parte pe alta, astfel că de fiecare dată mă sculam să o ajut. Pe la miezul nopții a început să respire tot mai greu și mai greu, astfel că i-am pus oxigenul pe cale nazală. Noaptea a fost foarte grea, am tot ajutat-o până pe la orele 4 să se întoarcă de pe o parte pe altă, apoi nu m-a mai strigat să o ajut. Nu m-am sculat decât la orele 7 când mi-am dat seama că ceva nu e în regulă. Când m-am uitat la ea răsufla și mai greu ca înainte și ochii deja îi erau de o culoare albă. Chemând asistenta, i-a administrat oxigen cu masca, după care a început să-i administreze diferite perfuzii și transfuzii de sânge și trombocite. Parcă își mai revenise cât de cât, dar totuși cu greu o înțelegeam când vroia să zică ceva. Printre aceste clipe, un moment pe care nu-l voi uita niciodată a fost atunci când mi-a luat mâna într-a ei, mi-a strâns inelul între degetele ei și mi-a spus un „I love you!” greu de înțeles din cauza stării ei critice. Nu după mult timp au ajuns acolo și Carmen cu Roro. Ele au intrat în salon și au fost cu mine până la urmă. De fiecare dată când ieșeam să chem asistenta, Dana întreba fetele unde sunt eu, căci dorea să o țin de mână. De fiecare dată când intra doctorița sau asistenta, abia de mai putea pronunța vreun cuvânt, dar Dana le zicea mereu un „mulțumesc” greu de înțeles când ieșeau. A început să nu mai poată bea apa, după care să respire tot mai greu și mai greu, să nu mai zică că nu mai avea stare după orele în șir de perfuzii stând în aceeași poziție. Febra a început să i se ridice, dacă toată noaptea a avut-o 38, spre dimineață a început să i se fie la 39, 40, după care a ajuns și la 41. În acest timp, familia de la Petrila s-a pornit spre București, cu gândul să o apuce pe Dana încă conștientă. Văzând cum se chinuie scumpa mea soție, le-am zis fetelor: „Haideți să ne rugăm, dacă Dumnezeu vrea ca familia să o vadă, atunci să-i mai dea putere, dacă nu, să o ia la El să nu se mai chinuie așa.” Nu știu exact cât a durat după aceasta, dar nu mult. S-a întâmplat, deci, pe 3 Martie, ora 11:40, eu o țineam de mâna dreaptă și Roro o ținea de mâna stângă. Astfel a luat-o Dumnezeu pe scumpa Lui fiică Acasă. Încă nu îmi venea să cred că se întâmplă ce se întâmplă, chiar Dana

nu mai era?!?! Am început să anunțăm familia și în același timp trebuia să mă decid unde va fi înmormântată. Mă bucur că în cele din urmă am luat decizia ca înmormântarea să fie la Petrila. Nu a fost ușor să explic familiei de la Petrila că Dana a plecat deja Acasă, dar Îi mulțumesc lui Dumnezeu că a fost cu mine și am trecut și peste acel moment.

19 martie 2012 / Parâng (când Dana trebuia să împlinească 28 de ani)

Azi sunt în ultima zi de solitudine – în acest timp mi-am luat un răgaz în care să postesc și să caut fața lui Dumnezeu. Nu știu de ce, dar sunt cele mai grele 3 zile de post. Mă simt așa istovit de puteri și parcă vreau cât mai repede să vină mâine și să plec...Totuși am avut un timp bun, citind din Biblie și începând să citesc cartea lui Yancey, Rugăciunea. Învăț lucruri faine din această carte și mă rog ca, în continuare, Dumnezeu să mă binecuvânteze să învăț cât mai multe despre rugăciune. Cred că nu îmi doresc nimic mai mult acum decât să merg și eu după Dana, și ce e straniu în aceasta este că aș vrea să plec fără să-mi pese chiar de necazul pe care l-ar avea ai mei. Dar simțământul acesta îmi spune cât de bine îi este Danei acum. Știu că a vrut să trăiască, dar cred că acum, nu ar vrea să se mai întoarcă. Aștept cu nerăbdare ziua când o voi revedea, atunci când Îl voi vedea și pe iubitul meu Isus.

De multe ori mi-am zis că nu e dușman mai mare al credinței decât REALITATEA. Aceasta vine în momente când noi trebuie să credem și ne spune: ”Dar au fost și alții înainte de voi, soții de păstori și alții, dar au sfârșit-o la fel, crezi că situația voastră va fi diferită?”. Ceea ce am învățat din aceste lucruri, este să cred și să lupt până la capăt în rugăciunile mele și în încredințarea pe care mi-a dat-o Dumnezeu.

Nu pot să uit acea zi când doctorul mi-a zis că Dana putea să moară, o zi grea pentru sufletul meu. Au fost triste acele momente și pline de lacrimi, dar nu am avut decât să ne ținem de versetele de la Habacuc 3:17-19(a): „și chiar dacă smochinul nu va înflori, vița

nu va da nici un rod, rodul măslinului va lipsi, și câmpiile nu vor da hrană, oile vor pieri din staule, și nu vor mai fi boi în grajduri, eu mă voi bucură în Domnul, mă voi bucura în Dumnezeuul mântuirii mele! Domnul Dumnezeu este tăria mea.”

Dana, vreau să știi că nu sunt supărat pe Dumnezeu, Îl iubesc așa cum L-am iubit până acum și întotdeauna Îl voi iubi. Nu știu de ce Dumnezeu a hotărât să ne treacă prin această încercare și nenorocire, dar dintotdeauna m-am gândit că dacă este vreun motiv, atunci acesta este că, prin aceasta, familia mea și a Danei, toate rudele noastre, să ajungă să-L cunoască pe Acest Dumnezeu pe care L-a cunoscut ea. Îl voi căuta din toată inima mea și Îl voi întreba cum vrea El să fiu un creștin adevărat, aceasta pentru că vreau să fiu cu Dumnezeu în Cer..

Așa după cum am spus în discursul din ziua înmormântării, nu știu dacă întreaga mea viață voi înțelege deplin de ce a luat-o Dumnezeu pe Dana, mai ales când ea a vrut cu adevărat să trăiască, a vrut așa de mult să fie mama lui Ema-Grace și Beni-Paul, dar mă încred în Dumnezeu și în planul Său. Dacă este vreun motiv care să aibă sens pentru mine, atunci Dumnezeu a luat-o pe Dana la El, ca prin aceasta să lucreze în familia mea. Deja văd lucruri mișcându-se și cât de mult mă rog ca acestea să continue!

Bibliografie

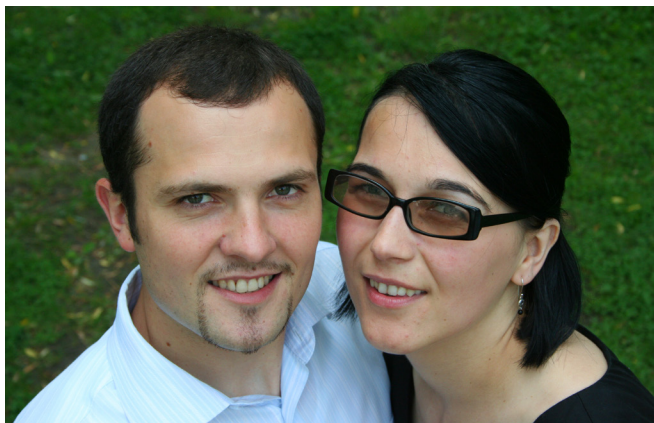
- BIBLIA, traducerea Dumitru Cornilescu
- Bertrand, Russel, *În căutarea fericirii*, București, Editura Humanitas, 2011
- Camus, Albert, *Fata și reversul, Nunta, Mitul lui Sisif, Omul revoltat, Vara*, București, Editura Rao, 2011
- Cioran, Emil, *Ispita de a exista*, București, Editura Humanitas, 1992
- Cioran, Emil *Pe culmile disperării*, București, Editura Humanitas, 1993
- Crabb, Larry, *Vise năruite. Nebănuita cale a lui Dumnezeu spre bucurie*, Oradea, Editura Shalom, 2004
- Dunn, Ronald, *Când cerul tace*, Cluj, Editura Logos, 2013
- Institute in Basic Life Principles, *Cum să rezolvăm 7 forme de stres letal*, București, Asociația IBLP, România, 2011
- Ionescu, Nae, *Filosofia Religiei*, Cluj, Editura Biblioteca Apostrof, 1994
- Lewis, C.S., *Problema durerii*, București, Editura Humanitas, 2007
- Lewis, C.S., *A grief observed*, United Kingdom, Harper Collins Publishers Ltd. 2009
- Piper, John, *Însetat după Dumnezeu*, Brașov, Editura Neemia, 2005

- Platon, *Dialoguri*, Iași, Editura Agora, 1993
- Seamands, David A., *Leac pentru suflete vătămate*, Editura Discipolul, Cluj-Napoca, 2006
- Sterne, Laurence, *Viața și opiniile lui Tristram Shand*, București, Biblioteca Polirom, 2004
- Tozer, A.W., *Cunoașterea Celui Preasfânt*, Cluj, Editura Logos, 1996
- Yancey, Philip, *Unde este Dumnezeu când sufăr?*, Timișoara, Editura Noua Speranță, 2003
- Yancey, Philip, *Tulburătoarele descoperiri ale Harului*, Cluj, Editura Aqua Forte, 2005
- Yancey, Philip, *Isus pe care nu L-am cunoscut*, Oradea, Editura Kerigma, 2006
- Yancey, Philip, *Rugăciunea, are ea puterea de a schimba ceva?*, Oradea, Editura Kerigma, 2008
- Yancey, Philip & Brand, Paul, *Darul durerii*, Cluj, Editura Peregrinul, 2009

Eugen și Dana Ciumac

Misionari cu OM în Republica Moldova. Dana a venit din România misionar în Moldova în 2005.

În 2007 Eugen s-a alăturat aceleiași echipe.

2010 a fost anul când cei doi și-au unit destinele. Doi ani mai târziu, cu puțin înainte de a împlini 28 de ani, Dana a plecat de lângă soțul ei, părinți, frați și prieteni, întâlnindu-se cu Cel pe care L-a iubit cel mai mult – Domnul Isus.

**Francisco, Martha și Gerson Berrios
(în medalion Kerren Berrios)**

Familia Berrios au venit în România ca misionari. În 2007, la 21 de ani, Kerren și-a pierdut viața într-un accident de mașină în SUA. După tragicul eveniment, părinții s-au întors în România pentru lucrarea misionară,

Gerson și-a continuat studiile în SUA, iar Kerren se bucură de prezența Celui căruia i-a spus că o iubește cel mai mult – Domnul Isus

